

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»**

Факультет соціальних наук і соціальних технологій

Кафедра соціології

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Освітній ступінь - бакалавр

на тему: **«СПРИЙНЯТТЯ ЯВИЩА ЛГБТК+ СЛЮРУ
ПРЕДСТАВНИКАМИ ЛГБТК+ СЕРЕД СТУДЕНТІВ ТА СТУДЕНТОК
НАУКМА»**

Виконала студентка 4-го року навчання

Спеціальності 054 Соціологія

Нарольська Дарина-Дзвенислава Романівна

Наукові керівники: Чушак Надія, старші
викладачі

Рецензентка: Маєрчик Марія, д.н., проф.
соціальної антропології, Університет
прикладних наук Райн-Вааль

Кваліфікаційна робота захищена

з оцінкою _____

Секретар ЕК: _____

«___» _____ 2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ЛГБТК+ СЛЮРУ	5
1.1 Визначення поняття ЛГБТК+ слюру в соціальних науках.....	5
1.2 Теоретичні підходи до вивчення ЛГБТК+ слюру.....	10
1.3 Вивчення ЛГБТК+ слюру в українському суспільстві.....	18
РОЗДІЛ 2. СПРИЙНЯТТЯ ЯВИЩА ЛГБТК+ СЛЮРУ ПРЕДСТАВНИКАМИ ЛГБТК+ СЕРЕД СТУДЕНТІВ ТА СТУДЕНТОК НАУКМА	26
2.1 Методологія дослідження сприйняття явища ЛГБТК+ слюру представниками ЛГБТК+ серед студентів та студенток.....	26
2.2 Соціальні контексти вживання ЛГБТК+ слюрів.....	34
2.3 Функції та емоційне забарвлення ЛГБТК+ слюрів.....	40
2.4 Репрезентації та мовна видимість.....	49
2.5 Символічне навантаження ЛГБТК+ слюрів у часі війни.....	53
ВИСНОВКИ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
ДОДАТОК А. ГАЙД ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ФОКУС-ГРУП З ЛГБТК+ СТУДЕНТАМИ ТА СТУДЕНТКАМИ НАУКМА ТА СОЦІО-ДЕМОГРАФІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ	68
ДОДАТОК Б. ТАБЛИЦЯ З АНАЛІТИЧНИМИ «ТЕМАТИКАМИ» ФОКУС-ГРУП ТА ІНТЕРВ'Ю З ПРЕДСТАВНИКАМИ ЛГБТК+ СЕРЕД СТУДЕНТІВ ТА СТУДЕНТОК НАУКМА	71
ДОДАТОК В. ТРАНСКРИПТ ФОКУС-ГРУПИ 1	119

ВСТУП

Мова є одним із ключових елементів формування суспільних відносин, а слюри виступають інструментом, який може як підтримувати соціальні ієрархії, так і ставати засобом спротиву чи самоідентифікації. «Слюр — це загальна назва образливих слів які вживаються проти когось: певної раси, стану, сексуальної приналежності, статі, хвороби тощо» (Словотвір, 2022). ЛГБТК+ слюри — це слова та вислови, що несуть негативне або стигматизуюче значення щодо ЛГБТК+ людей, закріплюючи соціальні ієрархії та механізми домінування. Вони є важливим об'єктом дослідження, адже через їхній аналіз можна простежити, як формуються й трансформуються значення, як мова відображає суспільні уявлення. В українському науковому просторі дослідження ЛГБТК+ слюрів майже не представлені, попри їхнє активне використання в різних соціальних контекстах. Це явище набуло особливої актуальності під час повномасштабного вторгнення росії в Україну, коли певні ЛГБТК+ слюри стали активно використовуватися як засіб позначення росіян. Така трансформація смислів змінює їхню соціальну функцію, що вимагає наукового аналізу з точки зору семіотики, мовної репрезентації та соціального сприйняття.

Дослідження сприйняття ЛГБТК+ слюрів ЛГБТК+ студентством студентством НаУКМА є важливим, оскільки ця група є частиною молоді, яка бере активну участь у суспільних процесах і потенційно впливає на майбутні мовні та соціокультурні зміни. Вивчення їхнього ставлення дозволить зрозуміти, як трансформація ЛГБТК+ слюрів у воєнний час впливає на їхнє сприйняття гендерної та сексуальної ідентичності, а також на їхні уявлення про ворога.

Це дослідження сприяє розширенню академічного дискурсу щодо мови ворожнечі, механізмів репрезентації та впливу війни на соціальні ідентичності, а також дозволить напрацювати емпіричний матеріал для подальшого вивчення мовних трансформацій у часи криз.

Об'єктом дослідження є явище ЛГБТК+ слюру; **предметом** – сприйняття явища ЛГБТК+ слюру ЛГБТК+ студентством НаУКМА.

Метою роботи є з'ясувати сприйняття явища ЛГБТК+ слюру ЛГБТК+ студентством НаУКМА.

Завдання:

1. Визначити поняття явища ЛГБТК+ слюру;
2. Встановити основні теоретичні підходи до вивчення ЛГБТК+ слюру;
3. З'ясувати стан вивчення ЛГБТК+ слюру в українському суспільстві;
4. З'ясувати, в яких соціальних контекстах представники ЛГБТК+ спільноти НаУКМА найчастіше стикаються з використанням ЛГБТК+ слюрів;
5. Визначити, які основні функції та емоційні конотації має використання ЛГБТК+ слюрів;
6. Виокремити, які ЛГБТК+ слюри є найбільш упізнаваними та уживаними;
7. З'ясувати, які ідентичності залишаються поза межами слюрного мовлення;
8. Встановити чи змінилося символічне значення ЛГБТК+ слюрів під час повномасштабної війни.

Теоретичною базою дослідження стали роботи, що стосуються вивчення стигматизації (Ірвін Гофман, Мередіт Вортен), дискурсивної влади у мові (Катерина Мальцева, Джабріл Асгар, Торбйорн Вандел) та семіотики (Стюарт Холл).

Емпіричною базою роботи стали проведені фокус-групи та інтерв'ю із представниками ЛГБТК+ серед студентів та студенток НаУКМА

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ЛГБТК+ СЛЮРУ

1.1 Визначення поняття ЛГБТК+ слюру в соціальних науках

Мова відіграє фундаментальну роль у формуванні соціальної взаємодії та підтримці суспільних структур. Вона виступає як засіб спілкування, так і як механізм для вираження та відтворення соціальних ієрархій. Як стверджують Джоселін А. Голландер і Міріам Дж. Абельсон, «мова і розмова є центральними для суспільного життя, а отже, для створення та відтворення нерівності, а також опору їй» (Hollander & Abelson, 2014, p. 181). За допомогою мови люди класифікують себе та інших, зміцнюють стереотипи та обмінюються владою й ресурсами. Цей процес не тільки відображає існуючі соціальні структури, але й сприяє їхній стійкості.

Сила мови полягає в її подвійній ролі як інструменту домінування та опору. Коли індивіди взаємодіють вербально, вони залучені до побудови та обговорення соціальних ієрархій. Наприклад, мова може бути використана для підтвердження домінування або демонстрації поваги, тим самим зміцнюючи суспільні норми та нерівність. І навпаки, вона також може служити засобом протистояння гнобленню та кинути виклик усталеній динаміці влади. Як зазначають авторки, «розмова — це спосіб, за допомогою якого нерівність “здійснюється” або досягається в соціальній взаємодії» (Hollander & Abelson, 2014, p. 181).

Соціальна категоризація, як процес, що вкорінений у вживанні мови, має ключове значення для підтримки соціальних ієрархій. За словами Емі Вілкінс та ін., «категоризація полегшує соціальну взаємодію, надаючи людям підказки про те, як ставитися до інших людей» (Wilkins et al., 2014, p. 147), але вона також підкріплює соціальну нерівність, призначаючи особам певні ролі та статусні позиції. Ці категорії часто сприймаються як природні, що сприяє їх повсюдному сприйняттю як неминучих та незмінних. Ця натуралізація ще більше закріплює нерівності, які вони створюють.

Наявні соціальні ієрархії можуть закріплюватися в мові у вигляді специфічних образливих слів, спрямованих проти окремих соціальних категорій, — слюрів. Отже, зважаючи на інформацію про те, як мова може створювати соціальну ієрархію та закріплювати стереотипи можна сказати, що слюри — це «зневажливі зауваження або слова, які зазвичай використовуються для приниження певних категорій» (Croom, 2011, р. 344). Вони є категорією пейоративів, тобто слів, які мають зневажливе значення та несуть в собі сильну емоційну і експресивну складову. Основна мета слюру – не просто описати, а підкреслити зневагу до об'єкта мовлення, водночас закріплюючи соціальні стереотипи та ієрархії.

Слюри, на відміну від інших образливих висловів, спрямовані на дегуманізацію та дискредитацію цілих соціальних категорій, наприклад, за ознаками раси, гендеру чи сексуальної орієнтації. Це робить їх особливо образливими, адже вони несуть історичний і культурний багаж пригнічення та стигматизації (Pora-Wyatt & Wyatt, 2018, р. 2880).

Перш ніж перейти до вивчення ЛГБТК+ слюрів, слід розібратися, що таке ЛГБТК+ та кого охоплює цей термін. ЛГБТК+ — це акронім, що позначає лесбійок, геїв, бісексуалів, трансгендерних людей, квір та плюс, що позначає інші можливі варіанти сексуальних і гендерних ідентичностей, що є за межами гетеросексуальності та цисгендерності (Іполітова, 2022). Цисгендерність — це відповідність гендерної ідентичності особи тій статі, яка була їй визначена при народженні, тобто така людина ототожнює себе з традиційно прийнятою соціальною категорією чоловіка або жінки відповідно до своєї біологічної статі (Aultman, 2014, р. 61).

Слюри, спрямовані проти ЛГБТК+ спільноти, не лише відображають суспільні упередження щодо гендеру та сексуальності, а й активно зміцнюють гетеронормативний порядок, що ґрунтується на гетеронормативності, закріплюючи існуючі ієрархії. «Гетеронормативність — це гегемонна система норм, дискурсів і практик, яка конструює гетеросексуальність як природну і вищу за всі інші прояви сексуальності» (Robinson, 2016, р. 1).

«Гетеронормативний порядок задає систему координат, у якій сексуальна практика людини визначається обмеженою кількістю альтернатив для поведінки та самоусвідомлення і формує відповідні соціальні очікування» (Червінська, 2017).

Отже, ЛГБТК+ слюр можна визначити, як мовний вираз, який використовується для приниження, стигматизації та дискримінації людей через сексуальну орієнтацію, гендерну ідентичність чи гендерне вираження. Основою використання таких слюрів є концепція «інакшості», що виникає з жорстких гетеронормативних гендерних та сексуальних норм. Індивіди, які не відповідають цим очікуванням, стають об'єктами нападок і приниження. Мередіт Вортен, посилаючись на дослідження К. Дж. Паско, зазначає, що у американських школах юнаки часто використовують слюр «f*g» (п*дарас)¹ як засіб публічного засудження тих, хто, на їхню думку, «провалив» відповідність нормам маскулінності. Таке засудження дозволяє їм утвердити власну гетеронормативну чоловічу ідентичність (Pascoe, 2007, як цит. у Worthen, 2023, p. 18).

Додатково, використання ЛГБТК+-слюрів спрямоване на відтворення соціальної ієрархії, яка підтримує циснормативність. Циснормативність — це припущення, що люди, які ідентифікують себе зі статтю, визначеною їм при народженні, є природними і нормальними, і водночас привілейованими людьми, які втілюють і реалізують гендерне самовираження, що відповідає їхній гендерній приналежності при народженні (Robinson, 2022, p. 426). У такій системі гомосексуальні чоловіки, маскулінні жінки або будь-хто, хто відхиляється від «нормальних» гендерних чи сексуальних ролей, розглядаються як загроза існуючим соціальним нормам.

Використання слюрів дозволяє чітко розмежовувати «нормальних» і «відхилення від норми», що є ключовим механізмом соціального контролю

¹ Оскільки в дослідженні аналізується семіотична структура ЛГБТК+ слюрів, у тексті використовуватиметься нецензурна лексика. Для збереження аналітичної точності та коректного відтворення значень слюри будуть цензуритися частково, аби не спотворювати їхнього семантичного навантаження та контексту вживання.

(Worthen, 2024). Як зазначають Міхаела Попа-Вятт і Джеремі Вятт, «Слюри діють як мовна зброя, яка посилює дисбаланс влади та соціальну субординацію» (Popa-Wyatt & Wyatt, 2018, p. 2881). Вони не лише підкріплюють гетеро-цис-нормативні уявлення про статеву та гендерну ідентичність, а й служать інструментами покарання та дисциплінування тих, хто виходить за їхні рамки (Athanases & Comar, 2008).

Однією з головних функцій слюрів є підтримка соціальної ієрархії. Вони допомагають закріпити владу домінуючих груп, позначаючи маргіналізовані групи (в тому числі ЛГБТК+ людей) як «інших», а їхню ідентичність як менш легітимну (Goffman, 1963). Ця практика дозволяє гетеросексуальним та цисгендерним людям підтверджувати свою соціальну перевагу, використовуючи мову як форму маргіналізації та контролю (Worthen, 2024). Зокрема, дослідження демонструють, що в англійській мові такі терміни, як «f*g» (п*дарас) чи «d*ke» (л*сбуха), використовуються для того, щоб таврувати та карати тих, хто не відповідає «традиційним» нормам маскулінності чи фемінності (Herbst, 2001; Spears, 1985).

Крім того, слюри відіграють важливу роль у процесі соціалізації, нав'язуючи гендерні ролі та обмежуючи можливості самовираження. Наприклад, гомофобні вислови можуть використовуватися для того, щоб змусити чоловіків відповідати традиційним уявленням про маскулінність, тоді як жінки, які не демонструють «правильну» фемінність, можуть піддаватися соціальному осуду (Worthen, 2024). Це створює атмосферу страху перед відхиленням від прийнятих норм, оскільки покарання у вигляді слюрів слугує засобом дисциплінування та корекції поведінки.

Слюри також виконують функцію підтримки гетеро-цис-нормативності через їхній зв'язок із соціальними інститутами. «Гетеро-цис-нормативність представляє ієрархічну систему упереджень, у якій цисгендерні особи мають привілей над нецисгендерними особами, але також негативність, упередження та дискримінація можуть бути спрямовані на будь-кого, кого сприймають як нецисгендерного та/або негетеросексуального» (Worthen, 2016, p. 31). У медіа,

школах та навіть на робочих місцях використання гомофобних та трансфобних висловів може сприяти створенню культури неприйняття, що змушує представників ЛГБТК+ спільноти уникати відкритого самовираження. Це підтверджується дослідженнями, які показують, що навіть у країнах з офіційно захищеними правами ЛГБТК+ людей мовна дискримінація залишається значною перешкодою для рівності (Worthen, 2024).

Окрім впливу на загальну соціальну структуру, слюри безпосередньо впливають на самооцінку ЛГБТК+ людей. Вони можуть викликати почуття сорому, ізоляції та внутрішньої стигматизації, що негативно позначається на психічному здоров'ї людини (Athanases & Comar, 2008). Як підкреслюють Попа-Вятт і Вятт, «слуринг також має сильний вплив на того, до кого він звернений. По-перше, ця людина відчуває себе так, ніби їй погрожували фізичною розправою» (Pora-Wyatt & Wyatt, 2018, p. 2882). Дослідження свідчать, що підлітки, які стикаються з гомофобною та трансфобною лексикою, мають вищий ризик депресії, тривожних розладів та суїцидальних думок (Worthen, 2024).

Водночас слюри можуть виконувати й інші функції, зокрема слугувати засобом згуртованості всередині ЛГБТК+ спільноти. Члени цієї спільноти іноді використовують слюри у жартівливій чи реклеймінговій формі, що не лише змінює їхню конотацію, але й може сприяти переосмисленню їхнього значення в межах групової ідентичності та протесту проти структурної дискримінації. Реклеймінг — це процес переосмислення та повторного використання слів, що раніше мали табуйоване або негативне значення, у позитивних або прийнятних контекстах (Edmondson, 2022). Проте, навіть у такому контексті це не означає, що вони втрачають свій стигматизуючий потенціал, оскільки вживання таких термінів поза межами спільноти залишається проблематичним.

Останні дослідження також показують, що контекст використання слюрів має значення. Вони можуть застосовуватися в різних ситуаціях – як агресивно, так і напівжартома, проте незалежно від намірів користувача, їхнє використання формує негативний соціальний фон для ЛГБТК+ людей (Worthen, 2024). Деякі дослідження вказують, що навіть при їхньому реклеймінгу такі слова все ще

можуть нести травматичний потенціал, оскільки нагадують про історію дискримінації (Athanases & Comar, 2008).

Крім впливу на окремих людей, слюри відіграють значну роль у політичних процесах, використовуючись як інструмент пропаганди та зміцнення ідеологічних наративів. Політики, публічні особи та медіа можуть використовувати слюри, щоб посилити поділ між «нормою» та «відхиленням», тим самим впливаючи на суспільні настрої та формуючи ворожнечу до ЛГБТК+ спільноти (Worthen, 2024).

Таким чином, слюри є не просто образливими словами, а важливими соціальними інструментами, які впливають на гетеро-цис-нормативний порядок, соціальну ідентичність та самооцінку ЛГБТК+ людей. Вони підтримують нерівність, регулюють поведінку та можуть завдавати значної шкоди психічному здоров'ю тих, проти кого спрямовані. Водночас критичний аналіз слюрів і їхній реклеймінг може стати частиною боротьби за рівність та зміну суспільних норм, що дозволяє переосмислити їхню роль у сучасному дискурсі (Worthen, 2024).

1.2 Теоретичні підходи до вивчення ЛГБТК+ слюру

Для розуміння того, як функціонують ЛГБТК+ слюри необхідно звернутися до ширших теоретичних концепцій, що пояснюють механізми впливу мови та влади на формування соціальних ієрархій. Оскільки ця тема недостатньо вивчена, в рамках цього дослідження розглянемо її через призму теорії стигми Ірвінга Гофмана, дискурсивної влади Мішеля Фуко та семіотики Стюарта Холла.

ЛГБТК+ слюри відіграють значну роль у процесі стигматизації, оскільки не лише відображають соціальні упередження, а й закріплюють їх. Ірвінг Гофман визначав стигму як процес соціальної дискредитації, коли певні характеристики індивіда роблять його «іншим» у суспільному сприйнятті (Goffman, 1963). У цьому контексті слюри не лише маркують ЛГБТК+ осіб, але й підтримують ієрархію, де гетеро-цис-нормативність залишається домінантною.

Гофман виокремлює три основні типи стигми, що дозволяють глибше зрозуміти механізми соціального відторгнення.

На першому місці стоять тілесні вади — різноманітні фізичні каліцтва. Далі йдуть вади індивідуального характеру, що сприймаються як слабка воля, домінуючі або протиприродні пристрасті, зрадницькі та жорсткі переконання, нечесність, що випливають з відомих фактів, наприклад, психічного розладу, ув'язнення, наркоманії, алкоголізму, г*мосексуалізму, безробіття, суїцидальних спроб та радикальної політичної поведінки. Нарешті, існують племінні стигми раси, нації та релігії, які можуть передаватися через покоління і однаковою мірою впливати на всіх членів сім'ї. (Goffman, 1998, p. 111 (146))

Саме другий тип стигми найбільш актуальний у контексті дослідження ЛГБТК+ спільноти, адже суспільні уявлення про сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність нерідко будуються на ідеях «відхилення» від норми.

Стигматизація відбувається через навішування ярликів, стереотипізацію, соціальне розмежування та втрату статусу. Гетеронормативний порядок визначає негетеросексуальність як «ненормальну», що призводить до маргіналізації ЛГБТК+ осіб (Orne, 2013). Негативні стереотипи підкріплюються релігійними та політичними дискурсами, посилюючи соціальну ізоляцію (Matviiko & Shkoliar, 2019). Крім того, дискримінація поширюється на сфери освіти, працевлаштування та охорони здоров'я (Güleç et al., 2022).

Слюри є особливо потужним інструментом стигматизації, оскільки формують соціальну дистанцію, позбавляючи ЛГБТК+ осіб повноцінного суспільного статусу. Вони підтримують уявлення про ЛГБТК+ людей як «дефектних», що ускладнює їхню інтеграцію в соціальні структури (Goffman, 1963). Державна політика, медіа та правове середовище відіграють значну роль у підтримці або подоланні стигми. У країнах із обмежувальною політикою щодо ЛГБТК+ прав суспільні бар'єри посилюються, тоді як антидискримінаційні закони сприяють соціальній інтеграції (Smith & Jones, 2023). Медіа можуть як

підтримувати, так і змінювати стереотипи, впливаючи на суспільне сприйняття ЛГБТК+ осіб (Lee, 2021).

Соціальна підтримка та інклюзивна освіта є ключовими факторами у зменшенні рівня стигматизації. Підвищення обізнаності про права людини та активна роль громадянського суспільства сприяють зміні суспільних норм і зростанню толерантності (Meyer, 2022). Оскільки стигма є соціальним конструктом, її можна трансформувати через політичні реформи, правові зміни та розвиток інклюзивних практик (Orne, 2013).

Нормо-орієнтована теорія стигми (Norm-Centered Stigma Theory, далі в тексті NCST) розглядає стигматизацію не лише на рівні індивідуального досвіду, а як системний процес, зумовлений владними структурами та соціальними нормами (Worthen, 2024). Вона наголошує на взаємозв'язку між нормами, соціальною владою та стигмою, де відхилення від усталених стандартів поведінки стає основою для соціального несхвалення. Влада визначає, які норми є домінуючими, а які ідентичності підлягають стигматизації, що створює спектр різного рівня соціального несхвалення (Worthen, 2020).

Одним із ключових аспектів NCST є аналіз гетеро-цис-нормативності як механізму конструювання стигматизації ЛГБТК+ спільноти. Гетеро-цис-нормативні норми закріплюють гетеросексуальність та цисгендерну ідентичність як соціально прийнятні, маргіналізуючи тих, хто їм не відповідає. Також NCST використовує інтерсекційний підхід (intersectionality), який дозволяє враховувати вплив множинних ідентичностей та соціальних статусів на рівень дискримінації (Worthen, 2024).

Порівняно з класичним підходом Гофмана (1963), який зосереджується на індивідуальних стратегіях управління стигмою, NCST аналізує механізми її виникнення та закріплення. Якщо Гофман досліджував, як люди адаптуються до стигматизації, NCST акцентує увагу на ролі соціальної влади у підтримці нормативних стандартів та визначенні відхилень (Worthen, 2024). Вона також вводить концепцію спектру стигми, що дозволяє диференційовано аналізувати рівні соціального несхвалення залежно від соціального контексту.

Таким чином, нормо-орієнтована теорія стигми є ефективним підходом для вивчення стигматизації маргіналізованих груп, зокрема ЛГБТК+, оскільки враховує складну взаємодію нормативних структур, соціальної влади та індивідуальних характеристик. Вона дає змогу дослідити, як механізми влади визначають, хто підлягає соціальному схваленню, а хто – дискредитації, а також які стратегії можуть сприяти подоланню стигми та посиленню соціальної рівності.

Мова має значну роль у формуванні та підтримці соціальних ієрархій, функціонуючи як інструмент репрезентації владних відносин. Мішель Фуко розглядав мову як активну силу у формуванні реальності та підтримці владних відносин, підкреслюючи її роль у конструюванні соціальних норм і дискурсивних практик (Мальцева, 2000; Wandel, 2001). Марія Маєрчик та Ольга Плахотнік (2017) зазначає, що, за Фуко, дисциплінарна влада реалізується через три основні механізми: нагляд, який здійснюється через інституції на кшталт шкіл, армії, медицини та сім'ї; нормалізуючу санкцію, що передбачає покарання за порушення встановлених норм; та екзамен, який «комбінує ієрархічний нагляд і нормалізуючу покару, забезпечує найважливіші дисциплінарні функції розподілу та класифікації» (Фуко, 1999, як цит. у Маєрчик, & Плахотнік, 2017, с. 35). Відповідно, дискурс у фукіанському розумінні не лише відображає існуючу владу, а й формує її, визначаючи, що вважається «нормальним», а що – «девіантним». Якщо домінантний дискурс закріплює гетеросексуальність як норму, то будь-яка інша сексуальна орієнтація або гендерна ідентичність може піддаватися стигматизації та маргіналізації. Таким чином, мова стає інструментом не лише комунікації, а й відтворення ідеологічних установок, встановлення нормативних уявлень і механізмів соціального контролю.

Регулювання знання здійснюється через дискурсивні практики, які визначають, які висловлювання набувають статусу істини, а які маргіналізуються або витісняються (Мальцева, 2000). Дискурс створює категорії,

суб'єктні позиції та межі між нормою і відхиленням, що сприяє як інтеграції, так і виключенню певних груп або ідей зі сфери суспільного прийняття (Мальцева, 2000). Оскільки знання нерозривно пов'язане з владою, воно не може бути нейтральним і завжди несе в собі ідеологічне забарвлення (Asghar, 2014).

У праці «Археології знання» Фуко аналізує історичну змінність дискурсивних формацій, наголошуючи, що правила, які визначають дискурс, є результатом соціальних і культурних процесів, а не апіорними законами (Wandel, 2001). Такий підхід дозволяє розкрити, як мова використовується для формування владних ефектів і встановлення домінуючих істин (Мальцева, 2000). Він закликає до критичного аналізу дискурсивних механізмів, що визначають легітимність знання та обмежують альтернативні голоси (Asghar, 2014).

Мовні механізми відіграють роль у підтримці соціальних ієрархій, формуючи статусні позиції та регулюючи взаємодію між індивідами. Мовленнєвий етикет визначає прийнятні форми звертань, впорядковує соціальну взаємодію та підкреслює ієрархічну організацію комунікації. Його порушення може спричинити негативну реакцію, оскільки створює дисонанс між реальним і номінальним статусом мовця (Мальцева, 2000). Інвективний дискурс функціонує як засіб маніпуляції владною динамікою, дозволяючи мовцеві занижувати статус опонента, а вибір мовних засобів інвективи залежить від соціального положення мовця (Мальцева, 2000).

Мовна влада проявляється не лише у міжособистісній комунікації, а й у ширших дискурсивних практиках, які формують ідеологічні парадигми. Вона моделює когнітивні та поведінкові установки, забезпечуючи контроль над значенням слів і нав'язуючи нормативні інтерпретації (Мальцева, 2000). Як зазначає Джабріл Асгар (2014), посилаючись на Водак (1996), кожен мовний акт або відтворює, або трансформує соціальні структури, включаючи владні відносини. Ідеологія діє найефективніше, коли залишається непомітною,

примушуючи реципієнта сприймати реальність через призму соціально закріплених припущень (Asghar, 2014).

Гендерні стереотипи також підтримуються через мову, визначаючи уявлення про владні позиції. Маскулінність традиційно асоціюється з домінуванням, що закріплюється через мовні механізми. Гегемонна маскулінність — це домігантна форма маскулінності, що легітимізує патріархат, забезпечуючи владу чоловіків і підпорядкування жінок (Connell, 2005, р. 77). Відхилення від усталених гендерних ролей може призвести до зміни статусу або маргіналізації. Водночас жіночність у дискурсі зазвичай представлена через підлеглість та емоційність, що сприяє закріпленню традиційної соціальної ієрархії (Мальцева, 2000).

Одним із проявів мовного закріплення соціальної ієрархії є використання ЛГБТК+ слюрів, які маркують відхилення від гегемонної маскулінності та гетеронормативності, кодують нерівність і підсилюють соціальну маргіналізацію. Такі висловлювання не лише відображають, а й відтворюють владні відносини, закріплюючи уявлення про «нормативну» ідентичність та «девіантність» (Мальцева, 2000). Критичний підхід до аналізу дискурсу дозволяє розкрити ці латентні механізми домінування, сприяючи усвідомленню прихованих аспектів влади у мовних практиках (Мальцева, 2000; Asghar, 2014).

Ще одним корисним підходом для дослідження ЛГБТК+ слюрів є семіотика. На її основних положеннях ґрунтується теорія кодування/декодування, розробив Стюарт Холл (Procter, 2007). Він стверджував, що будь-яке повідомлення транслює візуальні та вербальні знаки, формуючи знаковий простір (Hall, 2012). Холлова концепція комунікації передбачає не просто передачу інформації, а активний процес інтерпретації, у якому аудиторія не є пасивним споживачем, а бере участь у декодуванні повідомлення відповідно до власного соціокультурного досвіду (Hall, 2012). Ключовим аспектом цієї теорії є розмежування між «кодуванням — формуванням уявлення щодо

інформації за допомогою певного коду» (Хміляр, 2014, с. 217), і «декодуванням – це операцією, зворотною кодуванню, яка покликана відновити зміст закодованої інформації» (Хміляр, 2014, с. 218). «Під кодом прийнято розуміти систему умовних знаків та символів для подачі (представлення) певної інформації» (Хміляр, 2014, с. 217).

Семіотичний аналіз Холла базується на уявленні про знаки як носії як денотативного (прямого) значення, так і конотативного (асоціативного) смислу. Денотація — це буквально, первинне значення знаку, яке є більш-менш стабільним і загальноприйнятим у певній культурі. Денотативний рівень, хоча й сприймається як об'єктивний і природний, насправді є ідеологічно навантаженим, адже значення, які здаються очевидними, закріплюються через культурний досвід і соціальні практики. Конотація — це додаткові, асоціативні значення знаку, які можуть змінюватися залежно від контексту, культури та індивідуального досвіду інтерпретатора. Конотативний рівень є більш відкритим до інтерпретацій, проте він теж функціонує в межах домінантного культурного порядку, що визначає, які значення стають привілейованими, а які маргіналізуються або дискредитуються (Hall, 2012). Холл підкреслював, що денотативні значення не є нейтральними, а несуть ідеологічне навантаження, оскільки формуються в межах певного дискурсу (Hall, 2012). Це положення тісно пов'язане з концепцією гегемонії Антоніо Грамші, згідно з якою домінантні ідеї та цінності закріплюються через культурні інституції (Hall, 2012).

Важливим аспектом теорії Холла є його акцент на активності аудиторії. Він виділяв три основні типи декодування: домінантне (гегемонне), коли аудиторія приймає нав'язане значення; переговорне, коли частина повідомлення приймається, а частина модифікується відповідно до особистих поглядів; та опозиційне (контргегемонне), коли отримувач повністю відкидає запропонований зміст (Причиненко, 2010; Зражевська, 2022). Таким чином, комунікація є процесом, у якому аудиторія не просто споживає інформацію, а

активно взаємодіє з нею, модифікуючи або відкидаючи закладені у неї значення (Hall, 2012).

Холл критикував структуралістський підхід за його відірваність від соціальної реальності та надмірний формалізм (Hall, 2012). На відміну від структуралістів, які зосереджувалися на систематичних правилах мови та комунікації, він наголошував на важливості аналізу конкретних соціокультурних контекстів та гнучкості значень у межах дискурсу (Hall, 2012).

Загалом, семіотичний підхід Холла є ключовим інструментом для критичного аналізу соціальних явищ (у контексті цього дослідження явища ЛГБТК+ слюру), оскільки дозволяє зрозуміти механізми формування значень, їхню ідеологічну природу та можливості опору з боку аудиторії. Його теорія відкриває перспективи для дослідження медіа як динамічного простору боротьби за значення, що має безпосередній вплив на соціальні уявлення та ідентичності.

Отже, «денотація/конотація» — це терміни, що використовуються для опису різних рівнів значення знаків, тоді як «кодування/декодування» — це терміни, що використовуються для опису процесу створення та інтерпретації повідомлень, що містять ці знаки

У теорії кодування/декодування Стюарта Холла існує принципова різниця між наміром автора повідомлення (кодування) та тим, як аудиторія його сприймає (декодування). Ця різниця виникає через те, що процеси кодування та декодування відбуваються в різних контекстах і під впливом різних факторів. Холл наголошує, що немає «необхідної відповідності» між кодуванням і декодуванням, тобто значення, закодоване автором, не обов'язково буде ідентичним значенню, яке декодує аудиторія (Причиненко, 2010). Коди кодування та декодування можуть бути не повністю симетричними, і ступінь цієї симетрії визначає рівень розуміння або непорозуміння в комунікаційному обміні (Hall, 2012).

Хол наголошував на структурних відмінностях у відносинах між мовниками та аудиторією, а також асиметрії між кодами «джерела» та «приймача» (Procter, 2004). На декодування впливають соціальні позиції, життєвий досвід, культура та виховання аудиторії, що може призвести до різних інтерпретацій повідомлення.

Отже, концепція Холла дозволяє критично аналізувати не лише як індивіди передають інформацію, а й беруть участь у формуванні суспільних уявлень, норм і владних структур. Його теорія відкриває перспективи для дослідження соціальних явищ як динамічних просторів боротьби за значення, що безпосередньо впливає на соціальні уявлення та формування ідентичностей.

ЛГБТК+ слюри закріплюють соціальні упередження та живлять стигму, підтримуючи гетеро-цис-нормативність. Стигматизація відбувається через ярлики, стереотипи та соціальне розмежування. Нормо-орієнтована теорія стигми (NCST) розглядає це як системний процес, зумовлений владними структурами. Мова формує реальність, визначаючи, які висловлювання стають нормою, а які маргіналізуються. ЛГБТК+ слюри кодують нерівність і підсилюють маргіналізацію. Згідно з теорією кодування/декодування Стюарта Холла, комунікація — це активний процес, де знаки мають пряме та асоціативне значення. Розуміння механізмів кодування допомагає викрити приховані аспекти домінування в мові, а також простежити, як відбувається спротив і переприсвоєння значень — процес, який, за Холлом, є ключовим для розуміння культурної боротьби та переосмислення владних відносин.

1.3. Вивчення ЛГБТК+ слюру в українському суспільстві

В українському контексті дослідження ненормативної лексики майже не представлені, і фактично єдиною дослідницею, яка систематично займається цією темою, є Леся Ставицька. Саме тому її роботі «Короткий словник жаргонної лексики української мови» буде приділено значну увагу. Одним із найбільш відомих слюрів в українській мові є термін *n*дарас*, щовикористовується в

зневажливо молодіжному жаргоні. За визначенням Ставицької теж саме, що *n*дер/n*дар* (жрм, *зневажл²*), *тобто г*мосексуаліст* (Ставицька, 2003, с. 206). Вважається, що в такому вигляді ця лексема поширилася в мові під впливом кримінального аргю, адже багато кримінальних злочинців у колишній радянській імперії були малограмотними і не могли вимовити та запам'ятати чужомовну лексему «п*дераст», тому перекрутили її на «п*дарас» чи «п*дерас» (Процик, 2016, с. 157-158).

Терміни, що стосуються гомосексуальності, мають давнє історичне походження, яке відображає соціальні та культурні уявлення свого часу. Наприклад, поняття «педерастія» виникло в Стародавній Греції для позначення відносин між дорослими чоловіками та хлопчиками. Слово походить від гр. *παιδεραστής* (*paidérastēs*) – педераст, що буквально означає «любитель хлопчиків» і утворено зі слів *παῖς* (*paidós*) – «дитина, хлопчик» та *ἐραστής* (*erastēs*) – «палко закоханий; шанувальник», пов'язаного з *ἐραταί* (*eratai*) – «кохаю». Також у словниках термін педерастія можна зустріти як «мужолозтво» (Етимологічний словник української мови, 2003, с. 327).

Ігор Кон у своїй роботі «Світанкове місячне сяйво: лики та маски одностатевого кохання» (2011) писав про особливості одностатевого кохання у Давній Греції та Римі, аналізуючи його соціокультурні функції та значення. Зокрема, він зазначав, що педерастія в Греції була не лише поширеним явищем, але й глибоко інтегрованою в ритуали ініціації та військову культуру. Як Кон пише, «перші документальні свідчення про грецьку педерастію, що дійшли до нас, походять із середини VIII сторіччя до н. е.» (Кон, 2011, с. 143). У Спарті педерастія мала чітке соціальне значення, сприяючи зміцненню військових чеснот. «У кожного “тідного” хлопчика від 12 до 16 років мав бути свій ераст³, чия військова слава поширювалася й на його еромена⁴...» «...Цей зв'язок шанували, як шлюб, і тривав він, допоки в юнака не виростили борода й волосся

² жрм — жаргонізована розмовна мова, *зневажл* — *зневажливе*

³ Ераст (грец. ἐραστής) — це старший чоловік у гомосексуальних стосунках з молодшим хлопцем (Griffith, 2015).

⁴ Еромен (грец. ἐρώμενος) — це молодший юнак у гомосексуальних стосунках зі старшим чоловіком (Griffith, 2015).

на тілі» (Кон, 2011, с. 145). У той же час в Афінах ці стосунки відігравали виховну роль, формуючи майбутніх громадян.

Щодо жіночого одностатевого кохання, Кон зазначає, що воно залишалося поза публічним життям. «Платон знає про існування потягу “дівчат до дівчат, жінок до жінок” (Закони, 836 а), але у сферу публічного життя він не входив» (Кон, 2011, с. 160). Єдиною відомою постаттю, яка оспівувала жіночу любов, була Сафо, поетеса з острова Лесбос (Кон, 2011, с. 160). Проте Сафо стала родоначальницею «гінерастії», жіночого еротичного кохання, яке пізніше стали називати «сапфізмом», а потім лесбійством (Cantarella, 1987 як цит. у Кон, 2011, с. 161)

У Давньому Римі одностатеве кохання мало іншу специфіку. Якщо в Греції педерастія була частиною публічного життя, то в Римі вона була приватним явищем, обмеженим стосунками зі слугами та рабами, тоді як стосунки з вільнонародженими вважалися неприйнятними (Кон, 2011, с. 161-164). Це підкреслює різницю у сприйнятті одностатевих стосунків між двома культурами. З огляду на цю етимологію, у сучасній мові слово «п*дарас» набуло особливо негативного забарвлення, оскільки його значення трансформувалося не лише в зневажливе позначення гомосексуального чоловіка, але й часто асоціюється з педофілією, оскільки гомосексуальні стосунки через гомофобію нерідко прирівнюються до педофілії, що підсилює це негативне сприйняття. Гомофобія – це форма упередження, що проявляється у вигляді антипатії, страху чи ворожого ставлення до людей, яких сприймають як гомосексуальних або таких, що не відповідають гетеронормативним гендерним стереотипам (Боднарук, 2021, с. 7-11).

Повертаючись до цитати Процик, про поширення лексеми *n*дарас* через неосвідченість кримінальних злочинців в колишній радянській імперії можна також знайти пояснення у Кона. У своїй праці Кон (2011) він зазначає, що радянська кримінальна культура активно формувала специфічну мовну символіку та ритуали, які закріплювали ієрархічні відносини. У кримінальних спільнотах, каже автор, «реальне або символічне, умовне (досить вимовити,

навіть не знаючи їхнього змісту, певні слова або виконати якийсь ритуал згвалтування – то насамперед засіб установлення або підтримки владних відносин» (Кон, 2011, с. 354).

Також одним із часто вживаних слюрів, який прийшов із жаргону кримінальних злочинців є «п*вень». В побуті та неформальних ситуаціях частіше можна почути форму «п*тух», що є похідною від «півень». За визначенням Лесі Ставицької, «п*вень» — це кримінальний жаргонізм, що позначає пасивного г*мосексуаліста: «Ну, а що таке півень — пояснювати не треба: це й на волі знають — чоловік з нестандартною сексуальною орієнтацією» (Кудін як цит. у Ставицька, 2003, с. 205). У кримінальному середовищі «півень» мав принизливий зміст і використовувався як форма соціальної деградації та ізоляції людини в тюремній ієрархії. Як зазначає Ставицька, «штатні півні за пачку «Прими» такий мінет збачають...» (Бортніков, Чистильник як цит. у Ставицька, 2003, с. 205). Цей приклад демонструє не лише вербальне приниження, але й закріплення владних відносин через мову.

Інший поширений термін – *голубий*. За даними Ставицької, це слово має кілька варіантів використання: «1. -ого, ч.; жрм, мол., крим. Г*мосексуаліст. “Чому його жінка завжди поза кадром? Живе він з нею чи не живе? Може, він – голубий?” (В. Діброва, Збіговиська); <...> “Черкаські «голубі» скоро атакуватимуть Київ” (МЧ, 8.01.1995). 2. -а, -е. Той, що має стосунок до г*мосексуалістів або притаманний їм. ‘Ці стосунки ускладнилися після того, як Джейсон публічно заявив про свою приналежність до сексуальних меншин <...>’ (УМ, 6.05.1999)». Від амер. розм. blue – непристойний, скабресний, еротичний. ТСРОЖ, 37. (Ставицька, 2003, с. 87).

Слово *гомик* також фігурує у просторіччі як зневажливе позначення «г*мосексуалістів». Ставицька зазначає: «Г*МИК, -а, ч.; жрм, мол., крим. Те саме, що ГОЛУБИЙ¹. “Я вертаюсь додому повз Золоті ворота, повз манірну постать не то балеруна, не то г*мика, на якій чомусь написано «Ярослав Мудрий»” (І. Жиленко, Homo feriens)» (Ставицька, 2003, с. 87).

У жаргоні також використовуються такі терміни, як *п*дик* і *п*дрило*. Наприклад, «П*ДИК, -а, ч.; жрм; 1. жарт. Г*мосексуаліст. 'Колись т***** цілий день, і то мало було? А тепер що? Раз на кілька днів? Тьху! Ви що, може, п*дики?' (Ю. Покальчук, Те, що на споді)» (Ставицька, 2003, с. 201).

Серед термінів, що позначають лесбійок, популярними є слова *лесбо*, *л*сбуха* та *л*зьбіянка*. Наприклад, «Л*СБУХА, -и, ж.; мол. Те саме, що ЛЕСБОС. “Ця думка серед цих білих стін так мене вразила, що я готовий був тр*хати цю лесбуху три дні підряд, що б вона мені не запропонувала...” (О. Ульяненко, Ізгої)» (Ставицька, 2003, с. 162).

Також слід згадати про слово «фригідність». Хоча воно не є типовим ЛГБТК+ слюром, оскільки історично воно використовувалося для позначення жінок, яких вважали «нездатними» до сексуального бажання. Проте цей термін може мати стигматизуючий характер, особливо щодо асексуальних людей, яких часто сприймають як «аномальних» (Калініна, 2024, с. 53) або «хворих» (с. 58) . Суспільство нерідко розглядає асексуальність як відхилення, а не як самостійну ідентичність, що призводить до її знецінення та заперечення . У цьому контексті слово «фригідність» може використовуватися для дискредитації асексуальних людей, заперечуючи їхню ідентичність або представляючи їх як «нерозкритих» або «сексуально неспроможних» . Якщо цей термін вживається щодо ЛГБТК+ осіб, наприклад, щоб висміяти жінку, яка не проявляє сексуального інтересу до чоловіків, він може виконувати функцію слюру, підкріплюючи гетеронормативні уявлення про сексуальність . Однак «фригідність» стигматизує не лише квір-ідентичності, а й будь-яке відхилення від норм сексуальності.

Також важливо зазначити, що термін «Г*мосексуаліст», що використовується в «Короткому словнику жаргонної лексики української мови» Лесі Ставицької, є проблематичним із кількох причин та його можна прирівняти до слюру. В українській мові на даний момент правильним терміном є «гомосексуал», який відповідає сучасним науковим і мовним нормам. Як зазначає стаття «Г*мосексуалізм чи гомосексуальність? Проблема вживання в українській мові», терміни на кшталт «Г*мосексуалізм» та «Г*мосексуаліст»

мають негативну конотацію через їхнє історичне та семантичне навантаження (Мостяєв, 2012).

Як зазначає Мостяєв (2012), на думку Лева Клейна, «г*мосексуаліст» є похідним від терміну «г*мосексуалізм», який увійшов до обігу в період, коли одностатеві стосунки вважалися ідеологічною ерессю, пов'язаною зі свідомим порушенням соціальних норм. Натомість термін «гомосексуал» є більш нейтральним і репрезентує уявлення про «природність» сексуальної орієнтації.

Однак поняття «природності» сексуальної орієнтації, хоча й має на меті нормалізацію гомосексуальності, несе в собі небезпеку біологічного редукціонізму та може мимоволі відтворювати гетеронормативні рамки. Як зауважує Джек Дрешер: «Гендерні переконання зазвичай ґрунтуються на гендерній бінарності... Багато наукових досліджень гомосексуальності також містять неявні (а часто і явні) бінарні гендерні переконання» (Drescher, 2015, р. 567). Це означає, що посилення лише на «природність» може обмежувати розуміння сексуальності винятково біологічною площиною, тоді як сексуальна орієнтація формується у складному взаємозв'язку біологічного, соціального й культурного.

Крім того, термін «г*мосексуаліст» порушує однорідність категоріальної матриці людської сексуальності. В українській мові для позначення ознак і властивостей застосовується суфікс «-ість», як у словах «гетеросексуальність» чи «бісексуальність». Використання терміну «г*мосексуалізм» або «г*мосексуаліст» натомість створює уявлення про свідомий вибір або поведінкове відхилення, що не відповідає сучасному науковому консенсусу.

Гомосексуальність історично розглядалася як психічний розлад і класифікувалася під терміном «г*мосексуалізм». Цей підхід був закріплений у медичній та психіатричній практиці з XIX століття, що сприяло патологізації гомосексуальності. Проте вже у 1973 році Американська психіатрична асоціація виключила гомосексуальність з діагностичного посібника DSM. Як пише Дрешер: «Діагностична ревізія АПА 1973 року стала початком кінця офіційної участі організованої медицини в соціальній стигматизації гомосексуальності.»

(Drescher, 2015, p. 571). Аналогічно, у 1990 році Всесвітня організація охорони здоров'я виключила гомосексуальність з Міжнародної класифікації хвороб (МКХ-10). У процесі розробки МКХ-11 експерти ВООЗ дійшли висновку, що збереження термінів, пов'язаних із сексуальною орієнтацією, «може завдати непотрібної шкоди» і «також може бути витлумачена як підтримка неефективного та неетичного лікування» (Cochran et al., 2014, p. 675).

Сучасна наука розглядає гомосексуальність як варіант норми, що не потребує психіатричного втручання. Водночас вживання терміна «г*мосексуаліст» продовжує репродукувати патологізуючі уявлення, які дискредитовано науково.

Отже, термін «г*мосексуаліст» у словнику Ставицької не відповідає актуальним мовним і науковим стандартам і має бути замінений на «гомосексуал», який є не лише семантично нейтральним, а й соціально відповідальним. Його збереження у нормативних джерелах, як-от словниках, сприяє закріпленню історично застарілих і дискримінаційних практик.

Підсумовуючи слюри, як-от «п*дарас», «п*вень», «г*лубий», «гомик», «лесбо», «л*сбуха» та «л*зб'янка», не лише виражають упередження, а й закріплюють соціальні ієрархії. Багато з них походять із кримінального жаргону, де слугували інструментом приниження. Термін «г*мосексуаліст» є неактуальним і має негативну конотацію, тому варто використовувати «гомосексуал» як нейтральний варіант.

Слюри є соціальним інструментом, що підтримує гетеронормативний порядок, закріплює соціальні ієрархії та впливає на самооцінку ЛГБТК+ людей. Вони не лише регулюють поведінку, а й можуть завдавати значної психологічної шкоди.

На відміну від інших образливих висловів, слюри спрямовані на дегуманізацію цілих соціальних категорій посилюють дисбаланс влади та соціальну субординацію. Їхнє використання відтворює ієрархію, яка підтримує гетеронормативність і циснормативність, створюючи розмежування між

«нормальними» та тими, хто «відхиляється від норми». Це ключовий механізм соціального контролю.

Слюри впливають на ЛГБТК+ спільноту двояко: викликають сором, ізоляцію та внутрішню стигматизацію, але водночас можуть слугувати засобом згуртованості всередині спільноти. Контекст їхнього використання має значення, адже навіть при реклеймінгу такі слова можуть зберігати травматичний потенціал.

Дослідження слюрів потребує теоретичного осмислення через концепції стигми Ірвінга Гофмана, дискурсивної влади Мішеля Фуко та семіотики Стюарта Холла. В українському суспільстві вони досліджені недостатньо, хоча деякі, зокрема «п*дарас», «п*вень», «г*лубий», «г*мик», «л*сбо», мають давнє негативне забарвлення.

Важливо змінювати мовні норми, зокрема, використовувати політкоректну термінологію, замінюючи «г*мосексуаліст» на нейтральний «гомосексуал». Водночас критичний аналіз слюрів та їхнє переосмислення можуть сприяти боротьбі за рівність і зміні суспільних норм.

РОЗДІЛ 2. СПРИЙНЯТТЯ ЯВИЩА ЛГБТК+ СЛЮРУ ПРЕДСТАВНИКАМИ ЛГБТК+ СЕРЕД СТУДЕНТІВ НАУКМА

2.1 Методологія дослідження сприйняття явища ЛГБТК+ слюру представниками ЛГБТК+ серед студентів

У центрі цієї роботи лежить основне дослідницьке питання: **«Як представники ЛГБТК+ серед студентів та студенток НаУКМА сприймають явище ЛГБТК+ слюру?»**. Для його всебічного розкриття було сформульовано низку допоміжних дослідницьких питань, які структурують теоретичну і емпіричну частини роботи та відповідають логіці змістових розділів:

- Як у соціальних науках визначається поняття ЛГБТК+ слюру?
- Які основні теоретичні підходи використовуються для вивчення ЛГБТК+ слюру?
- Яким є стан вивчення явища ЛГБТК+ слюру в українському суспільстві та науковому просторі?
- Яка методологія дослідження використовується для аналізу сприйняття ЛГБТК+ слюру серед студентства НаУКМА, що належить до ЛГБТК+?
- В яких соціальних контекстах представники ЛГБТК+ спільноти серед студентів та студенток НаУКМА найчастіше стикаються з використанням ЛГБТК+ слюрів?
- Які основні функції та емоційні конотації має використання ЛГБТК+ слюрів?
- Які ЛГБТК+ слюри є найбільш упізнаваними та уживаними? Які ЛГБТК+ ідентичності залишаються поза межами слюрного мовлення?
- Чи змінилося символічне значення ЛГБТК+ слюрів під час повномасштабної війни та як саме?

Для проведення польового етапу дослідження сприйняття явища ЛГБТК+ слюру представниками ЛГБТК+ серед студентів НаУКМА було обрано метод фокус-груп та інтерв'ю, базуючись на постструктуралістській парадигмі, яка розглядає реальність як сконструйовану через мову, символи та дискурси. Такий

підхід є релевантним у контексті вивчення ЛГБТК+ слюрів, оскільки дозволяє дослідити не лише їхнє вживання, а й механізми формування значення та процеси маргіналізації. Аналіз базується на семіотичному підході Стюарта Холла, згідно з яким репрезентація є не дзеркальним відображенням реальності, а способом її конструювання. Метод фокус-груп у контексті цього дослідження є найдоцільнішим, оскільки дав змогу зібрати різноманітні погляди на досліджуваний феномен, а також створив більш невимушену атмосферу для учасників, що сприяло їхній відкритості та вільному висловленню думок. Окрім фокус-груп були проведені окремі інтерв'ю з респондентами, які з різних причин не мали можливості долучитися до фокус-груп. Такий підхід дозволив не втратити цінні учасницькі позиції та забезпечити ширше охоплення досвіду представників спільноти.

У межах дослідження було проведено три фокус-групи та два індивідуальні інтерв'ю. У кожній фокус-групі було залучено відповідно по 3, 5 та 4 учасників та учасниць. Загалом до участі було залучено 14 респондентів (див. *таблиця А.1*, ДОДАТОК А). Вибірка формувалася за критерієм доцільності (*purposive sampling*), відповідно до мети дослідження. Основними критеріями відбору були: статус чинного студента або студентки Національного університету «Києво-Могилянська академія» — участь брали чинні студенти та студентки різних років навчання та освітніх програм. Другою обов'язковою умовою була самоідентифікація респондентів та респонденто як представника або представниці ЛГБТК+ спільноти. Такий підхід дав змогу зосередитися на досвіді конкретної цільової групи в межах певного соціального контексту.

З метою забезпечення репрезентативності в межах якісного дослідження, було враховано різноманітність ідентичностей серед респондентів. Учасники мали різний гендерний досвід (цисгендерні, небінарні, трансгендерні особи) та сексуальні орієнтації. Це дозволило охопити ширший спектр сприйняття, пов'язаного з вживанням і впливом слів, що вважаються слюрами щодо ЛГБТК+ спільноти.

Збір респондентів відбувався у два способи: через поширення Google-форми у студентських чатах НаУКМА, а також шляхом особистих запрошень. Це дало змогу охопити як відкрити, так і менш видимої частину ЛГБТК+ студентської спільноти, включаючи тих, хто не завжди публічно артикулює свою ідентичність.

Фокус-групи та інтерв'ю проводились онлайн із використанням платформи Zoom, що забезпечило зручність участі та збереження конфіденційності. Середня тривалість фокус-груп становила приблизно 1,5 години, а індивідуальних інтерв'ю — близько 50 хвилин. Проведення усіх фокус-груп та інтерв'ю відбувалось в ізолюваному приміщенні (власній кімнаті), без присутності сторонніх осіб. Такий підхід сприяв дотриманню конфіденційності та створенню безпечної атмосфери для учасників. Усі фокус-групи та інтерв'ю, за попередньою згодою респондентів, записувалися з використанням функції відеозапису Zoom. Інформанти та інформантки були ознайомлені з принципами конфіденційності, а також із тим, що всі зібрані дані будуть використані виключно для дослідницьких цілей. Також учасниць та учасників було проінформовано про їхнє право не відповідати на питання, які можуть викликати дискомфорт. Із міркувань етичної безпеки всі імена респонденток та респондентів, а також згаданих у розмові осіб, були змінені або вилучені з дослідницького матеріалу. Надалі ці записи були транскрибовані, з дотриманням принципів конфіденційності особистих даних. Це забезпечило можливість подальшого якісного аналізу зібраного матеріалу відповідно до цілей дослідження. Польовий етап відбувався з 31 березня по 14 квітня 2025 року.

Тематика обговорень включала такі аспекти: сприйняття і ставлення до слів, які можуть бути інтерпретовані як образливі або стигматизуючі; особистий досвід учасників у ситуаціях вживання таких висловлювань учасників також запрошували поділитися власними історіями або прикладами, які дозволяли глибше зануритися в індивідуальний досвід.

Для проведення фокус-груп було розроблено тематичний гайд (див. ДОДАТОК А), який складався з п'яти блоків запитань. Кожен блок був

спрямований на дослідження окремого аспекту сприйняття та використання ЛГБТК+ слюрів серед ЛГБТК+ студентської спільноти. Формулювання запитань було відкритим, щоб стимулювати вільне обговорення та дати можливість респондент(к)ам самостійно визначати фокус своїх відповідей.

Перший блок був присвячений загальному знайомству та виявленню початкового уявлення учасни(ць) про те, які саме слова та вирази вони сприймають як ЛГБТК+ слюри. Мета цього блоку – з'ясувати, які терміни вважаються найчастотнішими та найбільш маргіналізуючими у повсякденному мовленні.

Другий блок фокусувався на контекстуальній змінності значень: обговорювалося, як сприйняття та інтерпретація слюрів залежить від ситуації, тону, інтонації, наміру мовця та часу. Учасни(ці) аналізували, як жарт, агресія чи іронія впливають на значення певного вислову.

Третій блок був спрямований на виявлення соціальних контекстів – обговорювалося, чи змінюється сприйняття слюрів залежно від того, хто їх вживає (друзі, родина, викладачі, однолітки), та як середовище (університет, дім, публічний простір) впливає на інтерпретацію висловлювань.

Четвертий блок стосувався рекламативного (повторного, переосмисленого) використання слюрів представниками самих ЛГБТК+ спільнот. Обговорювалися випадки, коли слюри вживаються з іронією, для самоідентифікації або як форма солідарності.

П'ятий блок мав на меті дослідити трансформації у використанні ЛГБТК+ слюрів під впливом повномасштабної війни. Зокрема, розглядалося питання вживання таких слів щодо росіян, та потенційний вплив цього явища на подальше сприйняття ЛГБТК+ спільноти в Україні.

Для індивідуальних інтерв'ю окремий гайд не розроблявся, однак у процесі спілкування адаптувалися ті самі тематичні блоки, з урахуванням особистої динаміки розмови. Такий підхід дозволив глибше зануритись у досвід конкретного інформанта або інформантки, уточнити деталі та виявити індивідуальні відчуття, що не завжди проявляються в груповому обговоренні.

Для цього дослідження було обрано дедуктивний тематичний аналіз у поєднанні з елементами дискурсивного аналізу як найдоцільніший метод для інтерпретації даних, зібраних під час фокус-груп та інтерв'ю із ЛГБТК+ студентками та студентами. Такий вибір зумовлений необхідністю поєднати ідентифікацію ключових патернів смислів (тем), що виявляються у висловлюваннях учасників, із глибшим аналізом того, як через мову ці смисли не лише артикулюються, а й відтворюють або опираються домінантним суспільним дискурсам.

Тематичний аналіз — це гнучкий, але водночас систематичний підхід до аналізу якісних даних, який дозволяє ідентифікувати, організовувати та інтерпретувати змістовні шаблони, що повторюються у висловлюваннях респондентів (Braun & Clarke, 2006, p. 79). Особливу увагу в цьому дослідженні було надано рефлексивному підходу до тематичного аналізу, який наголошує на активній ролі дослідника у побудові тем, а не на механістичному їх «виявленні» (Braun & Clarke, 2019). Такий підхід дозволив врахувати складність і неоднозначність досвіду групи, водночас зберігаючи структурованість аналізу.

Однією з ключових переваг тематичного аналізу є його гнучкість, яка дозволяє застосовувати цей метод у межах різних теоретичних і епістемологічних підходів (Braun & Clarke, 2006, с. 78). Така адаптивність робить його особливо придатним для досліджень, які поєднують декілька концептуальних рівнів аналізу — у цьому випадку, теми індивідуального досвіду учасників та учасниць фокус-груп та інтерв'ю і соціально зумовлені дискурси, що формують межі висловлювань. Завдяки відкритості до теорії, тематичний аналіз дозволяє виявляти структурні закономірності у висловлюваннях респондентів, а також аналізувати, які значення та категорії є релевантними в певному соціальному контексті (Nowell et al., 2017).

Також Вірджинія Браун та Вікторія Кларк (2006) запропонували критерії якісного тематичного аналізу та склали 15-пунктовий контрольний список для оцінки якості проведеного тематичного аналізу, охоплюючи етапи транскрипції,

кодування, аналізу, підсумування та звітування (Таблиця 1) (Braun & Clarke, 2006, p. 96).

Таблиця 1. Контрольний список з 15 пунктів критеріїв якісного тематичного аналізу запропонований Браун та Кларк.

Процес	№	Критерії
Транскрипція	1	Дані були транскрибовані з належним рівнем деталізації, а транскрипції були перевірені на «точність» за допомогою плівок.
Кодування	2	Кожному елементу даних було приділено однакову увагу в процесі кодування.
	3	Теми не були сформовані на основі кількох яскравих прикладів (анекдотичний підхід), натомість процес кодування був ретельним, інклюзивним і всеосяжним.
	4	Всі відповідні уривки з кожної теми були зібрані в єдине ціле.
	5	Теми були перевірені одна з одною та з вихідним набором даних.
	6	Теми є внутрішньо узгодженими, послідовними та виразними.
Аналіз	7	Дані були проаналізовані / інтерпретовані, осмислені / а не просто перефразовані чи описані.
	8	Аналіз і дані відповідають один одному / витяги ілюструють аналітичні твердження.

	9	Аналіз розповідає переконливу і добре організовану історію про дані і тему.
	10	Забезпечено хороший баланс між аналітичною розповіддю та ілюстративними уривками.
Загальний підсумок	11	Було виділено достатньо часу для того, щоб виконати всі етапи аналізу належним чином, не поспішаючи з етапом і не проводячи його поверхнево.
Письмовий звіт	12	Припущення щодо тематичного аналізу та конкретний підхід до нього чітко пояснюються.
	13	Існує хороша відповідність між тим, що ви стверджуєте, що робите, і тим, що ви демонструєте, що ви отримали / тобто, описаний метод і представлений аналіз узгоджуються.
	14	Мова та концепції, використані у звіті, відповідають епістемологічній позиції аналізу.
	15	Дослідник позиціонується як активний учасник дослідницького процесу; теми не просто «з'являються».

Оскільки цей метод має гнучку структуру і може бути адаптований до різних епістемологічних позицій я свідомо не дотримуюсь усіх із них, особливо тих, які передбачають процедури кодування, чіткої сегментації тем і підтем, та деталізованої категоризації. Це пов'язано з тим, що моє дослідження орієнтоване не на побудову формальної аналітичної матриці, а на інтерпретативний, семіотичний та дискурсивний аналіз висловлювань учасників. Тематичний

аналіз у моєму випадку виступає як підхід до інтерпретації, а не як технічна процедура. Замість кодування я зосереджуюсь на вивченні мовних стратегій — тобто на тому, як саме в мові конструюється уявлення про «норму», «відхилення», «чужого» тощо.

Тематика ЛГБТК+ слюрів як об'єкт дослідження потребує такого підходу, що дозволяє охопити як повторювані патерни досвіду стигматизації, так і відмінності у способах артикуляції ідентичностей. Тематичний аналіз добре підходить для роботи з фокус-групами та інтерв'ю, де смисли формуються не лише у відповідях окремих учасників, а в колективній взаємодії, уточненні, погодженні або конфронтації поглядів. Така взаємодія генерує складні, багаторівневі наративи, які можуть бути проаналізовані як теми в межах цілісного дискурсивного поля.

У цьому контексті поєднання тематичного аналізу з елементами дискурсивного аналізу є виправданим. Дискурсивний аналіз, особливо у постструктуралістській традиції, акцентує увагу на тому, як мова формує соціальну реальність: не лише відображає досвід, а й активно його конструює (Wetherell, Taylor, & Yates, 2001). Тому, крім виявлення змістовних тем, важливо аналізувати як саме респондентки та респонденти говорять про слюри: які лексичні форми вони використовують, як окреслюють власну ідентичність у мовленні, які соціальні позиції вони займають.

Такий підхід дозволяє одночасно:

- ідентифікувати теми як смислові патерни, що мають значення у груповому досвіді (Braun & Clarke, 2006);
- проаналізувати, як дискурси влади, норми та стигматизації відтворюються або підважуються у мовленні (Wetherell, 1998);
- побачити, як через мову відбувається позиціювання себе й інших у категоріях «норма» / «відхилення» (Gee, 2014).

Теоретичне підґрунтя дослідження також підсилює вибір такої комбінації методів. Концепція репрезентації Стюарта Холла (Hall, 1997) акцентує на тому, що значення формуються через мову — систему знаків, які в конкретному

культурному контексті кодуються і декодуються. Тематичний аналіз дає змогу виявити, як респонденти інтерпретують ці «знаки» (у цьому дослідженні — слюри), а елементи дискурсивного аналізу дозволяють дослідити, як вони співвідносять ці значення з доміантними або маргінальними позиціями.

Дискурсивний аналіз також опирається на фукіанське розуміння дискурсу як механізму влади/знання, що регулює не тільки те, що можна сказати, а й хто має право говорити і з якої позиції (Foucault, 1978). У фокус-групах та інтерв'ю можна дослідити, як респонденти конструюють себе як суб'єктів мовлення, які стратегії легітимації свого голосу вони застосовують, і як через мову відтворюються або підважуються владні відносини.

Нарешті, концепція стигми Ервінга Гофмана (Goffman, 1963) дає змогу зрозуміти, як соціальні «плями» закріплюються через інтерперсональну взаємодію і як вони можуть відобразитися у мовленні. Тематичний аналіз у цьому випадку виявляє моделі переживання стигми, а дискурсивний — мовні механізми її відтворення або подолання.

Таким чином, об'єднання дедуктивного тематичного аналізу з елементами дискурсивного дозволяє досягти подвійної мети: з одного боку — систематизувати зміст, з іншого — проаналізувати, як через мову відтворюються або трансформуються соціальні ієрархії, ідентичності та владні відносини.

На основі трьох фокус-груп і двох інтерв'ю в ході аналізу було виокремлено чотири ключові теми, що складаються з дванадцяти підтем та відображають сприйняття ЛГБТК+ слюру студентами та студентками НаУКМА, які ідентифікують себе як представники/-ці ЛГБТК+ спільноти. Для структурування та систематизації тематик використовувалася програма Microsoft Excel. Повний перелік тем та їхніх підтем подано в Додатку Б.

2.2 Соціальні контексти вживання ЛГБТК+ слюрів

Вживання ЛГБТК+ слюрів усередині самої спільноти вирізняється особливою семантичною гнучкістю. Ці слова можуть служити знаком внутрішньої солідарності або способом іронічної саморепрезентації, водночас

залишаючись носіями минулого травматичного досвіду. Згідно з підходом Стюарта Холла, значення мовних знаків не є стабільним — воно формується у процесі взаємодії між мовцем і слухачем, а тому залежить від конкретного соціального контексту.

Респонденти інтерв'ю часто підкреслюють, що право на використання таких термінів належить саме тим, кого вони історично маркували. Один з них зазначає: *«Я думаю, що люди, якими називається, яких це слово стосується, вони можуть використовувати, скільки завгодно. Тобто я не можу і ніхто не може їм сказати, не кажи цього слова»* (P1 інтерв'ю). Така позиція корелює з ідеєю дискурсивної влади у Фуко — влади, що діє через нормалізацію мовних практик, а не лише через заборони.

Проте навіть у межах ЛГБТК+ парасольки слюри не завжди вживаються беззастережно. Коли представники однієї підгрупи використовують образливу лексику щодо іншої, це сприймається як порушення солідарності. Один з учасників наголошує: *«Якщо гей скаже якийсь слюр, який стосується транс-людей, це просто буде недоречно і це буде дуже нахабно»* (P1 інтерв'ю). Таким чином, мова тут постає як інструмент підтримання або порушення внутрішньої ієрархії.

Деякі учасники дослідження вказують на власний досвід використання слюрів з подальшим каяттям: *«Було дуже багато випадків, коли я вживала слюр [...] і мені було потім супер соромно»* (P2 інтерв'ю). Це виявляє амбівалентність реклеймінгу: з одного боку — жест опору, з іншого — ризик ненавмисного повторення стигматизації. Особливо складною є ситуація жартівливого вживання. Один респондент зазначає: *«Я не знаю, деколи це просто як ржуть, то тоді мені будь-які з цих слів неприємно чути»* (P1Ф1).

Таким чином, навіть у «своїх» руках слюр не стає цілком безпечним — його історичний багаж, асиметрія досвідів та структурна вразливість не зникають лише через зміну мовця.

Інша ситуація виникає, коли **ЛГБТК+ слюри лунають з боку гетеросексуальних осіб**. Респонденти трактують такі випадки як акти

символічного насильства, незалежно від інтонації чи намірів. Як приклад, один із них розповідає: *«Нещодавно був випадок... якийсь чоловік підійшов, почав обзивати одного з хлопців на букву П, ну просто з нічого. Тобто це не те, щоб якась дивовижна ситуація...»* (P1 інтерв'ю). У таких випадках мова стає засобом виключення з легітимного простору суб'єктності.

Особливу загрозу респонденти вбачають у невизначеному чи іронічному вживанні: *«Найгірше — коли хтось рандомний на вулиці використовує слюр, бо тоді ти не розумієш, в якому воно контексті і наскільки це агресивно»* (P2 інтерв'ю). Така невизначеність посилює вразливість, оскільки позбавляє можливості зрозуміти, як саме варто інтерпретувати висловлювання. Це доповнюється десемантизацією: *«Реально більшість людей не надають йому значення як образи саме квір-спільноти, а просто такі: блін, це просто матюк»* (P2 інтерв'ю).

Респонденти також критично оцінюють навіть доброзичливе вживання з боку союзників: *«Це не дуже смішно, коли це робить людина, яка з цим не стикалася...»* (P1 інтерв'ю). Або: *«У мене був знайомий, гетеро хлопець, і він думав, що якщо ми друзі, то можна жартувати і казати мені: “Ти ж п*дарас”»* (P3Ф3). У таких ситуаціях спостерігається привласнення чужого досвіду — без права на це.

Ще один аспект — наслідування внутрішньоспільнотної практики: *«Гетеро люди чують, що для лесбійок чи для геїв нормально використовувати якісь слова... І це може усвідомлюватися так: якщо люди цієї категорії... використовують такі слова по відношенню до себе, то значить їм окей»* (P5Ф2). Тут втрачається розуміння контексту та позиційної асиметрії. Як результат — відтворення влади у мовленні.

Отже, вживання ЛГБТК+ слюрів гетеросексуальними людьми — це не просто мовна дія, а жест, що фіксує ієрархію. Через повсякденну лексику реалізується механізм, який визначає, хто має право на голос, а хто — залишається у зоні мовної невидимості.

Сімейне мовне середовище в Україні виступає важливим простором формування соціальних уявлень, зокрема щодо сексуальності та гендеру. Саме в родині часто закладаються уявлення про «норму», а також формуються мовні звички, що можуть мати або підтримувальний, або стигматизувальний ефект для ЛГБТК+ осіб. Емпіричні свідчення вказують на те, що слюри в родинному вжитку іноді набувають характеру автоматизованої лексики, позбавленої рефлексії щодо її наслідків. Один з респондентів зауважує: *«Я живу ще з мамою, бабусяю, дідусем. І у мене, у всіх членів родини дуже розповсюджено і дуже в нас в родині використовують нецензурну лексику. І в цьому плані — от так, там реакція на будь-що, що відбувається по телевізору, знову ж таки, нашим самим-самим улюбленим словом в цьому світі — “п*дарас”. Це завжди так»* (P1Ф3).

Це приклад рутинізованого мовного насильства, яке водночас виконує дисциплінарну функцію — як писав Фуко, мова не лише відображає соціальні реалії, а й продукує їх. У родинному контексті така продукція здійснюється через повторення слів, що маркують відхилення, і, відповідно, підтримують уявлення про гетеронорму як єдино допустиму.

Проте уникнення таких слів не завжди свідчить про емпатію чи підтримку. Іноколи це лише прояв дотримання культурних норм ввічливості, позбавлений змістовного осмислення. *«[...] У мене доволі відкрита до штук сім'я, але вони все-таки... Треба розуміти, що межі консервативності... Мені здається, що вони це скоріше не вживають, тому що це погане слово. Тобто як, наприклад, ми не матюкаємось у сім'ї в присутності одне одного, так само ми такі слова не вживаємо»* (P1 інтерв'ю). Така поведінка радше свідчить про мовне уникнення, ніж про глибинне розуміння дискримінаційної сутності слюрів.

У багатьох випадках саме представники старшого покоління залишаються носіями гомофобної лексики, що походить з радянського чи пострадянського дискурсивного простору. *«Родина вирощена на підтримці Радянського Союзу і 90-х»* (P3Ф1), — наголошує один з респондентів. Така мовна інерція сприяє збереженню уявлень про квір-ідентичності як патологізовані або небажані.

Проте у деяких родинах спостерігається поступова зміна мовних практик. Один учасник зазначає: «[...]Але ні, це був складний довгий шлях, але все би пішло окей. Тому єдині люди, які говорять щось таке стрьомне, щось таке слюрне — мама їх намагається дуже сильно притупляти» (P1Ф2). Це свідчить про можливість деконструкції старих кодів і трансформації мовлення у напрямку солідарності. Як підкреслює Холл, такі трансформації можливі лише через переозначення значень у процесі декодування.

Нерідко стигматизація набуває форми іронії або сарказму: «Ми сиділи в машині, мама виходила, щоб постригтися. Тут мій батько побачив цього перукаря, тому що він теж підходив з іншого боку вулиці. І такий: “О, твій г*лубець іде”» (P2 інтерв'ю). Тут гумор використовується як соціально прийнятна маска для ворожості, що в термінах Гофмана функціонує як символічне дистанціювання.

Непоодинокими є приклади нерозуміння базових понять, пов'язаних із квір-ідентичністю: «Мій батько пам'ятає слово “*но” для небінарних людей... і досі намагається зрозуміти»(P3Ф1). Це свідчить про дефіцит знань і про глибоку вкоріненість нормативних уявлень, які ускладнюють комунікацію між поколіннями.

Поряд із цим зустрічаються спроби трансформувати родинне мовлення через діалог: «Іноді може проскакувати, ну дійсно, п*дер просто як найменування наших сусідів на сході, але це доволі рідко. [...] Я дуже багато говорила про те, що не можна використовувати на кожную погану людину слово “п*дер”» (P4Ф3). Такі зусилля свідчать про індивідуальні стратегії спротиву, які поступово змінюють мовну реальність у бік більшої чутливості.

Загалом родина постає як амбівалентний простір: водночас осередок репродукції соціальних норм і потенційна арена для їх трансформації. Мовні практики тут є не нейтральним комунікативним інструментом, а засобом символічної влади, що може як відтворювати виключення, так і сприяти емансипації.

Міжпоколіннєвий поділ у використанні ЛГБТК+ слюрів відображає різні історичні й культурні умови соціалізації. Старші покоління, як правило, оперують лексикою, сформованою у контексті репресивного дискурсу. *«Люди якогось старшого віку, вони скорше можуть використовувати, типу, не прямі слюри, а там частіше використовувати, там, не знаю, г*лубі, р*жеві, це все в такому форматі»* (P1 інтерв'ю), — вказує один з інформантів. Ця лексика часто не супроводжується рефлексією щодо її принизливого потенціалу.

Молодші ж учасники демонструють тенденцію до критичної переоцінки таких термінів. Один із них зазначає: *«Але я просто не впевнена, що старші покоління можуть так само вільно говорити про сексуальність, що в будь-якому випадку вони більшу частину свого життя зростали в контексті того, що про сексуальність в цілому говорити не варто, про секс і все таке, а вже не говорячи про сексуальні бажання по відношенню до певної статі чи гендеру»* (P1Ф3). Така позиція свідчить про існування мовного бар'єру між генераціями, де інакшість усе ще артикулюється як девіація.

Зміна поколінь супроводжується також переосмисленням значення навіть нейтральних на перший погляд слів. *«Мені так смішно, коли люди, от реально міленіали, міленіалки, вони зазвичай кажуть слово “лесбійка”, наче це уже слюр, наче це уже погане слово. Типу, вони надають йому такого значення, що, типу, як тобі держить лесбійка, і ти розумієш, що краще б вже сказала п*дер, якщо чесно»* (P2 інтерв'ю), — зазначає учасниця. Це вказує на зміну інтонаційної семантики: значення формується не лише словом, а й способом його проголошення.

Деякі респонденти вказують на власну обмеженість впливу в комунікації зі старшими: *«Я дуже люблю своїх бабусь і дідусів, але я розумію, що нічого не можу зробити...»* (P1Ф2). У цьому проявляється інституційна природа мови — вона не піддається швидкій зміні через індивідуальні зусилля.

Отже, аналіз міжпоколіннєвих особливостей і родинного вжитку ЛГБТК+ слюрів показує: мова не лише відображає суспільні уявлення, а й бере участь у їх трансляції або трансформації. Її вживання — це завжди політична дія, що

засвідчує, які ідентичності визнаються, а які — відсуваються на периферію соціального мислення.

2.3 Функції та емоційне забарвлення ЛГБТК+ слюрів

Вживання ЛГБТК+ слюрів як образливих маркерів виконує не лише функцію вербальної агресії, а й конститує частину ширшої системи символічного насильства, в якій мова слугує знаряддям регуляції соціальних відносин. На основі ідей Гофмана можна сказати, що слюр — це не просто образливе слово, а стигматизуючий знак, який редукує суб'єкта до однієї, соціально девіантної категорії, позбавляючи його повноцінної соціальної суб'єктності. Вертаючись до слів однієї з респонденток:

«У нас в суспільстві слюри доволі внормовані і часто вживаються. Нещодавно був випадок... якийсь чоловік підійшов, почав обзивати одного з хлопців на букву “П”, ну просто з нічого» (P1, інтерв'ю).

Ця цитата демонструє, що в українському публічному просторі слюри функціонують як інструмент спонтанної, але нормативно підтриманої вербальної сегрегації. У термінах Мішеля Фуко, йдеться про «мікрофізику влади», де суб'єкт піддається дисциплінарному впорядкуванню через мову, яка санкціонує «допустимі» ідентичності та «небажані» відхилення.

Особливої уваги заслуговує об'єднання слюру із дискурсами криміналізації та патологізації квір-ідентичності:

«Можуть там педофілами називати, можуть називати, ну, збоченці. Таке от все» (P1, інтерв'ю),

«Найгірше, коли от це от називання йде рука в руку з якимись звинуваченнями, от з клеймінгами про те, що людина небезпечна через свою ідентичність...» (P1, інтерв'ю).

У цій практиці реалізується механізм дискредитації, в якому ЛГБТК+ особа не просто «інша», а «загрозлива», і ця загроза нібито впливає з її

сексуальної чи гендерної ідентичності. У такому контексті образа функціонує як акт семіотичного кодування (за Холлом), що виводить суб'єкта за межі прийняттого соціального і символічного простору.

Це також проявляється у вербальних формах, що містять заклики до виключення чи фізичного усунення:

*«Мене так і на контрактіві намагались в***** [побити]. Власне, з коментарям: “п*дорам в Україні не місце”» (РЗФ1).*

Подібні висловлювання демонструють не лише дискримінаційну функцію мови, а й механізм легітимації потенційного фізичного насильства через попереднє символічне «де-людювання». Це корелює з фукіанською тезою про владу, що вкорінюється в дискурсі та діє на тілесному рівні — створюючи умови, в яких окремі тіла стають «вільними для приниження» або «відкритими для санкцій».

Низка респондентів також відзначає, що слюри репродукують уявлення про сексуальність як щось гротескне, позбавлене емоційної або романтичної складової:

*«Для людей п*дер — це зокрема про щось пов'язане з гей-сексом. Притому не з романтичним спочуттям, а саме з гей-сексом» (РЗФ1),*

*«Слаба на п***** [жінка, яка легко погоджується на секс] — це більше про жінок, але воно використовується і для геїв так само. [...] бо для них є приниженням ставати в жіночу позицію» (РЗФ2).*

Ці свідчення виявляють стійкі культурні схеми, в яких гендерна фемінність у чоловічому тілі читається як девіація, що підлягає санкції. Водночас це підтверджує ідею Холла про те, що мова не відображає реальність, а створює її крізь коди, які набувають домінантного або опозиційного тлумачення залежно від позиції мовця й адресата.

Особливу увагу варто звернути й на механізми нормалізації образливих висловлювань у родинному середовищі або повсякденному контексті:

«Але от я теж задумалась про якраз-таки навіть в межах сім'ї про контекст, тому що я розумію, що, напевно, мої бабуся й дідусь, коли вони використовують певні слюри, вони, скоріш за все, їх використовують зі значенням того, що от першопочатково завжди вкладалося в це слово...» (P1Ф3).

Це засвідчує існування стабільного напівсвідомого мовного коду, що відтворює старі ієрархії через повторення. Вживання образливих означень стає не лише маркером світогляду, а й механізмом непомітного передачі дискурсивної влади з покоління в покоління.

Також респонденти фіксують семантичне розмиття слюру, коли він втрачає первинне значення і починає функціонувати як «нейтральне» або «побутове» позначення:

«Є якісь слюри, які просто по суті, вони втратили своє значення, в плані, що ними просто називають людей, вони образливі через свій контекст...» (P1, інтерв'ю),

*«Іноді людині, ну, п**** [байдуже], чи знає вона, чи ні, вона просто використовує це от чисто з ціллю образи» (P4Ф3).*

У цих прикладах ми спостерігаємо процес знеособлення, коли означення більше не відсилає до конкретної сексуальної ідентичності, а виконує універсальну функцію приниження. Це є яскравим прикладом того, як слюри функціонують як "порожні означники", які набувають змісту в залежності від інтенції мовця та контексту декодування.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що функція образи у вживанні ЛГБТК+ слюрів є не просто результатом побутової неосвіченості чи особистих переконань, а виявом ширших соціальних структур влади. Ці структури закріплюють норми й ієрархії через мову, репрезентації й афективні реакції. У межах цього дискурсивного поля слюри стають засобом, через який тілесність, сексуальність та ідентичність регулюються, дисциплінуються і, в разі потреби,

виключаються з соціального простору. У такий спосіб мова не просто означає інакшість — вона її активно продукує.

У межах дослідження також було виявлено, що **жартове вживання ЛГБТК+ слюрів** репрезентує складний дискурсивний процес, у якому мовна гра водночас виконує соціальну функцію і може призводити до нормалізації маргіналізації. Як зазначає Гофман (1963), комунікативні акти стигматизації часто вписані в щоденні, тривіалізовані форми, серед яких жарт займає особливе місце як засіб латентного виробництва символічної влади. Відповідно до фукіанської парадигми, слюр у жарті виступає не просто знаком, а інструментом дисциплінування — він встановлює межі нормального та девіантного, прийнятного та виключеного.

Численні висловлювання респондентів підкреслюють неоднозначність функціонування слюрів у жартовій формі. Один з учасників зазначає:

«У мене ще є таке сприйняття, що я, в принципі, не дуже сприймаю контекст жарту як те, що це може перепрошувати все. Важливо, який контекст лежить за цим жартом... Якщо не смішно квір-людям, то, ну, такий жарт я не сприймаю, і він для мене нічим не кращий, ніж просто типу обзивання» (P1 інтерв'ю).

Це свідчить про те, що навіть тоді, коли висловлювання набуває «іроїчної оболонки», воно не втрачає своєї потенційної здатності травмувати та відтворювати дискримінаційні ієрархії. У семіотичній моделі Холла (1997), це є прикладом конфлікту між кодами: доміантна іронія не завжди успішно декодується як така представниками маргіналізованої групи, і натомість може бути прочитана як репродукція ворожого повідомлення.

У деяких випадках респонденти визнають потенціал терапевтичної функції жартів в інсайдерських спільнотах:

«Це от той випадок, якраз жартів разом з, на відміну від про, тобто над. Іронізувати над стереотипами або над якимись слюрами і контекстом, до якого

вони прив'язані... це дуже корисно і здорово для людей, які це роблять... навіть певним чином терапевтично» (P1 інтерв'ю).

Цей вислів демонструє, що у внутрішньоспільнотному контексті слюр може виступати як засіб відновлення символічного контролю над маркером стигми — своєрідна форма дискурсивного реклеймінгу. І все ж така функція можлива лише в межах довіри та усвідомленої приналежності до спільноти. Без цього іронічна інтенція мовця може бути знівельована — і слюр набуває первинного, принижувального значення.

Один з респондентів акцентує на соціальному контексті як вирішальному чиннику інтерпретації:

«Одне діло — коли це жарт в межах тет-а-тет, інше — коли це жарт, який вимовляється до аудиторії, яка може бути гомофобною» (P2Ф1).

Тут спостерігаємо дискурсивну діалектику, коли мовне висловлювання оцінюється не лише за формою, а за потенційною рецепцією — аудиторія постає як активний співучасник у процесі декодування, і її склад радикально впливає на межі дозволеного. Таким чином, межі прийняттого формуються не лінгвістично, а через політику видимості, ієрархії влади і належності до певних дискурсивних позицій.

Респонденти послідовно диференціюють жартові висловлювання за ідентичністю мовця:

«Я взагалі не дуже сприймаю слюри в жартах. Типу, я сприймаю їх тільки від ЛГБТ-людей» (P3Ф1),

«Для мене є різниця, коли хтось жартує. В основному — для квір-людей. Для цисгет-людей у мене піднімається брова» (P4Ф3).

Це свідчить про потужну дію символічної межі між «своїм» і «чужим» у комунікативному акті: спільнотна приналежність мовця визначає не лише легітимність вислову, а й його інтерпретаційний потенціал. Такий розподіл у повній мірі корелює з гофманівським розрізненням «інформованих» та

«аутсайдерів» у контексті стигматизуючого досвіду. Для «інформованого» жарт — це внутрішньоспільнотна гра зі змістом; для «аутсайдера» — форма легітимації домінантного дискурсу.

Те саме стосується і прийнятності контекстуального вживання:

*«Ти можеш сидіти зі своїм корішем вдома і жартувати про п*дорів, але коли ви виходите і бачите поруч з вами гея, і якщо ви там продовжуєте жартувати таким чином — це вже абсолютно інший контекст» (РЗФ1).*

У цьому випадку жарт втрачає інтимну межу і стає публічним висловом, де діє владна логіка нормалізації приниження. В термінах Фуко, така ситуація активує мікропрактики влади, де кожен мовленнєвий акт є потенційним виявом дисциплінування.

Попри амбівалентність, жарти залишаються потужним механізмом символічного маркування. Один з респондентів згадує:

*«Я вже згадав раніше про слово “г*мік”... ці слова в одній із моїх груп знайомих використовувалися, коли вони обговорювали якихось людей і не знали їхню орієнтацію» (РЗФ3).*

Тут слюр набуває значення евфемізму — мовного ярлика, який, попри іронічність, усе ж закріплює інше як відхилення. Голлова концепція «кодових позицій» дозволяє побачити, що подібне вживання формує стійке маркування ідентичності як чогось, що може бути об'єктом зовнішнього означування, і тим самим — влади.

Таким чином, емпіричний матеріал демонструє, що слюри в жартовій формі ніколи не є нейтральними. Вони залежать від реляційної структури мовця, адресата, аудиторії та ширшого соціального дискурсу. Іронія, як засвідчує аналіз, може як підважувати домінантний порядок, так і відтворювати його. Ключовим лишається питання позиціонування: хто говорить, кому говорить, у якому контексті — і з якими наслідками.

У межах дослідження ЛГБТК+ слюрів як мовних актів особливої аналітичної уваги заслуговують феномени **реклеймінгу та зміни сприйняття слюрів із плином часу**. Обидва процеси пов'язані з трансформацією значень у межах культурної семіосфери та відображають не лише індивідуальні, але й колективні стратегії опору мовному насильству. Вони уможливають переозначення та рефреймінг маргіналізованих ідентичностей і демонструють, як за допомогою мови можна впливати на перерозподіл влади у дискурсивному полі.

Семіотичний підхід Стюарта Холла, відповідно до якого значення слів не є фіксованими, а конструюються в процесі кодування та декодування у конкретних соціокультурних контекстах, дає змогу осмислити реклеймінг не як просту інверсію змісту, а як акт, у якому відбувається переозначення символічної вартості образливих висловів. Власне, респонденти(ки) підкреслюють, що використання слюру всередині спільноти часто супроводжується навмисною зміною емоційної рамки, коли слово набуває нового значення, протилежного до первинного травматичного навантаження:

«По-перше, тут є аспект реклеймінгу: якщо квірна людина вживає якесь слово стосовно себе, то, в принципі, я це не ставлю під сумнів, що це щось погане» (P1 інтерв'ю).

Цей механізм корелює з фукіанським розумінням дискурсу як простору, де мова не лише відображає владу, а й продукує її. Відповідно, реклеймінг може розглядатися як мовна стратегія, спрямована на тимчасове «вилучення» означника з домінантного лінгвістичного порядку та перевизначення його в умовах маргінальної суб'єктності. Така операція здійснює символічне переприсвоєння:

*«От мені, типу, супер подобається історія з “квіром”: раніше так називали, щоб образити, але люди такі — “Yes, I'm queer and so f*** it all”» (P2 інтерв'ю).*

Згідно з теорією стигми Ервінга Гофмана, суспільна реакція на відхилення часто закріплюється в лексичних шаблонах, які формують уявлення про соціально «небажані» категорії. У цьому сенсі слюр є інструментом соціального клеймування, а його реклеймінг — спробою повернення контролю над нарративом про себе. Відтак мовець не лише трансформує семантику, а й намагається переінакшити статус маркування:

«Отже, коли саме групи, до яких застосовуються слюри, використовують їх самі — в напівжартівливому тоні, про себе — це трохи відбирає силу від самого слюру. Просто не дає йому бути чимось, що є клеймом минулого» (P1Ф2).

Втім, не всі респонденти однозначно схвалюють подібні практики. Частина висловлює амбівалентність або занепокоєння, що реклеймінг, здійснений в одному соціальному прошарку, може бути неправильно прочитаний іншими — передусім тими, хто не є частиною ЛГБТК+ спільноти:

«Я категорично проти, бо це створює враження людям поза спільнотою, що всі до цього ставляться нормально» (P3Ф2).

*«Ти не можеш себе називати просто “п*дером” [...] Це просто не вийде, бо ти тоді ніби можеш означати, що ти проросійський» (P2Ф2).*

Ці висловлювання показують межі можливого переозначення: коли слюр виходить за межі окресленої спільноти або контексту, він знову набуває колишнього принизливого навантаження. У термінах Холла це демонструє, як декодування не є автоматичним і залежить від багатьох змінних — ідентичності мовця, соціального контексту, аудиторії, медіального середовища.

Реклеймінг постає також як явище, тісно пов'язане з емоційною обробкою травматичного досвіду. Один із респондентів зазначає:

«Мені здається, що це навіть певним чином терапевтично — тільки якщо для людей це не є sensitive topic» (P1 інтерв'ю).

Ідеться про процес, в якому мова виконує не лише репрезентативну, а й афективну функцію. Слово тут виступає не як позначник зовнішнього об'єкта, а

як інструмент перетворення внутрішнього досвіду — з позиції сорому або приниження до позиції сили. Водночас, деякі респонденти звертають увагу на обмежену культурну дифузію реклеймінгу в українському контексті:

«Мені особисто здається, що на загальному рівні в Україні ми ще дуже-дуже далеко від реклеймінгу» (P1Ф3).

Це свідчить про відсутність стабільного культурного консенсусу щодо правомірності переозначення та його ефективності в локальному соціолінгвістичному полі.

Паралельно з феноменом реклеймінгу, у досвіді респондентів фіксується також поступова зміна сприйняття слюрів із плином часу. Цей процес не є лінійним, але демонструє вплив соціалізації, інституційної освіти, залучення до активістських або квір-спільнот, а також особистісної рефлексії:

«Потім, напевно, я більше познайомилася з діяльністю реклеймінгу. Мені воно близьке... це працює в плані зняття напруги зі слів і з ідентичності» (P1 інтерв'ю).

У цьому випадку спостерігається гофманівський механізм «перекодування стигми», коли індивід, стикаючись із маркуванням, або внутрішньо адаптує себе до нав'язаної позиції, або переосмислює і трансформує її. Зміна сприйняття — це також зміна позиції у владних відносинах, у яких мова виступає посередником.

«Тому так, з віком, з часом, як ти, чим більше ти дізнаєшся, тим більше ти починаєш розуміти історичний контекст різних слів» (P1Ф3).

«Тут, як на мене, більшість квір-людей [...] проходять через дві стадії [...] Потім настає стадія, коли ти розумієш, що, вау, деякі слова просто не можна...» (P4Ф3).

Ці наративи фіксують внутрішній перехід від некритичного вживання до критичної саморефлексії, що також демонструє, як у процесі декодування зміщуються не лише значення, а й суб'єктні позиції. Важливим є також момент

зовнішнього впливу — знайомства з новим соціальним оточенням, що формує альтернативну мовну норму:

«Я зустрів людей, які дуже строго не толерують слюри. І тоді я почав якось щось розуміти і контролювати себе більше» (РЗФ2).

Цей аспект вказує на те, що мовна зміна не є виключно індивідуальним актом, а формально вбудована у поле дискурсивного впливу, у якому домінують певні правила, інтерпретації, етичні імперативи.

Таким чином, обидва процеси — реклеймінг і трансформація рецепції — демонструють динаміку, в якій мова водночас є джерелом стигматизації і засобом її подолання. У теоретичній рамці дослідження вони підтверджують, що лексичні одиниці не мають усталеного змісту, а перебувають у постійному русі інтерпретацій, що залежать від дискурсивних позицій, влади та історичного контексту. Реклеймінг у цьому сенсі постає не як остаточний жест визволення, а як складна й часом суперечлива стратегія символічного маневрування в умовах постійного перереформування соціальної реальності.

2.4 Репрезентації та мовна видимість

Аналіз емпіричних даних засвідчує існування стійкої й повторюваної групи лексем, які виступають маркерами стигматизації ЛГБТК+ людей у повсякденному дискурсі. Найчастіше серед них згадуються варіації слова «п*дар» — «п*дарас», «п*дік», «п*дарюга», «п*тух», «з*дньоприводний», що, згідно з думками респондентів, є найбільш поширеними інвективами щодо гомосексуальних чоловіків. Як зазначає один з учасників:

*«Я вважаю, що в топ-5 — це завжди п*дері в різних варіаціях» (РЗФ1).*

Ця лексична концентрація не є випадковою. У межах дискурсивної теорії Фуко мова постає не як нейтральний інструмент комунікації, а як продуктивна сила, що формує об'єкти знання, закріплює нормативні межі та виробляє «істину» про тіло, сексуальність, соціальне становище. Відповідно, надмірна

мовна присутність гомосексуального чоловіка в образі «п*дараса» — це не лише про маркування відхилення, а про закріплення певної структури уявлень про допустиме і недопустиме у сфері маскулінності.

Фуко вказував, що влада не завжди виявляється у формі заборони чи покарання — вона функціонує як тонка сітка нормалізуючих практик, що дисциплінують тіла та упорядковують сексуальність. У цьому сенсі саме гомосексуальні чоловіки опиняються в епіцентрі дискурсивного регулювання, оскільки вони порушують не лише гетеронормативність, але й саму систему маскулінної гегемонії. Гомосексуальний чоловік є подвійною загрозою: він виходить за межі гетеросексуального порядку і водночас руйнує очікування щодо поведінкової моделі «нормального» чоловіка.

Це підтверджується специфікою самих слюрів, які часто апелюють до тілесності, сексуальної пасивності або «жіночності», наприклад:

*«П*тухи дуже часто, оп*щені дуже часто. Ой, всілякі г*вноміси, щось таке, теж, типу, не так часто насправді, але прям є, воно прям є, воно прям, х*єсоси, я теж чув це як напозначку ЛГБТ-спільноти.» (Р3Ф1);*

*«Я дуже погоджуюся з усіма варіаціями слова п*дар, які від нього походять, але мені здається, я точно його не можу... щось з напозначення чоловіків геїв, як-то пов'язане з тим, що вони чи то і***** в сраку [практикують анальний секс]» (Р2Ф1).*

Тут йдеться не просто про сексуальну орієнтацію, а про тілесну практику, яка кодується як приниження. У дискурсивному полі це означає втрату суб'єктності — чоловік, який виходить за межі гегемонної маскулінності, стає тілом, яке можна назвати, висміяти, інтерпретувати. Через це мовне поле реалізується фукіанська «анатомо-політика» — влада над тілом через дискурс. Також це мона прослідкувати і за Холлом. Слюр не є просто словом: це носій кодифікованого значення, закріпленого в культурному порядку як «девіантне». У гетеронормативному дискурсі слова на кшталт «п*дар» кодуються як маркери

недопустимого — в сексуальному, гендерному та соціальному сенсах. Їх вживання активує режим домінантного значення, що імпліцитно припускає: такий суб'єкт є нижчим, неприйнятним, непридатним до повноцінної участі у «нормальному» суспільстві.

Крім того, концентрація слюрів щодо гомосексуальних чоловіків контрастує з вкрай обмеженим набором слів щодо інших груп ЛГБТК+ спільноти. Наприклад, респондент(к)и згадують лише кілька стереотипізованих слів щодо лесбійок — «л*збуха», «d*ke», або взагалі відсутність закріплених термінів для бісексуальних людей. Це свідчить не про відсутність дискримінації, а про те, що саме гомосексуальний чоловік сконструйований як центральний об'єкт вербальної регуляції в гетеронормативному полі. Фуко описував подібні явища як «щільність дискурсу» — там, де влада найбільш загрожена, вона продукує найбільше висловлювань.

Так, слюр «п*дар» — це не просто образа. Це елемент владного апарату, що дисциплінує суб'єкта через мову, встановлює межу між нормою й девіацією, між суб'єктом і «аномалією». Саме тому він є найбільш уживаним, стійким і впізнаваним. Як зазначає один із респондентів:

*«П*дар — це номер один» (P1Ф2).*

Таким чином, ми можемо стверджувати, що дискурсивна влада, за Фуко, реалізується через інтенсивність мовного контролю над певними тілами, і в контексті ЛГБТК+ спільноти — це передусім гомосексуальні чоловіки. Їхній символічний статус «загрози» для системи маскуліної і гетеронормативної влади зумовлює надмірну репрезентацію в слюрному полі та перетворює їх на основний об'єкт вербального нагляду й покарання.

На тлі лексичної перенасиченості щодо гомосексуальності та трансгендерності, респонденти констатують майже повну **відсутність образливої термінології, яка б адресувалась бісексуальним або пансексуальним особам.** Така лексична «порожнеча» не є ознакою

інклюзивності, а радше — симптомом символічної відсутності або неозначеності.

«Я виявила, що я не знаю ніяких слюрів про бісексуальність» (P1 інтерв'ю);

«Таке відчуття, що в бісексуальних нема якогось... образливого слова, яке прям закріпилось» (P4Ф2).

З погляду теорії репрезентації, відсутність назви часто означає відсутність видимості. Холл зауважував, що значення формується не лише через пряме позначення, а й через структуру мовного поля, в якому деякі позиції взагалі не набувають вербалізованого статусу. У цьому сенсі бісексуальність опиняється поза межами активного мовного маркування, що формує ситуацію епістемологічної невидимості: вона існує, але не артикулюється, і, відповідно, не визнається в дискурсивному полі.

Учасники намагаються навіть самостійно створити або адаптувати потенційні слюри, однак ці спроби мають або іронічний характер, або не сприймаються як реальна образа:

*«І хтось пише — “б*дор”. І я така, нуу, взагалі для мене це не образливо, тому що це смішно» (P1 інтерв'ю);*

«Але жаль, що на бісексуальність немає слюрів... мені так хотілося щодо себе використовувати якийсь слюр» (P1 інтерв'ю).

Така ситуація показує відсутність символічного ресурсу для саморефлексії й опору через реклеймінг — оскільки немає негативної назви, немає і можливості її трансформації. Як зазначає одна з респонденток:

«Я себе ніяк теж не називаю — бісексуально та й бісексуально... не чула, щоб хтось використовував» (P1Ф1).

З боку Гофмана, можна сказати, що стигматизація тут набуває латентного характеру: немає прямої інвективи, але існує прихована девальвація через мовну відсутність. Це корелює з фукіанською ідеєю того, що влада діє не лише через

репресію, а й через контроль над мовленнєвими структурами — мовчання, у цьому контексті, також є політичною категорією.

Окремі випадки вказують на спроби маргіналізувати бісексуальність через інші, непрямі позначення:

*«Пан/бі-спільноту люблять всілякими “не*пределившимися”»* (РЗФ1);

*«Є всілякі позначки... щось про те, що, типу, “і***** зі всіма”»* (РЗФ1).

Ці приклади демонструють, що дискримінація може набувати форми сумнівів у легітимності самої ідентичності — тобто не через пряме знецінення, а через репрезентацію як нестабільності, нерозбірливості, сексуальної ненаситності. Таким чином, функцію слюру частково виконує дискредитаційна рамка, що позбавляє суб'єкта стабільного ідентифікаційного статусу.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що найбільш уживані ЛГБТК+ слюри демонструють чітко ієрархізовану структуру репрезентацій, у якій гомосексуальні чоловіки та транслюди є найбільш мішенізованими, тоді як бісексуальні та пансексуальні особи опиняються в мовній тіні. Обидва випадки — і надмірна, і відсутня видимість — є формами дискурсивної влади, що впорядковує соціальні тіла за принципом «відхилення від норми». У межах семіотичного та дискурсивного підходу така структура мови розкриває механізми не лише стигматизації, а й маргіналізації через мовне замовчування.

2.5 Символічне навантаження ЛГБТК+ слюрів у часі війни

Одним із найпарадоксальніших проявів трансформації ЛГБТК+ слюрів у період війни є їх використання щодо росіян. Ця мовна практика виявляє складну взаємодію між національною ідентичністю, колективною травмою та механізмами символічної влади. У цьому контексті слюри виходять за межі внутрішньоспільнотного чи гомофобного вжитку і стають інструментом воєнної риторики, в якій гомосексуальність використовується як метафора приниження ворога.

Більшість респондентів демонструють амбівалентне або критичне ставлення до цього явища. Вони розуміють, що в основі такої практики лежить не реальне ототожнення росіян з ЛГБТК+ людьми, а радше використання слюру як зручної інвективи. Однак така інвектива водночас актуалізує старі дискурсивні зв'язки між гомосексуальністю і девіантністю, знецінюючи квір-ідентичності навіть у ситуаціях, де безпосередньою мішенню є ворог. Один із респондентів зазначає:

*«Якби це слово не вживалося до геїв, то було би проблеми... Ви називаєте росіян як хочете, але це буквально пряма паралель, чому росіян називають n*дорасами. Немає іншого значення цього слова» (P1 інтерв'ю).*

Використання слюрів у цьому випадку ілюструє фукіанське розуміння дискурсу як механізму влади, що створює знання й ієрархії через мову. Коли гомосексуальність стає символом ворога, вона водночас закріплюється як щось, що заслуговує на зневагу. Тим самим репресивна функція дискурсу не послаблюється — вона лише змінює адресата. Цей механізм має довготривалі наслідки для репрезентації квір-ідентичностей у мирному контексті. Як слушно зазначає інший учасник:

«Це найгірше, що могло статися з лексиконом щодо квір-спільноти» (P2 інтерв'ю).

Окремі респонденти визнають, що війна створює емоційно загострену ситуацію, в якій гомофобна лексика сприймається деякими військовими як звичний спосіб ідентифікації ворога. Така позиція демонструє напругу між мораллю війни та мовною етикою. *«У мене, наприклад, в бульбашці є військові, які коли кажуть “n*дор”, вони повертаються і такі: “Я не про вас. Я тільки про росіян, все нормально, я не гомофоб”» (P2 інтерв'ю).* Цей вислів виявляє роздвоєння значення: мовний знак одночасно декодується у своїй воєнній функції та зберігає слід первинного гомофобного вживання.

Це добре ілюструє семіотичний підхід Стюарта Холла, згідно з яким значення не фіксується в мовному знакові остаточно, а формується в процесі соціального кодування й декодування. Ситуація, в якій слово «п*дор» спрямовується на позначення ворога, але водночас зберігає слід попереднього дискурсу, створює «плаваюче» значення, яке одночасно трансформується і відтворює колишню стигму. Як зазначає респондентка:

«Якщо ми використовуємо слово, пов'язане з одною спільнотою, для опису людей, яких ми ненавидимо, то в будь-якому випадку ми якимось у голові поєднуємо і з'єднуємо ці речі» (Р1Ф3).

Цей тип мовної практики, за Гофманом, підтримує стигматизуючу рамку, навіть якщо він не спрямований безпосередньо на квір-людей. Сама логіка вживання зберігає первинну структуру стигматизації: через прив'язку до сексуальності як маркеру соціальної девіації. Як каже один з учасників:

«І коли це використовується по відношенню до росіян, яких вони ненавидять дуже сильно, це лише підкріплює цю ненависть до геїв, зокрема» (Р3Ф2).

Мовне кодування при цьому виконує функцію нормативного закріплення образу ворога, в якому гомосексуальність подається як ознака слабкості, підпорядкованості, або моральної розбещеності. Таким чином, гомофобна лексика постає як інструмент не лише приниження противника, а й одночасного зміцнення гетеронормативної матриці. Один з респондентів згадує популярний вислів: *«Ліпше геї з Заходу, ніж п*дари зі Сходу»*, додаючи: *«Я не думаю, що щонебудь робить ліпше ЛГБТ-спільноті під час війни» (Р3Ф1).*

Цей фрагмент демонструє, що навіть у спробах переозначити негативне значення — перетворивши слюр на синонім до «ворога», — відбувається несвідоме закріплення зв'язку між гомосексуальністю і ворожістю. У результаті, як слушно зазначають деякі респонденти, слово не очищується від свого первинного смислу, навіть якщо вживається «не про нас»:

*«Це якби, воно якось відокремлюється, але це не віднімає того, що п*дером називають геїв» (P1Ф1).*

Таким чином, використання ЛГБТК+ слюрів щодо росіян ілюструє водночас адаптивність та інертність дискурсивної практики. Адаптивність — у спробах переозначити ворога в умовах війни; інертність — у неможливості остаточно відокремити слово від його історичного контексту. Саме тому для багатьох учасників дослідження така практика залишається дискусійною, навіть коли вона функціонує в рамках патріотичного або антивоєнного наративу. Респонденти визнають, що мовна енергія, спрямована на ворога, водночас раниць їхню власну спільноту. Як узагальнює один із них:

«Я не думаю, що це дуже допомагає нашій спільноті» (P2Ф1).

Використання ЛГБТК+ слюрів у військовому та цивільному контекстах демонструє суттєву відмінність у мотивації, сприйнятті та легітимації мовних практик. В умовах війни, коли мова набуває функції мобілізації, виживання або емоційної розрядки, вербальні практики військових підпорядковуються логіці надзвичайного стану. У цивільному ж просторі ці самі висловлювання частіше піддаються етичній оцінці, оскільки позбавлені виправдання критичної ситуації.

Цей розрив фіксується і в емпіричних свідченнях. Частина респондентів вказує, що не готові засуджувати військових за вживання гомофобної лексики, розуміючи їхній психологічний стан і контекст. Як зазначає одна з респонденток:

«Я ніколи не буду виправляти військових і казати: ви не можете це казати» (P1 інтерв'ю).

Інший учасник додає:

«Вживання подарсів, подарів стосовно росіян я частково можу зрозуміти саме у військових, у яких от зараз, кажімо так, не на часі якось розбиратись у межах етики, культури» (P4Ф2).

У цих твердженнях виявляється гофманівське поняття «контекстуальної дозволеності» стигматизації — ті ж самі дії, які були б неприйнятними в мирний час або цивільному просторі, у ситуації війни можуть сприйматися як зрозумілі або навіть неминучі. Таким чином, війна виступає як соціальний стан, у якому стигма «перекодовує» свою функцію — з репресивної вона може трансформуватися у форму «зброї».

Разом з тим, респонденти вказують на те, що навіть в умовах фронту комунікація не є позбавленою етичних вимірів. Один з учасників розповідає про спроби корекції мовної поведінки всередині військового підрозділу:

«Я знаю кілька кейсів, коли ЛГБТ люди, які служать в армії, виправляли своїх побратимів, казали: “Ну, блін, можете це не вживати, мені не приємно це чути”» (P1 інтерв'ю).

Цей приклад свідчить про те, що навіть у межах простору, де мовна норма послаблена війною, можуть виникати локальні практики дискурсивної відповідальності. У термінах Фуко це означає, що навіть за відсутності формального контролю, дискурс як механізм влади не зникає — він лише переналаштовується, і через мову відбувається вироблення нових горизонтів дозволеного.

У цьому сенсі особливу увагу привертає контраст між військовим і цивільним вживанням одних і тих самих слів. Якщо у військовому середовищі слюр може бути виправданий емоційним напруженням або травмою, то у цивільному — він частіше розглядається як результат нехтування етичними нормами.

*«На позначенні росіян п*драсами серед цивільного населення, які мають змогу якимось займатися якоюсь едукацією стосовно того, що якісь слова вживати можна, які не варто. Ну, це проблематично...» (P4Ф2).*

Цивільні, як вказують респонденти, мають доступ до етичного рефлексивного простору, де можлива переоцінка мовних практик. Таким чином,

відповідальність за вживання слюру в цьому контексті вища, оскільки відсутнє виправдання воєнної необхідності.

Семіотично це пояснюється через різні процеси кодування/декодування. За Холлом, значення формується не в момент мовлення, а в момент інтерпретації. У фронтовому контексті декодування слюру може зчитуватися як акт гніву чи розрядки; у цивільному — як знак структурної гомофобії.

«Я впевнена, що є багато військових, які не мають негативне ставлення до ЛГБТ, але це слово вживають, тому що воно в практиці» (P1 інтерв'ю).

Цей вислів демонструє, що мовна практика може бути «інерційною» — вона триває за межами свідомого наміру, але при цьому не є нейтральною.

Фукіанське поняття дискурсивної влади дозволяє зрозуміти, чому саме слово «пдор» так легко циркулює у воєнному середовищі: воно вже наділене історичною силою приниження, яка активується в умовах потреби в ієрархізації простору «ми» / «вони». Як зазначає респондент:

*«Для них слово “п*дер” — вони відрізані від решти життя, від свого “кола спілкувань”, і вони не знають, кого “п*дером” називають ще» (P3Ф1).*

Така сегрегація мовного знання показує, що військовий досвід може створювати окремий семіотичний простір, де звичні етичні обмеження або відсутні, або мають змінений зміст. У цьому просторі — в окопах, на передовій — мова набуває функції виживання, а не комунікативної етики.

Разом з тим, частина респондентів висловлює сподівання, що навіть в умовах війни можливе поступове переозначення лексики.

«Мені здається, що не будь-яка поведінка є допустимою. Питання того, що військові — це такі самі люди, і з ними теж можна говорити, домовлятися і комунікувати» (P1 інтерв'ю).

Цей заклик до діалогу свідчить про спробу не лише утвердити право на інтерпретацію, а й запропонувати альтернативну рамку декодування, в якій гідність не може бути скасована умовами надзвичайної ситуації.

Отже, військовий та цивільний контексти функціонують як два різних мовних режими. У першому допускається тимчасове «етичне послаблення», яке легітимує жорсткі висловлювання, але при цьому не скасовує їхньої репресивної сили. У другому — очікується більша відповідальність за слово як носія значення. У термінах Гофмана це означає, що стигма не обов'язково активується лише у ворожому акті: вона може функціонувати і в зоні мовного автоматизму, що ще більше ускладнює її розпізнавання і подолання.

Отже, вживання ЛГБТК+ слюрів має багатовимірне значення, що формується в конкретному соціальному контексті через процес кодування й декодування (за Холлом). Усередині ЛГБТК+ спільноти слюри можуть функціонувати як форма солідарності або саморепрезентації, проте зберігають потенціал травматизації та відтворення ієрархій. Реклеймінг може бути терапевтичним, але не завжди зрозумілим для зовнішніх аудиторій. У вустах гетеросексуальних осіб навіть жартівливе вживання сприймається як акт символічного насильства, що відтворює владні дискурси (Фуко). Родина і покоління виступають як ключові соціальні агенти, через які закріплюються норми мовлення — часто несвідомо, рутинізовано. Слюри також функціонують як інструмент символічної сегрегації, позначаючи квір-людей як девіантних. Війна радикалізувала мову: слюри почали використовуватись для позначення ворога, але при цьому не втратили гомофобного навантаження. У військовому контексті така практика частково легітимується, тоді як у цивільному очікується більша відповідальність. Таким чином, ЛГБТК+ слюри залишаються елементом дискурсивної боротьби за владу над значенням, нормою й тілом.

ВИСНОВКИ

Загалом, вивчення ЛГБТК+ слюрів розглядає їх не просто як образливі слова, а як важливі соціальні інструменти, які впливають на гетеро-цис-нормативний порядок, соціальну ідентичність та самооцінку ЛГБТК+ людей. Вони підтримують нерівність, регулюють поведінку та можуть завдавати значної шкоди психічному здоров'ю тих, проти кого спрямовані. Водночас, критичний аналіз слюрів та їхній реклеймінг може стати частиною боротьби за рівність та зміну суспільних норм.

Дослідження спирається на теоретичні концепції стигми Ірвінга Гофмана, дискурсивної влади Мішеля Фуко та семіотики Стюарта Холла. За цими підходами:

- Мова відіграє фундаментальну роль у формуванні соціальної взаємодії та підтримці соціальних ієрархій, виступаючи як засіб спілкування та механізм вираження та відтворення соціальних нерівностей.
- Слюри є категорією пейоративів, що мають зневажливе значення, несуть сильну емоційну складову та спрямовані на дегуманізацію та дискредитацію цілих соціальних категорій.
- ЛГБТК+ слюри є мовним виразом, який використовується для приниження, стигматизації та дискримінації людей через сексуальну орієнтацію, гендерну ідентичність чи гендерне вираження, закріплюючи гетеронормативний та циснормативний порядок.
- Слюри підтримують владу домінуючих груп, позначаючи маргіналізовані групи як «інших».
- Слюри впливають на самооцінку ЛГБТК+ людей, викликаючи сором, ізоляцію та внутрішню стигматизацію.
- Контекст використання слюрів має значення, і навіть при їхньому реклеймінгу вони можуть нести травматичний потенціал.
- Згідно з теорією кодування/декодування Стюарта Холла, значення формується у процесі взаємодії між мовцем і слухачем, залежно від конкретного соціального контексту.

В українському науковому просторі дослідження ЛГБТК+ слюрів майже не представлені. Деякі відомі українські ЛГБТК+ слюри, такі як «п*дарас», «голубий», «гомик», «лесбо», мають давнє негативне забарвлення. Важливо змінювати мовні норми, зокрема, замінювати термін «гомосексуаліст» на більш нейтральний та актуальний «гомосексуал», оскільки перший має негативну конотацію та репродукує патологізуючі уявлення, що були науково дискредитовані.

Дослідження сприйняття ЛГБТК+ слюрів ЛГБТК+ студентством НаУКМА виявило наступне:

- Вживання ЛГБТК+ слюрів всередині самої спільноти може служити знаком внутрішньої солідарності або способом іронічної саморепрезентації, проте навіть тут вони не завжди вживаються беззастережно і можуть порушувати солідарність. Реклеймінг (переосмислення та повторне використання) слюрів членами спільноти може бути спробою відібрати їхню травматичну силу, іноді навіть мати терапевтичний ефект, але існує ризик, що поза спільнотою це буде неправильно сприйнято.
- Використання ЛГБТК+ слюрів гетеросексуальними особами сприймається респондентами як акти символічного насильства, незалежно від намірів чи інтонації. Особливо небезпечним є невизначене чи іронічне вживання, що посилює вразливість.
- Родинне мовне середовище може бути простором рутинізованого мовного насильства, де слюри вживаються автоматизовано, підтримуючи уявлення про гетеронорму як єдино допустиму. Існує міжпоколінневий поділ у використанні, де старші покоління частіше вживають лексику, сформовану репресивним дискурсом, тоді як молодші схильні до критичної переоцінки.
- Жартове вживання слюрів є складним процесом, який одночасно виконує соціальну функцію і може призводити до нормалізації маргіналізації. Навіть в іронічній формі слово може не втрачати здатності травмувати. Респонденти послідовно розрізняють жарти, сприймаючи їх інакше

залежно від того, чи виходить жарт від члена ЛГБТК+ спільноти чи від гетеросексуальної особи.

- Найчастіше згадувані слюри щодо гомосексуальних чоловіків («п*дар» та його варіації) виступають маркерами стигматизації і є елементом владного апарату, що дисциплінує суб'єкта через мову. Їх використання часто апелює до тілесності, сексуальної пасивності або «жіночності», кодуючи ці аспекти як приниження.
- Спостерігається різна мовна видимість для різних груп спільноти: гомосексуальні чоловіки є найбільш мішенізованими, тоді як бісексуальні та пансексуальні особи опиняються в мовній тіні, що є формою дискурсивної влади через мовчання та відсутність закріплених термінів.
- Вживання ЛГБТК+ слюрів під час повномасштабної війни щодо росіян є парадоксальним проявом трансформації. Хоча це сприймається як інструмент воєнної риторики, де гомосексуальність використовується як метафора приниження ворога, більшість респондентів ставляться до цього критично. Таке використання актуалізує старі дискурсивні зв'язки між гомосексуальністю і девіантністю, знецінюючи квір-ідентичності, навіть якщо безпосередньою мішенню є ворог.
- Існує суттєва відмінність у сприйнятті слюрів у військовому та цивільному контекстах. У військовому середовищі таке вживання може частково виправдовуватися емоційним станом чи логікою надзвичайного стану, тоді як у цивільному просторі очікується більша відповідальність за слово.

Таким чином, ЛГБТК+ слюри є багатовимірним явищем, що формується в конкретному соціальному контексті, є елементом дискурсивної боротьби за владу над значенням, нормою й тілом, і потребує подальшого осмислення та зміни мовних норм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Боднарук, М. (2021). Гомофобія щодо ЛГБТ+ військових Збройних сил України. <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/22000>

ЕТИМОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (2003). б. д. Електронна бібліотека | Інститут історії України.

Зражевська, Н. (2022). Теорія медіа та суспільства, 68-71

Іполітова, І. (2022). Як почуваються ЛГБТК+ люди в українському ІТ та геймдеві. <https://gamedev.dou.ua/articles/it-gamedev-lgbtq-research>

Калініна, Г. (2024). Асексуальність як усвідомлена особиста ідентичність. *Український педагогічний журнал*, (1), 53-64. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-1-53-64>

Кон, І. (2011). Світанкове місячне сяйво: лики та маски одностатевого кохання/Ігор Семенович Кон; [пер. з рос. Ю. Рибачук]. Львів: НВФ: —Українські технології.

Маєрчик, М., & Плахотнік, О. (2017). Гендеровані влади: про теорію дискурсивних влад. У М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманова (Ред.), *Гендер для медіа* (3 вид., переробл. і доп.), (с. 29-40). <https://doi.org/10.52323/2017u>

Мальцева, К. (2000). Мовний аспект влади: Мішель Фуко як текст. *Науковий вісник НаУКМА*. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/df956623-d861-46da-a9e4-04f6d69fa836/content>

Мостяєв, О. (2012). Гомосексуалізм чи гомосексуальність: проблема вживання терміна в українській мові. *Українознавчий альманах*, (9), 61-65.

Причиненко, А. (2010). Бірмінгемська школа культурних досліджень: модель кодування/декодування Стюарта Холла. <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3a170f0d-e1c9-44cc-b37e-2f188988f3eb/content>

Процик, І. (2016). Обсценна лексика в соціолекті українських футбольних фанатів.

Ставицька, Л. (2003). Короткий словник жаргонної лексики української мови, Київ: Критика.

Хміляр, О. (2014). Психологічна структура кодування, передачі і декодування повідомлень у системі людина-людина. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені ВО Сухомлинського. Серія: Психологічні науки, (13), 216-222.

Червінська, Т. (2017). Поняття (гетеро)нормативності у квір-теорії. Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. №2(33).

Як перекладається слово Слюр українською - Словотвір. (2022, October 25).
Як перекладається слово Слюр українською - Словотвір. Словотвір.
<https://slovotvir.org.ua/words/sliur>

Asghar, J. (2014). Language Power and Ideology in Commercial Discourse: A Prologue to Critical Discourse Analysis for Neophyte Analysts. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*. <https://doi.org/10.5901/ajis.2014.v3n4p225>

Athanases, S. Z., & Comar, T. A. (2008). The Performance of Homophobia in Early Adolescents' Everyday Speech. *Journal of LGBT Youth*, 5(2), 9–32.
<https://doi.org/10.1080/19361650802092366>

Aultman, B. (2014). Cisgender. *TSQ: Transgender Studies Quarterly*, 1(1-2), 61–62.
<https://doi.org/10.1215/23289252-2399614>

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101.
<https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

Braun, V., & Clarke, V. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 11(4), 589–597.
<https://doi.org/10.1080/2159676X.2019.1628806>

Bødker, H. (2016). *Stuart Hall's encoding/decoding model and the circulation of journalism in the digital landscape*. *Critical Studies in Media Communication*, 33(5), 409–423. <https://doi.org/10.1080/15295036.2016.1227862>

Cochran, S. D., Drescher, J., Kismödi, E., Giami, A., García-Moreno, C., Atalla, E., Marais, A., Meloni Vieira, E., & Reed, G. M. (2014). Proposed declassification of

disease categories related to sexual orientation in the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-11). *Bulletin of the World Health Organization*, 92(9), 672–679. <https://doi.org/10.2471/BLT.14.135541>

Connell, R. W. (2005). *Masculinities* (2nd ed.). Routledge, p. 77.

Croom, A. M. (2011). Slurs. *Language Sciences*, 33(3), 343–358. <https://doi.org/10.1016/j.langsci.2010.11.005>

Drescher, J. (2015). Out of DSM: Depathologizing Homosexuality. *Behavioral Sciences*, 5(4), 565–575. <https://doi.org/10.3390/bs5040565>

Edmondson, D. (2022). Reclaiming Colourful Language: The Impact of Linguistic Reclamation on the Cognitive Processing of LGBTQ+ Slurs (Doctoral dissertation, University of Nottingham).

Foucault, M. (1978). *The History of Sexuality, Volume 1: An Introduction*. Pantheon Books.

Gee, J. P. (2014). *An Introduction to Discourse Analysis: Theory and Method* (4th ed.). Routledge.

Goffman, E. (1963). *Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity*. Penguin Books.

Goffman, E. (1997). Selections from stigma. *The disability studies reader*, 203, 215.

Goffman, E. (1998). Stigma. In I. M. Tepperman & P. M. Albanese (Eds.), *Classic and contemporary readings in sociology* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315840154>

Griffith, M. (2015). *The Earliest Greek Systems of Education. A Companion to Ancient Education*, 26–60. <https://doi.org/10.1002/9781119023913.ch2>

Güleç, S., Orak, O. S., Gülırmak, K., Tunç, E., vd. (2022). LGBT People's Experiences of Stigmatization: A Phenomenologic Study. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 311-325. <https://doi.org/10.11616/asbi.1026044>

Hall, S. (1997). *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. SAGE.

Hall, S. (2007). Encoding and decoding in the television discourse. In CCCS selected working papers (pp. 402-414). Routledge.

Hall, S. (2012). 10 Encoding/decoding. *Media and Cultural Studies: Keywords*, 137-144

Matviiko, Y., & Shkoliar, M. (2019). THE IMPACT OF STIGMATIZATION ON SOCIAL ATTITUDE TOWARDS THE LGBT-COMMUNITY. *Mental Health: Global Challenges Journal*, 4–13. [https://doi.org/10.32437/MHGCI-2019\(0\).63](https://doi.org/10.32437/MHGCI-2019(0).63)

Nowell, L. S., Norris, J. M., White, D. E., & Moules, N. J. (2017). Thematic Analysis: Striving to Meet the Trustworthiness Criteria. *International Journal of Qualitative Methods*, 16(1). <https://doi.org/10.1177/1609406917733847>

Orne, J. (2013). Queers in the Line of Fire: Goffman's *Stigma* Revisited. *The Sociological Quarterly*, 54(2), 229–253. <https://doi.org/10.1111/tsq.12001>

Popa-Wyatt, M., & Wyatt, J.L. Slurs, roles and power. *Philos Stud* 175, 2879–2906 (2018). <https://doi.org/10.1007/s11098-017-0986-2>

Procter, J. (2004). *Stuart Hall* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203496985>

Procter, J. (2007). Encoding/decoding. *The Blackwell Encyclopedia of Sociology*. <https://doi.org/10.1002/9781405165518.wbeose045>

Robinson, B. (2016). Heteronormativity and homonormativity. *The Wiley Blackwell encyclopedia of gender and sexuality studies*, 1-3. <https://doi.org/10.1002/9781118663219.wbegss013>

Robinson, B. A. (2022). Non-Binary Embodiment, Queer Knowledge Production, and Disrupting the Cisnormative Field: Notes From a Trans Ethnographer. *The Journal of Men's Studies*, 30(3). <https://doi.org/10.1177/10608265221108204>

Schwarz, B. (2005). STUART HALL. *Cultural Studies*, 19(2), 176–202. <https://doi.org/10.1080/09502380500077730>

Wandel, T. (2001). The power of discourse: Michel Foucault and critical theory. *Cultural Values*, 5(3), 368–382. <https://doi.org/10.1080/14797580109367>

Wetherell, M. (1998). Positioning and interpretative repertoires: Conversation analysis and post-structuralism in dialogue. *Discourse & Society*, 9(3), 387–412. <https://doi.org/10.1177/0957926598009003005>

Wetherell, M., Taylor, S., & Yates, S. J. (2001). *Discourse as Data: A Guide for Analysis*.

Worthen, M. (2023). *Interrogating the Use of LGBTQ Slurs: Still Smearing the Queer?* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003290506>

Worthen, M. G. F. (2016). Hetero-cis–normativity and the gendering of transphobia. *International Journal of Transgenderism*, 17(1), 31–57. <https://doi.org/10.1080/15532739.2016>

Worthen, M. G. F. (2020). *Queers, bis, and straight lies: An intersectional examination of LGBTQ stigma*. Routledge/Taylor & Francis Group. <https://doi.org/10.4324/9781315280332>

ДОДАТОК А. Гайд для проведення фокус-груп з ЛГБТК+ студентами та студентками НаУКМА та соціо-демографічні характеристики

Вступ (5–10 хв.)

Вступне слово модератора

Привітання

Доброго дня всім! Дякую, що долучилися до фокус-групи. Фокус-група спрямована на обговорення того, як сприймаються слюри, пов'язані з ЛГБТК+ спільнотою. Ваша участь та думки є надзвичайно важливими для дослідження, і я дуже вдячна за вашу готовність поділитися своїми поглядами.

Інформація щодо фіксації дискусії та конфіденційності

Звертаю вашу увагу, що наші обговорення будуть записуватися виключно для аналізу, проте жодна особиста інформація не буде розголошена. Уся інформація про учасників та учасниць фокус-груп залишатиметься конфіденційною. У тексті дипломної роботи неможливо буде ідентифікувати, хто саме висловив ту чи іншу думку.

Матеріали дослідження (відповіді на цю форму, записи обговорень) будуть доступні лише мені та не підлягатимуть публікації. У дипломній роботі можуть бути використані анонімні цитати з нашої дискусії, без згадок імен чи будь-якої інформації, що дозволяла б ідентифікувати учасників.

Якщо під час обговорення ви не захочете відповідати на якесь питання, це буде абсолютно нормально.

Правила ведення обговорення

1. Я прошу вас бути відкритими, вільно висловлювати свої думки, поважаючи погляди інших учасників. Будь ласка, дотримуйтесь взаємоповаги та не перебивайте один одного під час обговорення.
2. Важливо, щоб кожен мав можливість висловитися, тому буду намагатися дотримуватися балансу у дискусії. Якщо хтось бажає додати щось до сказаного, будь ласка, підніміть руку або повідомте мені.
3. Прошу говорити чітко, щоб всі могли зрозуміти ваші відповіді.

Початок розмови (10-15 хв.)

Знайомство з учасниками

Мене звати Дарина, я буду модераторкою нашої дискусії. Для початку я пропоную кожному з вас представитися, назвати своє ім'я або ім'я яким ми можемо вас називати та кількома словами розповісти, чи стикалися ви у своєму житті з поняттям слюру, а також, чи відчуваєте важливість обговорення цієї теми.

Після короткого знайомства ми перейдемо безпосередньо до основних питань.

Короткий план обговорення представлений для учасників:

1. Загальне сприйняття
2. Контекстуальні відмінності
3. Соціальні групи
4. Реклеймінгове використання
5. Війна та слюри

Таблиця А.1. Питання для фокус-груп

Завдання	Питання	Додаткові питання
Блок 1: знайомство+загальне сприйняття ЛГБТК+ слюрів		
<i>Визначити, які слова респонденти вважають ЛГБТК+ слюрами та в яких контекстах вони використовуються</i>	<ul style="list-style-type: none"> ● Які слова чи вирази ви найчастіше чули щодо ЛГБТК+ людей? 	<ul style="list-style-type: none"> ● Які з цих слів, на вашу думку, мають найбільш негативне чи нейтральне забарвлення?
Блок 2: Контекстуальні відмінності у сприйнятті		

<p><i>Зрозуміти, як змінюється значення слюрів у різних ситуаціях</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Чи відрізняється ваше розуміння слюрів залежно від контексту, в якому вони використовуються? Наприклад, чи змінюється їх значення, коли це жарт чи серйозна розмова? 	<ul style="list-style-type: none"> ● Чи змінювалось ваше сприйняття слюрів з часом? Що вплинуло на ці зміни?
<p>Блок 3: Соціальні контексти та різні групи</p>		
<p><i>Визначити, як сприйняття слюрів змінюється залежно від того, хто їх використовує</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Чи сприймаєте ви використання ЛГБТК+ слюрів різними соціальними групами по-різному (наприклад, від друзів, в університеті)? 	<ul style="list-style-type: none"> ● Чи помічали ви, яке ставлення до ЛГБТК+ слюрів в сімейному колі? Чи спостерігали ви відмінності у використанні або сприйнятті слюрів між різними поколіннями?
<p>Блок 4: Рекламативне використання слюрів</p>		
<p><i>Дослідити, як слюри можуть використовуватися для самовираження</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Чи є випадки, коли слюр використовується для самовираження або самоідентифікації ЛГБТК+ людьми? Як ви це сприймаєте? 	<ul style="list-style-type: none"> ● Як ви думаєте, чи змінюється значення слюру в цьому випадку для сторонніх спостерігачів або ширшого суспільства?
<p>Блок 5: Слюри в контексті війни</p>		
<p><i>Зрозуміти, як змінився дискурс через війну та вплив слюрів на сприйняття ЛГБТК+ спільноти</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Чи вважаєте ви, що використання слюрів для опису росіян може змінювати загальне сприйняття ЛГБТК+ спільноти в Україні? Як ви особисто реагуєте на слюри, що використовуються для опису росіян? ● Як ви думаєте, чи вплинула війна на ваше власне сприйняття ЛГБТК+ слюрів? Якщо так, то як саме? 	<ul style="list-style-type: none"> ● Чи вважаєте ви, що використання слюрів для опису росіян у військовому контексті може мати довгострокові наслідки для ставлення до ЛГБТК+ спільноти в Україні?

ДОДАТОК Б. Таблиця з аналітичними «тематиками» фокус-груп та інтерв'ю з представниками ЛГБТК+ серед студентів та студенток НаУКМА

Таблиця Б.1. Аналітичні «тематиками» фокус-груп та інтерв'ю з представниками ЛГБТК+ серед студентів та студенток НаУКМА

Соціальні контексти вживання ЛГБТК+ слюрів	
Використання ЛГБТК+ слюру між представниками ЛГБТК+ спільноти	«Я думаю, що люди, якими називається, яких це слово стосується, вони можуть використовувати, скільки завгодно. Тобто я не можу і ніхто не може їм сказати, не кажи цього слова, не називай себе так, умовно кажучи.» (P1 інтерв'ю)
	«Наприклад, люди в рамках спільноти, які стосуються не цислюдей, або геїв, або лесбійок. Теж не можу, насправді. Мені здається, що це важливо, тому що це про повагу одне на одного. Типу, якщо гей скаже якийсь слюр, який стосується транс-людей, це просто буде недоречно і це буде дуже нахабно, напевно.» (P1 інтерв'ю)
	«І от у нього подруга, яка теж квір, але йому дуже не подобається, коли вона вживає там оце слово, і він її виправляє і каже, що це не окей. Ну, не треба його вживати, тому що “наше”. І от я думаю, що це “наше” — це реально хороший поинт.» (P1 інтерв'ю)

	<p>«Було дуже багато випадків, коли я вживала слюр [до ЛГБТК+ спільноти], і мені було потім супер соромно.» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«ЛГБТ-шники між собою переписуються, і такі: “Та, от сьогодні, тіпа, п*дарів валили.”» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«Мені це близько, і я це відчуваю як щось правильне, але мені здається, що від цього варто відходити, бо це, типу, чуть-чуть олдскульно, і це трошки маргіналізує. Що, типу, от наша групка, і це, типу, нам дозволено, а іншим не дозволено, того, що ми проживали цей досвід.» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«Більшість цих слів мені ок, якщо використовують квір-спільноти відносно самих себе. Проте, якщо гей називає тр*нсухи, гей скаже “тр*нсуха” — скоріш за все, це буде образа. Але якщо трансжінка така: “О, мої тр*нсушки”, — якась там така історія, то, ну, more than okay. Типу, “всі мої друзі п*дери”, але якщо хтось з вулиці скаже це про моїх друзів — ми будемо дуже довго і дуже негативно розмовляти, власне, про те, що це якби не цей. І мені здається, що насправді, майже всі ці слова в межах ЛГБТ-спільноти, коли використовуються, можна</p>

	<p>посміятися, тому що це просто рефлексуємо на своїм досвідом.» (P3Ф1)</p>
	<p>«Представники ЛГБТК+ спільноти дуже часто використовують слюри. Зокрема, говорю про лесбійок — буду брати відповідні слюри: п*здалізка, л*збуха. Мені здається, що в цьому є якась менша вартість. Я не можу це правильно пояснити і я не буду казати, що це в усіх випадках. Бо знову ж таки, хто я така, щоб казати, щоб знати, який у них був досвід саме з цим словом.» (P2Ф1)</p>
	<p>«Мені, в принципі, коли мої друзі, які представники ЛГБТК+ спільноти, вживають якісь слюри... Ну, я не знаю, деколи це просто як ржуть, то тоді мені будь-які з цих слів неприємно чути.» (P1Ф1)</p>
	<p>«Я взагалі не дуже сприймаю слюри в жартах. Типу, я сприймаю їх тільки від ЛГБТ-людей. І то є моменти, коли... Ну, тобто, як не цис-людина, я часто стикався з тим, що, наприклад, цис-гей може бути супернетолерантним до транс-спільноти. Абсолютно д***** для мене феномен, але, типу, це правда. І вони можуть нормально до тебе ставитись, але коли в них звучать оці всі фрази про тр*нсухи — я буду почуватися супернекомфортно.» (P3Ф1)</p>

	<p>«Теж навіть люди ЛГБТК+ використовують слюри на позначення інших людей, навіть всередині своєї ж спільноти, не усвідомлюючи того, що це не окей.» (P4Ф2)</p>
	<p>«Це перше — всередині там у своїй групі друзів, особливо якщо ви всі з ЛГБТК-спільноти — у нас дуже поширене слово на букву F. “F-word”[f*ggot], я думаю, всі зрозуміли.» (P2Ф2)</p>
	<p>«Я часто можу сказати, як людина, що належить до цієї спільноти, на себе сказати п*дарюга чи на іншу якусь людину сказати п*дарюга. У мене друг, який фактично тільки під іменем п*дарюга й ходить.» (P2Ф2)</p>
	<p>«Я, напевно, більше використовую слюри, але в жартівливому якомусь форматі — буде б для мене окей його використовувати щодо себе і щодо тих груп, до яких я належу. Скоріше, до тих груп, які є меншинами і до яких я належу. Типу, використовувати слюр в спільноті квір-людей, до яких я належу, — мені окей, тому що це меншина, до якої я належу, і я це завжди роблю в якийсь жартівливий формат, розуміючи контекст і розуміючи становище цієї групи в суспільстві.» (P5Ф2)</p>

	<p>«Найбільш звичним стало використання цих слів моїми друзями і тим, наскільки воно стало поширеним в моєму колі спілкування. Я вже згадав раніше про слово г*мік. Так само, якби... Ну, ці слова в одній із моїх груп знайомих використовувалися, коли вони обговорювали якихось людей і не знали їх орієнтацію, наприклад. Ну і вони кажуть: “Це там якийсь г*мік з Твіттера.” Скажімо, це — ну, просто для позначення людини, що вона належить до нашої спільноти.» (РЗФЗ)</p>
<p>Використання ЛГБТК+ слюру гетеросексуальними людьми щодо представників ЛГБТК+ спільноти</p>	<p>«Нещодавно був випадок, я там не була присутня, я тільки чула цю історію, що у нас була компанія друзів, вони після заходу збиралися в барі, і якийсь чоловік підійшов, почав обзивати одного з хлопців на букву П, ну просто з нічого. Тобто це не те, щоб якась дивовижна, унікальна ситуація, щоб вона когось сильно вдивувала насправді.» (Р1 інтерв'ю)</p> <p>«Це не дуже смішно, коли це робить людина, яка з цим не стикалася. І це не важливо, чи вона союзник, чи вона гомофоб.» (Р1 інтерв'ю)</p> <p>«Коли це звучить від людей, які я знаю, що вони дружні, що вони адекватні, я така, ну ладно, я роблю скидку. А от коли це звучить</p>

	<p>від військових, я така, напругаюсь.» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«Найгірше — коли хтось рандомний на вулиці використовує слюр, бо тоді ти не розумієш, в якому воно контексті і наскільки це агресивно.» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«Якщо я знатиму, що людина гомофобна, то я буду в дуже негативному контексті це сприймати, бо я знатиму, що вона в це вкладає і чому вона саме так говорить.» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«Реально більшість людей не надають йому значення як образи саме квір-спільноти, а просто такі: блін, це просто матюк.» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«Просто поза контекстом називають інших людей цими слюрами і вони навіть не розуміють, що це дискримінація ЛГБТК+ спільноти.» (P1Ф1)</p>
	<p>«Як я і говорила, мені теж — навіть якщо не у всіх жартах — то дивлячись, хто цей жарт жартує. Я абсолютно нормально сприймаю, коли це мої друзі, які належать до ЛГБТК+ спільноти. Але якщо незрозуміло, для чого</p>

	<p>вона це взагалі вживає, то тоді мені не комфортно.» (Р1Ф1)</p>
	<p>«Використовувати слюри у вузькому колі зазвичай окей, тільки якщо вони жартують між собою і там немає присутньої людини, від умовно статусу якої походить слюр.» (Р3Ф1)</p>
	<p>«І бувають такі ситуації, коли ти йдеш по вулиці, тебе зачіпає якийсь рандомний мужик, і ти не хочеш просто стояти й мовчати. І ти відповідаєш. І тоді він такий: “Ага, так ти ще й п*дарас, ось чого ти до мене огризаєшся.”» (Р3Ф1)</p>
	<p>«У мене був знайомий, який казав: “Я не маю нічого проти геїв, але вони поводяться як п*дараси.” І я питаю: “А що ти маєш на увазі?” Він каже: “Ну, поводяться так, що всім показують, що вони не такі як всі.”» (Р3Ф1)</p>
	<p>«Мене назвали п*дарасом просто за зовнішність, хоча я навіть нічого не казав і не робив. Просто йшов у плаці з блискітками.» (Р3Ф1)</p>
	<p>«Якщо мій батько почне жартувати — мій батько, цисгендерний гетеросексуальний</p>

	<p>чоловік, майже 60 років — почне жартувати про г*мосіків і інше, ну, блін, ні. Це жахливо. Я його постараюсь на цьому зразу поприкати: “Тату, не треба.”» (P4Ф2)</p>
	<p>«Якщо ще там г*мосіки — це просто позначення гомосексуальних людей, але в контексті того, що вони саме гомосексуальні, але з бажанням їх якось висміяти чи образити...» (P4Ф2)</p>
	<p>«Гетеро люди чують, що для лесбійок чи для геїв нормально використовувати якісь слова... І це може усвідомлюватися так: якщо люди цієї категорії, меншини, використовують такі слова по відношенню до себе, то значить їм окей. Тому що в мене... так іноді формується щодо інших категорій... що якщо вони це використовують для опису себе, то значить це можна використовувати і людям ззовні — для опису чи звертання до них.» (P5Ф2)</p>
	<p>«Якщо гетеро людина використовує до мене слюр — мені буде неприємно.» (P5Ф2)</p>
	<p>«Коли ти почуєш від якогось мужика, який посеред вулиці до тебе д***** і кричить, типу, “л*сбіянки, гей-паради” — типу, це одне. А коли все ж таки це близька</p>

	<p>людина, навіть якщо це не гей чи не щось таке... то, типу, чому б ні?» (P2Ф2)</p>
	<p>«Моє найулюбленіше — коли гетеро люди говорять: “Ви не розумієте, ‘п*др’ не означає гей. Ви не розумієте, це погана просто людина, це не значить, що це гей.”» (P4Ф2)</p>
	<p>«Люди такі: “Ну я не розумію, в чому проблема говорити так.” Тому що, ну правда, вони не розуміють, в чому проблема користуватися цим в нашому контексті. Це ж звичка. Як так — людина все життя говорила, говорила, а тепер їй треба перестати, тому що якісь люди їй сказали, що не говорить так. Тому не знаю як з цим справлятися, бо людям дуже часто все одно на почуття інших. І їм треба дуже-дуже сильні аргументи, чому вони повинні щось почати або перестати робити, а простих “будь ласка” недостатньо.» (P1Ф3)</p>
	<p>«Але якщо якась незнайома людина скаже, то мені треба буде трошечки більше деталей про цю людину, про її досвід, про її ідентичність. Просто щоб я для себе зрозуміла, наскільки щойно, що відбулося, було адекватним для мене.» (P4Ф3)</p>

	<p>«У мене був знайомий, гетеро хлопець, і він думав, що якщо ми друзі, то можна жартувати і казати мені: “Ти ж п*дарас.”» (РЗФЗ)</p>
	<p>«Часто гетерочуваки використовують п*дарас або гей просто як образу, навіть не думаючи, що поряд може бути хтось з ЛГБТК+. Це створює відчуття, що ти тут чужий.» (РЗФЗ)</p>
<p>Використання ЛГБТК+ слюрів сім’єю, родиною</p>	<p>«У мене в сім’ї слюри не вживають, але не тому, що в мене якась супер... У мене доволі відкрита до штук сім’я, але вони все-таки... Треба розуміти, що межі консервативності... Мені здається, що вони це скоріше не вживають, тому що це погане слово. Тобто як, наприклад, ми не матюкаємось у сім’ї в присутності одне одного, так само ми такі слова не вживаємо» (Р1 інтерв’ю)</p>
	<p>«Ми взагалі про слюри в сім’ї не говорили, але я вважаю, що мої батьки їх не вживають, тому що вони дуже інтелігентні. Але це не ставилося під питання, це не підважувалося. Коли ми такі штуки переглядали, я не пам’ятаю, що хтось вживав, але десь воно може і звучало. Напевно, це сприймалося як щось нормальне або щось смішне. Ніякої негативної реакції точно не було» (Р1 інтерв’ю)</p>

	<p>«Так, у мене насправді були дуже гомофобні батьки. Батя сказав, щоб я собі шукала содомо-гоморський район для проживання» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«Ми сиділи в машині, мама виходила, щоб постригтися. Тут мій батько побачив цього перукаря, тому що він теж підходив з іншого боку вулиці. І такий: “О, твій г*лубець іде”» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«У моєї дівчини на якомусь сімейному застіллі якийсь чувак сказав, що не можна слухати Фреді Мерк'юрі, що він був п*даром, а п*дари — це росіяни. І типу, чувак реально вважає, що росіян називають п*дарами через те, що вони геї» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«Знаєте, родина вирощена на підґрунті Радянського Союзу і 90-х. Це та родина, яка знає, хто такі “п*дари, оп*щені” і все по списку» (P3Ф1)</p>
	<p>«Моя мама, наприклад, боїться використовувати слово “гей”. [...] Вона описує їх словами на кшталт: “мальчики-красавчики, г*лубінькі”» (P3Ф1)</p>

	<p>«Колись моя мама вирішила, що я цікавлюся ЛГБТ-темою, і написала мені текст: “що от є геї — це мерзко”» (P3Ф1)</p>
	<p>«В сім’ї [...] зазвичай просто більш-менш нормально термінологію вживають, але деколи буває, да — “г*лубі”. І також [...] “п*дар” на позначення росіян» (P1Ф1)</p>
	<p>«Мій батько [...] пам’ятає слово “*но” для небінарних людей. Я вперше камінг-аутнувся як небінарний, і вони досі намагаються зрозуміти» (P3Ф1)</p>
	<p>«...чому Європа не дає ракети, чому Європа не дає ППО, хіба їм не жалко українських дітей. І мені мама сказала: “Які українські діти? В них половина — г*масытїна, дітей не рожають і все таке”. Я сїжу і думаю: “Мам, якби ви тільки знали, який контекст вас чекає колись”» (P2Ф2)</p>
	<p>«Типу, вони мені сказали колись фразу, що вони дуже бояться, що я виявлюсь лесбїйкою. Звичайно, було неприємно» (P2Ф2)</p>

	<p>«Хоча мої батьки, я їх натренувала бути більш open-minded. З мамою це було набагато складніше, ніж хотілося. Бо вона довгий час дуже сильно пручалася. І вона думала, що в мене “загрумили” якісь страшні г*мосексуалісти, і тепер я теж думаю, що я люблю дівчат. Але ні, це був складний довгий шлях, але все би пішло окей. Тому єдині люди, які говорять щось таке стрьомне, щось таке сльорне — мама їх намагається дуже сильно притупляти» (P1Ф2)</p>
	<p>«Батько дуже любить слово “г*мосексуаліст”. Це просто... Я кожен раз вилітаю з цього, інше не вживає. Мама ніколи не вживає. Ну, вона, по-перше, не говорить про ЛГБТК людей, по-друге, навіть коли щось проскакує, вона взагалі не акцентує на цьому увагу» (P4Ф2)</p>
	<p>«У мене в сім’ї не було поширеним, і мої батьки не використовували взагалі нецензурної лексики» (P2Ф3)</p>
	<p>«Я живу ще з мамою, бабусею, дідусем. І у мене, у всіх членів родини дуже розповсюджено і дуже в нас в родині використовують нецензурну лексику. І в цьому плані — от так, там реакція на будь-що, що відбувається по телевізору, знову ж</p>

	<p>таки, нашим самим-самим улюбленим словом в цьому світі — “п*дарас”. Це завжди так» (Р1Ф3)</p>
	<p>«Але от я теж задумалась про якраз таки навіть в межах сім’ї про контекст. Тому що я розумію, що, напевно, мої бабуся і дідусь, коли вони використовують певні спюри, вони, скоріш за все, їх використовують зі значенням того, що от першопочатково завжди вкладалося в це слово. І для них це саме слово — для того, щоб образити людину» (Р1Ф3)</p>
	<p>«Іноді може проскакувати, ну дійсно, п*дер просто як найменування наших сусідів на сході, але це доволі рідко. В мене окремо з моїм старшим братом і його нареченою вже декілька років нам стало достатньо комфортно спілкуватися, щоб нецензурна лексика в цьому контексті набагато більше була в ужитку. І от там я якраз з ними... Я дуже багато говорила про те, що не можна використовувати на кожну погану людину слово “п*дер”» (Р4Ф3)</p>
	<p>«Люди якогось старшого віку, вони скорше можуть використовувати, типу, не прями слюри, а там частіше використовувати, там,</p>

<p>Поколінняві відмінності використання слюру</p>	<p>не знаю, г*лубі, р*жеві, це все в такому форматі» (P1 інтерв'ю)</p>
	<p>«Моїй бабусі, якщо ми вже говоримо, що це, наприклад, г*лубці — слур, бабуся вона взагалі не сприймає не гетеросексуальність» (P1 інтерв'ю)</p>
	<p>«Просто я помічаю, що слюри найчастіше вживають люди, які не дуже виховані, не дуже, можливо, не знаю, про освіту не знаю, просто не дуже виховані, трошки хамовиті, які загалом поводяться якось нагло» (P1 інтерв'ю)</p>
	<p>«Молоді ультрабраві тітушки використовують саме п*дар. Старші покоління — з*дніприводний» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«Мені так смішно, коли люди, от реально міленіали, міленіалки, вони зазвичай кажуть слово “лесбіянка”, наче це уже слур, наче це уже погане слово. Типу, вони надають йому такого значення, що, типу, як тобі держить лесбіянка, і ти розумієш, що краще б вже сказала п*дер, якщо чесно» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«Вони дійсно не використовують нову термінологію, коли ми говоримо про сексуальність чи про гендер. Тобто, все йде навіть не на г*лубі і р*жеві, а просто чоловік</p>

	<p>з чоловіком, жінка з жінкою, живе, сплять» (Р2Ф1)</p>
	<p>«Родина вирощена на підґрунті Радянського Союзу і 90-х. Це та родина, яка знає, хто такі п*дари, оп*щені і все по списку» (Р3Ф1)</p>
	<p>«У мене є цікаві слюри від моєї матері, це всілякі г*лубчики, г*лубці. Я, в принципі, це теж от бачу серед поколінь трошки постарше» (Р3Ф1)</p>
	<p>«Так само про те, що г*лубі і р*жеві, то це мені трохи більш спокійно, бо це зазвичай старше покоління використовує» (Р3Ф1)</p>
	<p>«При тому, якщо поговорити з представниками ЛГБТ років 40+, вони з 90-х це пам'ятають, з початку нульових... І була "к*вирилка", і була ще якась там персонажка на позначення фемінної лесбіки, яка виконує більш пасивну роль» (Р3Ф1)</p>
	<p>«У мене досі прабабці живі і я не знаю, що в тих головах. І я не хотів би знати, бо я почув кілька фраз, мені вистачило, ми не спілкуємося» (Р3Ф1)</p>

	<p>«Типу, звичайно, в такому контексті, насправді, навіть на своїх батьків за такі жарти ти не стільки ображаєшся, бо розумієш, що це якась їхня позиція, і вони мають на це право, вони не ображають умовно тебе, чи, наприклад, вони це не говорять прямо якійсь ЛГБТ-людині, вони це говорять просто в своєму колі людей, які вважають так само, підтримують їхні наративи, їхні ідеї» (P2Ф2)</p>
	<p>«І ще з такого контексту, що старші люди, вони суперспокійно ставляться до того, абсолютно до будь-яких верств населення, які від них відрізняються. Тобто, чим старша людина, тим вона ксенофобніша... Зараз наше покоління, покоління зумірів, звичай, або половина, це будуть ті, хто вживають слово п*дараси, це будуть радикальні гомофоби. Вони не будуть вживати якихось дурних слів. І от в контрасті, чим старша людина, тим більше вірогідніше вона буде вживати ці слюри» (P4Ф2)</p>
	<p>«Я розумію, що я не зміню дорослих людей, бо вони... я дуже люблю своїх бабусь і дідусів, але я розумію, що нічого не можу зробити з тим, що вони можуть казати дуже</p>

	<p>болючі речі, не знаючи, чи це відноситься також до мене» (P1Ф2)</p>
	<p>«Я можу почати навіть з якоїсь молодшої школи. У нас було ці розрізнення на... Ну, тобто, складно сказати, чи це слюри, але напевно, що слюри. Тобто, треба зрозуміти, що саме туди входить, а що не входить. Але мені здається, що постійно були ці фразочки, типу, г*лубые, р*зовые» (P2Ф3)</p>
	<p>«Як на мене, більшість квір-людей, як в українському контексті, то в нас ситуація унікальна, але проходять через дві стадії, коли ти в молодшій, середній школі, для деяких навіть в старшій, певні слова є абсолютно нормалізованими, ти просто розкидаєш їх, як заманеться, потім настає стадія, коли ти розумієш, що, вау, деякі слова просто не можна» (P4Ф3)</p>
	<p>«Ви сказали, що ми вже можемо вільно говорити про сексуальність і все таке. Але я просто не впевнена, що старші покоління можуть так само вільно говорити про сексуальність, що в будь-якому випадку вони більшу частину свого життя зростали в контексті того, що про сексуальність в цілому говорити не варто, про секс і все таке, а вже не говорячи про сексуальні бажання по</p>

	відношенню до певної статі чи гендеру» (P1Ф3)
Функції та емоційне забарвлення слюрів	
Використання слюру як образи	«У нас в суспільстві спори доволі внормовані і часто вживаються. Нещодавно був випадок... якийсь чоловік підійшов, почав обзивати одного з хлопців на букву “П”, ну просто з нічого» (P1 інтерв'ю)
	«Можуть там педофілами називати, можуть називати, ну, збоченці. Таке от все» (P1 інтерв'ю)
	«Найгірше, коли от це от називання йде рука в руку з якимись звинуваченнями, от з клеймінгами про те, що людина небезпечна через свою ідентичність... Це, мені здається, поширює певні уявлення, які найбільше шкодять» (P1 інтерв'ю)
	«Якщо там ще йде про те, що це не є людина, наприклад, якимось знижується особиста цінність, тому що це те, що породжує оцей наратив про те, що з цими людьми можна робити все, що завгодно, тому що вони недолюблені» (P1 інтерв'ю)
	«Якщо смішно квір-людям, то ну, такий жарт я не сприймаю, і він для мене нічим не

	<p>кращий, ніж просто типу обзивання» (P1 інтерв'ю)</p>
	<p>«Моя мама довго, коли була дитина, дивилася, наприклад, “Квартал”. І там були такі візуальні образи, наприклад, як там пародіювали Ляшка... І весь час Ляшка пародіювали як такого типу дуже стереотипного гея» (P1 інтерв'ю)</p>
	<p>«Якщо росіян називають словом п*дарас, відповідно є негативне уявлення про ЛГБТК+ спільноту... І там теж можуть сказати: от, геї — п*дараси, їдьте разом з росіянами в росію, бо вони теж п*дараси» (P1 інтерв'ю)</p>
	<p>«Є якісь слюри, які просто по суті, вони втратили своє значення, в плані, що ними просто називають людей, вони образливі через свій контекст, через те, що їх вживали в якомусь дискримінаційному контексті» (P1 інтерв'ю)</p>
	<p>«Росіян називають, допустимо, п*дарасами... Мені не дуже подобається, очевидно, що росіян так називають... Це все одно про якусь асоціацію, це не створює хорошого позитивного контексту» (P1 інтерв'ю)</p>

	<p>«Мене так і на контрактові намагались в*****. Власне, з коментарям: “п*дорам в Україні не місце”» (Р3Ф1)</p>
	<p>«Для людей п*дер — це зокрема про щось пов’язане з гей-сексом. Притому не з романтичним спочуттям, а саме з гей-сексом» (Р3Ф1)</p>
	<p>«Для них слово п*дер — вони відрізані від решти життя, від слова “кола спілкувань”, і вони не знають, кого “п*дером” називають ще» (Р2Ф1)</p>
	<p>«Їдь на росію, бо ти п*дер або до інших п*дерів» (Р3Ф1)</p>
	<p>«І у нас це теж дуже поширена проблема, не тільки як слюри стосовно ЛГБТК плюс людей, а й просто відмінних людей» (Р4Ф2)</p>
	<p>«Просто, ну, яке слово не візьми, даже моє любиме слово “п*дарюга”, це дуже образливо насправді» (Р2Ф2)</p>
	<p>« Слаба на п***** [жінка, яка легко погоджується на секс] — це більше про жінок, але воно використовується і для геїв так само. Тобто там слабий на задовіість таке. Чоловіки дуже фокусуються на цьому</p>

	анальному сексі, бо для них є приниженням ставати в жіночу позицію» (P3Ф2)
	"будь-який з цих слюр, висловлювань або слів не буде сприйняти нормально від гетеролюдини, яка не розуміє контексту і яка використовує це з метою образити" (P5Ф2)
	«Будь-який з цих слюр, висловлювань або слів не буде сприйнятий нормально від гетеролюдини, яка не розуміє контексту і яка використовує це з метою образити» (P2Ф2)
	«Більшість людей — у них уставлено в голові, що “п*дарас” — це гей. І коли це використовується по відношенню до росіян, яких вони ненавидять дуже сильно, це лише підкріплює цю ненависть до геїв» (P3Ф2)
	«Іноді людині, ну, п****, чи знає вона, чи ні, вона просто використовує це от чисто з ціллю образи» (P4Ф3)
	«Але от я теж задумалась про якраз-таки навіть в межах сім’ї про контекст, тому що я розумію, що, напевно, мої бабуся й дідусь, коли вони використовують певні слюри, вони, скоріш за все, їх використовують зі значенням того, що от першопочатково завжди вкладалося в це слово, і для них це

	<p>саме слово для того, щоб принизити, образити людину» (P1Ф3)</p>
<p>Використання слюру у жартах</p>	<p>«У мене ще є таке сприйняття, що я, в принципі, не дуже сприймаю контекст жарту як те, що це може перепрошувати все. Важливо, який контекст лежить за цим жартом... Якщо не смішно квір-людям, то, ну, такий жарт я не сприймаю, і він для мене нічим не кращий, ніж просто типу обзивання... Якщо жарт — не над квір-людьми, а про якісь їхні проблеми, про якусь реальність, то ну типу да тобто тут і в жартів є свої свій контекст і насправді... Можна ускладнювати багато більше, далі поглиблюючись вже не в основу жарту, а в те, що навколо нього. » (P1 інтерв'ю)</p> <p>«Ну, це очевидна, як би, іронічна штука... Це от той випадок, якраз жартів разом з, на відміну від про, тобто над. Іронізувати над стереотипами або над якимись слюрами і контекстом, до якого вони прив'язані... це дуже корисно і здорово для людей, які це роблять... навіть певним чином терапевтично, тільки якщо це не sensitive topic» (P1 інтерв'ю)</p>

	<p>«Да, я згодна... Частина смішна в жарті — те, що “ха-ха, прикиньте, люди реально так думають про бісексуальність”... Якщо це іронічна штука — пожартуйте, я посміюсь разом з людьми. Якщо це жарт про те, що “бісексуальні жінки прикидаються, щоб експериментувати”, і взагалі бісексуальності не існує — не смішно, не треба, please» (P1 інтерв'ю)</p>
	<p>«Коли ти розумієш, що навіть якщо воно жарт, то воно все одно має дуже багато правди в цьому. І якщо ти готовий використовувати слюр навіть у жарт, то це значить, що ти вже маєш до нього якийсь нейтральне ставлення, або тебе він влаштовує» (P2Ф1)</p>
	<p>«Одне діло — коли це жарт в межах тет-а-тет, інше — коли це жарт, який вимовляється до аудиторії, яка може бути гомофобною. Це для мене дуже залежить — яка аудиторія жарту» (P2Ф1)</p>
	<p>«Я взагалі не дуже сприймаю слюри в жартах. Типу, я сприймаю їх тільки від ЛГБТ-людей. І то є моменти, коли...» (P3Ф1)</p>

	<p>«Навіть якщо не у всіх жартах, то дивлячись, хто цей жарт жартує, я абсолютно нормально сприймаю, коли це мої друзі, які належать до ЛГБТК+ спільноти» (P1Ф1)</p>
	<p>«Ти можеш сидіти зі своїм корішем вдвох і жартувати про п*дорів, але коли ви виходите і бачите поруч з вами гея, і якщо ви там продовжуєте жартувати таким чином — це вже абсолютно інший контекст» (P3Ф1)</p>
	<p>«Якщо моя близька подруга, яка взагалі небінарна, пожартує про “f*ggot”, то це буде ха-ха-ха, смішно. Це буде нормально» (P4Ф2)</p>
	<p>«Я можу собі дозволити такі самі жарти, чи, наприклад, можу вислуховувати жарти схожі від них [ЛГБТК+ друзів]. Тому що, знову ж таки, це настрій самого слова — чи це слово сказане в образі, чи в жарті, який всі зрозуміють» (P2Ф2)</p>
	<p>«У середині своєї групи друзів, особливо якщо ви всі з ЛГБТК+ спільноти, у нас дуже поширене слово на букву F... В жарт можете щось таке сказати» (P4Ф2)</p>
	<p>«Наприклад, коли я спілкуюсь з друзями, і вони про щось жартують... Я знаю їх позицію. Тому коли хтось з них використовує якийсь</p>

	<p>слюр як жарт — для мене це абсолютно інший контекст» (P1Ф3)</p>
	<p>«Я вже згадав раніше про слово “Г*мік”... ці слова в одній із моїх груп знайомих використовувалися, коли вони обговорювали якихось людей і не знали їхню орієнтацію... Наприклад: “це там якийсь Г*мік з Твіттера” — просто для позначення людини, що належить до нашої спільноти» (P3Ф3)</p>
	<p>«Для мене є різниця, коли хтось жартує. В основному — для квір-людей. Для цисгендер-людей у мене піднімається брова» (P4Ф3)</p>
<p>Реклеймінг</p>	<p>«По-перше, тут є аспект реклеймінгу: якщо квірна людина вживає якесь слово стосовно себе, то, в принципі, я це не ставлю під сумнів, що це щось погане.» (P1 інтерв’ю)</p>
	<p>«Мені здається, що транслюди, трансфемлюди, трансжінки іноді використовують до себе слово “трансуха” у такому епатажному контексті більше.» (P1 інтерв’ю)</p>
	<p>«По-любому багато геїв, я чула, називають себе “п*дарас”. Мені здається, що, принаймні в тих випадках, коли я це чула, це має якийсь</p>

	<p>такий контекст епатажу, якогось такого драг-впливу.» (P1 інтерв'ю)</p>
	<p>«Мені здається, що це навіть певним чином терапевтично — тільки якщо для людей це не є sensitive topic.» (P1 інтерв'ю)</p>
	<p>«От мені, типу, суперподобається історія з “квіром”: раніше так називали, щоб образити, але люди такі — “Yes, I'm queer and so f*** it all”. Це дуже прикольно — коли ти надаєш цьому інше значення, і це робить слово не таким жахливим, а навпаки — хорошим.» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«Мені здається, що коли хтось демонізує якусь назву, від неї варто просто відходити, бо так простіше. Це як, не знаю, законопроект 9103... І зі словом “п*дер” точно так само, або з якимось іншим слюром — я думаю, що варто просто надавати йому інше значення.» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«Стосовно того, коли сама спільнота реклеймить слюри — я не знаю, в мене з цього приводу дуже змішані враження. Бо, з одного боку, це рефлексія над власним досвідом, і хто я така, щоб казати, чи варто використовувати це слово чи ні.» (P3Ф1)</p>

	<p>«Я не знаю, як це сталося, але я відчуваю, що ті слова, які використовувались як слюри в англomовному просторі, по-перше, звучать більш рідно, ніж, наприклад, “п*дализки” чи “п*дараска”. І тому в мене немає проблем використовувати “d*ke” стосовно себе. Навпаки, це звучить як максимальний рівень. Це звучить як: “Так, дякую за комплімент”. Якщо говорити про українські слюри, мені здається, що я не бачила, щоб їх от прям так переймали.» (P2Ф1)</p>
	<p>«Мені подобається рожевий колір, і я не та, щоб асоціювати себе з якимось реклеймом слюрів, але я не побачила в нашому контексті слюрів, які були б варті реклеймінгу. Ну, хіба що “г*мосексуаліст” звучить прикольно — як поважна людина в чорному костюмі. Це вам не проста людина.» (P2Ф1)</p>
	<p>«Я ще бачу потенціал, окрім слова “г*мосексуаліст” і “г*мосек”, у слові “тр*нсвістіт” — тільки тому, що воно асоціюється в мене з драгквін.» (P2Ф1)</p>
	<p>«Я дуже часто, до речі, чув “подружки-л*збужки”. Причому в мене цим грішила і родина, але це навіть прикольно. “Подружки-л*збужки” — класно. Я ще чув “тр*нсушки-</p>

	<p>л*збушки” — це вже більш апгрейд-лєвел.» (РЗФ1)</p>
	<p>«Отже, коли саме групи, до яких застосовуються слюри, використовують їх самі — в напівжартівливому тоні, про себе — це трохи відбирає силу від самого слюру. Просто не дає йому бути чимось, що є клеймом минулого.» (Р1Ф2)</p>
	<p>«Я, напевно, більше використовую слюри, але в жартівливому форматі. Для мене буде окей вживати їх щодо себе й щодо тих груп, до яких я належу.» (Р5Ф2)</p>
	<p>«Мені здається, що коли хтось демонізує якусь назву, від неї варто просто відходити, тому що це тупо простіше... І мені здається, що зі словом “п*дер” точно так само, або з якимось іншим спіром. Я думаю, що варто просто надавати йому інше значення.» (Р2Ф2)</p>
	<p>«Ти не можеш себе називати просто “п*дером”, навіть якби цього хотілося, щоб зробити те саме зі словом “квір”. Це просто не вийде, бо ти тоді ніби можеш означати, що ти проросійський.» (Р2Ф2)</p>

	<p>«Люди з внутрішньою гомофобією... використовують слова, щоб себе ідентифікувати, але їм самим гидко. Інші ж — “I’m okay with that”. Тут важливо, як людина ставиться до себе.» (P4Ф2)</p>
	<p>«Я категорично проти, бо це створює враження людям поза спільнотою, що всі до цього ставляться нормально.» (P3Ф2)</p>
	<p>«Так, я, власне, хотів сказати про таке слово, як “г*мік”. P2Ф3 мене випредила, але я хотів би сказати, що це слово, як на диво, зараз реклеймиться серед геїв. У мене досить різноманітне коло спілкування, і я його повсюдно чую від друзів.» (P3Ф3)</p>
	<p>«Я розумію бажання людей їх реклеймити й щось з ними робити, але мені здається, що це тяжко, особливо коли слюр вийшов за межі позначення якоїсь сексуальної меншини й тепер позначає просто величезну групу людей — росіян, наприклад.» (P2Ф3)</p>
	<p>«Я не знаю, до речі, чи всі стикалися з цим, бо не всі є в англomовному контексті, тим паче в квір-англomовному. Але слово “d*ke” я переважно бачу в інтернеті, в інформованому середовищі. І я його для себе реклеймлю саме</p>

	там, бо розумію, що підходжу під цю категорію.» (P4Ф3)
	«Мені особисто здається, що на загальному рівні в Україні ми ще дуже-дуже далеко від реклеймінгу.» (P1Ф3)
Зміна сприйняття слюрів з часом	«Коли я дізналася для себе цей концепт, тому що, мені здається, нас його не з народження вчать, то у мене було, по-перше, моє розуміння базове, що це якісь слова, які не треба вживати, тому що вони образливі і це не є соціально допустимим, що це щось заборонене. І я відповідно зразу почала уникати вживання якихось слів, перевчатися в чомусь... Тобто, спочатку було таке якесь, що це якась соціальна норма, якою треба дотримуватись.» (P1 інтерв'ю)
	«А з часом, напевно, я зрозуміла, побачила, який є вплив якихось слів. Тобто, що вони не просто так заборонені, а що якісь слова вони реально можуть шкодити.» (P1 інтерв'ю)
	«Потім, напевно, я більше познайомилася з діяльністю реклеймінгу. Мені воно близьке... Якщо є якісь слова, які можуть до себе застосувати, я їх застосовую, тому що мені здається, що це дійсно працює в плані зняття

	якогось напруги зі слів і зняття напруги з ідентичності.» (P1 інтерв'ю)
	«Я не одразу знав, що всі слова є словами. Тіпа в мене було дуже тривалий час уявлення про те, що деякі слова, не знаю, трансухи чи щось там ще, що це нормальні слова.» (P3Ф1)
	«Тіпа зараз... Ну, і паралельно з цим я став дещо радикальнішим, хоча і в деяких моментах я полустився. Тобто раніше я за кожне слово “п*дер” сралася в коментарях з кожною людиною, яка це написала. Але мені було 15–16 років, зараз у мене немає стільки ресурсу.» (P3Ф1)
	«Я насправді не дуже пам'ятаю, чи у мене якось змінювалося ставлення. Мені здається, я завжди негативно ставилася до слюрів і намагалася їх ніколи не використовувати.» (P1Ф1)
	«Я хотіла сказати, що я вже забула, як я переходила з того, що бачила, що існує одне слово, і потім, типу, така: ааа, я не знала, що це слюр? [...] Тобто, так, я могла сама не знати, що слово є слюром, але я його сама ніколи не використовувала, тому це для мене було: о, там якесь одне слово, яке я побачила

	<p>три тижні тому в одному пості на сайті, воно слюром, звідки я могла знати про це?» (P2Ф2)</p>
	<p>«Я точно пам'ятаю, як у мене змінювалося ставлення до слюрів, коли я потрапляла до спільноти людей. [...] Там, де вони намагалися його реклеймити, це була така зміна ставлення, коли я розуміла, що, можливо, цього разу мені слово “п*др” не так ріже вухо, бо це був якийсь непоганий приклад.» (P2Ф2)</p>
	<p>«Я довго навіть не знав, що це слюр, що так говорити не можна. Воно ввійшло у звичку. Я продовжував використовувати слюри і надалі, і коли вже соціалізувався тут, в Могилянці. Але я зустрів людей, які дуже строго не толерують слюри. І тоді я почав якимось щось розуміти і контролювати себе більше.» (P3Ф2)</p>
	<p>«Я теж цим займався, але потім якимось просто вже прийшло усвідомлення того, що це не окей, це слюр, так, ці слова не використовують цивілізовані люди, скажімо так, і воно потім наче як просто відрізає просто в тебе якийсь перелік слів, вони просто заховуються під якісь ґрати і все, вони там сидять, вони не використовуються.» (P4Ф2)</p>

	<p>«І в мене якось з самого дитинства не було слюру в моєму лексиконі, в моєму мовленні, в моєму оточенні. Принаймні серед людей, з якими я спілкувалася, або вони були супер-супер рідкими, і це все одно засуджувалося у спілкуванні.» (P5Ф2)</p>
	<p>«Так, ну, я точно можу сказати, що в будь-якому, ну, в моєму випадку, да, сприйняття різних слів абсолютно по відношенню до різних спільнот дуже змінювалося з часом...» (P1Ф3)</p>
	<p>«Бо я пам'ятаю, я чомусь коли була підлітком, я не знаю чому, я багато різних слів використовувала, або мені було окей їх використовувати.» (P1Ф3)</p>
	<p>«Тому так, з віком, з часом, як ти, чим більше ти дізнаєшся, тим більше ти починаєш розуміти історичний контекст різних слів.» (P1Ф3)</p>
	<p>«Так, мені видається, що тільки в молодшій школі я не дуже усвідомлювала, як це працює і що я саме називаю. Але далі, вже в середній школі, чомусь... я дуже чітко усвідомлювала, що якісь слова мають подвійне значення.» (P2Ф3)</p>

	<p>«І, так, я тут дуже погоджуюсь з Р1Ф3 про те, що чим старше я стаю, тим очевиднішим для мене стає, які слова є словами подвійного значення, які використовуються для того, щоб когось якимось образити.» (Р2Ф3)</p>
	<p>«Тут, як на мене, більшість квір-людей, як в українському контексті, то моя ситуація унікальна, але проходять через дві стадії: коли ти в молодшій, середній школі, для деяких навіть в старшій, певні слова є абсолютно нормалізованими, ти просто розкидаєш їх, як зеленеться, потім настає стадія, коли ти розумієш, що, вау, деякі слова просто не можна...» (Р4Ф3)</p>
Репрезентації та мовна видимість	
<p>Найбільш уживані ЛГБТК+ слюри</p>	<p>«Ну, очевидно, п*дараси, скорочене, п*дари. У нас не так поширено, напевно, напрямок про Сніжинка і Blue Hair. Оце от все, такого нема. Це трошки дотично, напевно про, не знаю, це не зовсім слюри, але такі штуки про типу в*но, про гендерно-неконформних людей. Намагаюся ще згадати, що може бути. Ну, якесь просто от... Можуть там педофілами називати, можуть називати, ну, збоченці.» (Р1 інтерв'ю)</p>
	<p>«Так, напевно, про п*дорство, ну, типу, п*дір, п*дарас, оце все.» (Р2 інтерв'ю)</p>

	<p>«Якщо в англomовному просторі, то, напевно, це “d*ke” і “f*ggots”.» (P2 інтерв’ю)</p>
	<p>«Це про з*днеприводних, про тих, хто г****** в зад [практикують анальний секс].» (P2 інтерв’ю)</p>
	<p>«Я вважаю, що в топ-5 — це завжди п*дері в різних варіаціях. Потім у мене є цікаві слюри від моєї матері — це всілякі г*лубчики, г*лубці.» (P3Ф1)</p>
	<p>«Часто чую всілякі штуки на кшталт лезби.» (P3Ф1)</p>
	<p>«П*тухи дуже часто, опущені дуже часто. Ой, всілякі г*вноміси, щось таке, теж, типу, не так часто насправді, але прям є, воно прям є, воно прям, х*єсоси, я теж чув це як напозначку ЛГБТ-спільноти.» (P3Ф1)</p>
	<p>«Я дуже погоджуюся з усіма варіаціями слова п*дар, які від нього походять, але мені здається, я точно його не можу... щось з напозначення чоловіків геїв, як-то пов’язане з тим, що вони чи то і****** в сраку [практикують анальний секс].» (P2Ф1)</p>
	<p>«А, ну і ще г*лубой. Г*лубой, от саме цей колір. Я б сказала, що це, в принципі, оцей от прикол, коли ти не можеш навіть, ну, кажучи,</p>

	<p>от ви розподіляєтеся на команди — не дай Боже, ти називаєш команду хлопчиків, ну, типу, “голубі”. Можна назвати команду дівчаток, типу, “голубі”, а хлопчиків — ну, ні.» (P2Ф1)</p>
	<p>«Ще я чула г*мік, тр*нсуха і г*лубий.» (P1Ф1)</p>
	<p>«Паралельно з цим особисто я — це *но, в*но, більш українізований варіант. Ще є тр*нсвітіт.» (P3Ф1)</p>
	<p>«Пан/бі-спільноту люблять всілякими не*пределившимися.» (P3Ф1)</p>
	<p>«Так само мені здається, що це трошечки на межі між ейблізмом і гомофобією. Це сп*дозніки.» (P2Ф1)</p>
	<p>«П*дар — це номер один.» (P1Ф2)</p>
	<p>«Із самого дитинства це було постійно г*лубий, р*жева.» (P3Ф2)</p>
	<p>«І якщо англійською мовою, то d*ке — значення лесбійок.» (P3Ф2)</p>
	<p>«Ну, в мене, мабуть, було якесь дуже цікаве кругове точення, тому що, значить, п*дараси вже згадали, до цього в нас відноситься</p>

	<p>п*дарюги, г*масеки, г*масятіна, гл*намеси.» (P2Ф2)</p>
	<p>«З*дньоприводні, все таке. Типу, насправді, ну, мені здається, просто р*дужні я чула, типу, використовуються.» (P2Ф2)</p>
	<p>«Мені здається, що постійно були ці фразочки, типу, г*лубий, р*зова.» (P2Ф3)</p>
	<p>«Так, по-перше, так, теж згадала за г*лубих і р*жевих. Дуже цікава концепція, ну ладно. Але найпопулярніші, звичайно, які, господи, постійно всі скрізь використовують, — це п*дор, п*дорас, п*дік — ще згадала отаку, от радість.» (P1Ф3)</p>
	<p>«Окрім цього, більшість слів-слюрів, на моєму досвіді — це російськомовні слова. Це, типу, з*дньоприводний, що там... я не хочу зараз згадувати, але це все русизми, це все з російської мови, мова нашого ворога.» (P3Ф3)</p>
<p>Відсутність слюрів до бісексуальних / пансексуальних людей</p>	<p>«Я виявила, що я не знаю ніяких слюрів про бісексуальність» (P1 інтерв'ю)</p>
	<p>«Я така, типу, ну що, немає слюрів про бісексуальність? Ну от як називають бісексуальних людей?» (P1 інтерв'ю)</p>

	<p>«Типу, ну, “п*дор” — це, типу, про геїв, це не про бісексуальних людей... І я кажу: “А як про бісексуальних людей? Скажіть”. І хтось пише — “б*дор”. І я така, нуу, взагалі для мене це не образливо, тому що це смішно. Тому що це про те, що, блін, це нагадує про те, що людей можна якось обзивати за сексуальну орієнтацію. І мені від цього якось дивно і смішно, бо а що в цьому поганого?» (P1 інтерв’ю)</p>
	<p>«Але жаль, що на бісексуальність немає слюрів, що я не можу їх використовувати. Бо мені так хотілося щодо себе використовувати якийсь слюр» (P1 інтерв’ю)</p>
	<p>«Ні, взагалі, мені здається, я навіть ніколи не чула, щоб хтось якось використовував слюр на позначення себе... Я себе ніяк теж не називаю — бісексуально та й бісексуально. Ніяких більше слів не використовую і не чула, щоб хтось використовував, тому не знаю взагалі» (P1Ф1)</p>
	<p>«Пан/бі-спільноту люблять всілякими “не*пределившимися”... До речі, це справді і до небінарних, і до пан/бі-спільноти... Є всілякі позначки... Це зазвичай щось про те, що, типу, “ї***** зі всіма”» (P3Ф1)</p>

	<p>«У бісексуалів немає слюрів, до речі. Типу, я не можу згадати жодного. Тобто є упередження, але не слюри» (P1Ф3)</p>
	<p>«Таке відчуття, що в бісексуальних нема якогось, ну типу, образливого слова, яке прям закріпилось» (P4Ф2)</p>
<p>Символічне навантаження слюрів у часі війни</p>	
<p>Використання ЛГБТК+ слюру для опису росіян</p>	<p>«Мені здається, що це як в пісні Марусі Чуприненко, що я думаю, що росіянам не личить назва жодного звіра, скоріше звіра такої асоціації ображати не гоже. Тобто це все одно про якусь асоціацію, це не створює хорошого позитивного контексту.» (P1 інтерв'ю)</p>
	<p>«Я не думаю, що це окей початково, тобто мені не дуже подобається, очевидно, що росіян так називають.» (P1 інтерв'ю)</p>
	<p>«Я думаю, що це не змінить ставлення до ЛГБТ-спільноти в Україні. Це скоріше є таким типу лакмусомим папірцем. Тобто це проявляє ставлення, яке вже існує.» (P1 інтерв'ю)</p>

	<p>«Якби це слово не вживалося до геїв, то було би проблеми. В плані, що вживати росіян, будь ласка, вживати росіян. Ви називаєте росіян як хочете, але це буквально пряма паралель, чому росіян називають п*дорасами. Немає іншого значення цього слова.» (P1 інтерв'ю)</p>
	<p>«Але саме в україномовному просторі це, звісно, трешово, бо зараз п*дорами називають росіян, і це найгірше, що могло статися з лексиконом щодо квір-спільноти.» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«У мене, наприклад, в бульбашці є військові, які коли кажуть п*дор, вони повертаються і такі: “Я не про вас. Я тільки про росіян, все нормально, я не гомофоб.”» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«У моєї дівчини на якомусь сімейному засідлі якийсь чувак сказав, що не можна слухати Фреді Мерк'юрі, що він був пдаром, а п*дари — це росіяни. І типу, чувак реально вважає, що росіян називають п*дарами через те, що вони геї.» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«Але чи я вважаю, що це неправильно? Так, я вважаю, що так не можна називати росіян, тому що вони кацапи. Ну, як завгодно, тільки</p>

	<p>не п*дери, тому що п*дер — це наше слово.» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«Ти не можеш себе називати просто п*дером, навіть якби це хотілося, щоб зробити те саме зі словом “квір”, це просто не вийде, тому що ти тоді наче можеш означати, що ти проросійський.» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«Я думаю, в контактї війни не дуже. Хіба що люди почали називати так росіян, і ця тема піднялася. Типу, що я почала про це думати більше. Тобто, 100% це підняло набагато ширшу дискусію, бо реально багато хто прямо іноді в заруби, в коментарях вступає, що не називають так, тому що це не ок. Тобто, почалося підніматися це питання 100%, але чи змінилося якое моє ставлення — напевно, що ні. Я б так само думала і без війни.» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«Оце, типу, п*дар на позначення росіян. Оце, типу, часто прослідковується, що просто, типу, вживають, да, слюри на позначення, не щодо слюрів, але загалом ЛГБТК+ спільнота.» (P1Ф1)</p>

	<p>«Я не думаю, що використання пдр по відношенню до русні дуже допомагає ЛГБТК+ спільноті. Бо мені здається, що це роблять переважно ті люди, які використовували б слово пдр за відсутності війни на позначення людини, яка просто собачку вдарила на вулиці. Я не думаю, що це дуже допомагає нашій спільноті.» (P2Ф1)</p>
	<p>«“Ліпше геї з Заходу, ніж п*дари зі Сходу”. І потім я дізнався, що це якась популярна історія. Так, і це дуже неочікувана х****. Ну, тобто, я не думаю, що що-небудь робить ліпше ЛГБТ-спільноті під час війни, давайте чесно: коли у вас хреново, типу маргіналізована група і ситуація, де все х****, група тільки маргіналізується сильніше. Нема такого, що зараз у нас тільки росіян називаємо п*дерами, завтра буде класно і слово п*дор буде тільки про росіян. Ну це типу, всі росіяни ї***** в жопу [практикують анальний секс]. Я це теж чую, до речі, достатньо стандартна історія. І при тому, коли нібито здається, от ми перемикаємо, що п*дери — це росіяни, але потім на підтвердження тієї ідеї якийсь рандомний праворадикальний мальчик випускає допис про те, що “ми чули, ми бачили, що там по якомусь дрону бачили, що</p>

	<p>якийсь чувак з російської армії с**** іншому чуваку з російської армії [практикують оральний секс].»» (P3Ф1)</p>
	<p>«Коли позначають росіян словом п*дар, то це часто не має на увазі ЛГБТ-людину. Зазвичай, мені здається, не те, що вона називає росіян геями. Це якби, воно якось відокремлюється, але це не віднімає того, що п*дером називають геїв.» (P1Ф1)</p>
	<p>«Використання слова “п*др” все одно погане, поки його продовжують використовувати по відношенню до людей, які... поки його продовжують використовувати до ЛГБТК+ спільноти. Бо це ж не припинилося, це ж не те, щоб ми пішли з російського простору, і у нас більше не залишили суддів, яких називають геями. Ні, ну, типу, такі люди лишилися, і тому, як би, її ставлення не змінилося, слово все ще погане.» (P2Ф1)</p>
	<p>«Можливо, на початку повномасштабки мені ще видавалось, що п*дар відносно росіян — це окей. Я не знаю чому, але для мене це, можливо, тому що це звучало як мат, який дуже яскравий.» (P3Ф1)</p>

	<p>«І коли це використовується по відношенню до росіян, яких вони ненавидять дуже сильно, це лише підкріплює цю ненависть до геїв, зокрема.» (Р3Ф2)</p>
	<p>«Вживання п*дарасів, п*дарів стосовно росіян, я частково можу зрозуміти саме у військових, у яких от зараз, кажімо так, не на часі якось розбиратись у межах етики, культури, і у них на емоціях те, що це вороги, які буквально можуть їх вбити тут і зараз, то цього ще якось можна більш спокійно ставитись.» (Р4Ф2)</p>
	<p>«На позначенні росіян п*драсами серед цивільного населення, які мають змогу якось займатися якоюсь едукацією стосовно того, що якісь слова вживати можна, які не варто. Ну, це проблематично...» (Р4Ф2)</p>
	<p>«Знову ж таки, я думаю, що більшість військових, які використовують щодо росіян слово “п*дарас”, чи навіть багато людей, які використовують слово “п*дарас”, вони не надають значення, що це слово похідне від гей-спільноти і так далі.» (Р2Ф2)</p>
	<p>«Але з іншої сторони, не знаю, в мене якась живе трошки частинка того, що слово “п*дора”, про яке ми вже багато говоримо,</p>

	<p>воно, типу, не є похідним ні від чого, що стосується ЛГБТ-теми.» (P5Ф2)</p>
	<p>«Іноді може поскочувати, ну дійсно, п*др просто як найменування наших сусідів на сході, але це доволі рідко.» (P4Ф3)</p>
	<p>«Мені видається, що найбільше, очевидно, це примітно з словом, яким ми зараз використовуємо на позначення росіян, але, ну тобто, що воно абсолютно втратило значення в контексті росіян.» (P2Ф3)</p>
	<p>«Оце російський опис Америки, Європи і цінностей, за які вони стоять. Я з однієї сторони думаю про це, і що якщо ми використовуємо слово, пов'язане з одною спільнотою, для опису людей, яких ми ненавидимо, то в будь-якому випадку ми якось у голові поєднуємо і з'єднуємо ці речі.» (P1Ф3)</p>
	<p>«І люди вже не задумуються наскільки... Тобто воно, очевидно, має дуже емоційно негативний підтекст, але воно більше має негативний підтекст через те, що ми думаємо про росіян, а не через те, що ми думаємо про геїв.» (P2Ф3)</p>

Контекст військового використання vs. цивільного	<p>«Я ніколи не буду виправляти військових і казати ви не можете це казати... Я знаю кілька кейсів, коли ЛГБТ люди, які служать в армії, вони виправляли своїх побратимів, казали: “Ну, блін, можете це не вживати, мені не приємно це чути, і давайте щось інше подумаємо”.» (P1 інтерв’ю)</p>
	<p>«Мені здається, що не будь-яка поведінка є допустимою. Питання того, що військові — це такі самі люди, і з ними теж можна говорити, домовлятися і комунікувати.» (P1 інтерв’ю)</p>
	<p>«Я впевнена, що є багато військових, які не мають негативне ставлення, принаймні, свідомого до ЛГБТ, але це слово вживають, тому що воно в практиці. Але якби це слово не вживалося до геїв, то було би проблеми.» (P1 інтерв’ю)</p>
	<p>«Тут ще аспект того, що кодові слова актуальні на війні. В цивільному житті кодувати щось і замовчувати теж не дуже просто. Але це зовсім інша тема.» (P2 інтерв’ю)</p>
	<p>«Але чи я виправляю військових? Ні. Тому що я розумію, що вони не можуть цьому...»</p>

	<p>Вони можуть, але вони не хотіли б цьому перевчатися.» (P2 інтерв'ю)</p>
	<p>«Для них слово “п*дер” — вони відрізані від решти життя, від свого “кола спілкувань”, і вони не знають, кого “п*дером” називають ще.» (P3Ф1)</p>
	<p>«Вживання п*дарасів, п*дарів стосовно росіян я частково можу зрозуміти саме у військових, у яких от зараз, кажімо так, не на часі якось розбиратись у межах етики, культури, і у них на емоціях те, що це вороги, які буквально можуть їх вбити тут і зараз, то цього ще якось можна більш спокійно ставитись.» (P4Ф2)</p>
	<p>«На позначенні росіян п*драсами серед цивільного населення, які мають змогу якось займатися якоюсь едукацією стосовно того, що якісь слова вживати можна, які не варто. Ну, це проблематично...» (P4Ф2)</p>

ДОДАТОК В. Транскрипт фокус-групи 1

Модераторка: Як ви знаєте, мене звати Дарина, я буду модерувати нашу дискусію. Для початку я пропоную кожному представитися, назвати своє ім'я або ім'ям, яким вас краще називати, і кількома словами розповісти, чи стикалися ви у своєму житті з поняттям слюру, а також, чи відчуваєте важливість обговорення цієї теми. Так, РЗ, можеш бути перший.

РЗ: Я [ім'я], власне, ми тут всі вже трошки знайомі. Мої займенники він/його. Слюри, звісно, стикався. Мене так і на контрактіві намагались в***** [побити]. Власне, з коментарям п*дорам в Україні не місце. Таке, я думаю, дуже актуальне питання через це, принаймні відчувається актуальним. І я пам'ятаю, що вперше зі слюрами стикнувся в 16 років, коли якийсь мужик вирішив, що я мальчик гей і моя подруга — це мій інший мальчик гей, тому він вирішив, що нас треба догнати і щось нам накричати. Я не пам'ятаю, але там здається щось типу п*тухі чи якась така історія. Потім я все ще спілкуюсь з родинаю, а знаєте, родина вирощена на підґрунті радянського союзу і 90-х. Це та родина, яка знає, хто такі п*дари, оп*щені і все по списку. Тому воно актуальненьке. Проблема в тому, що у нас всюди навколо нас слюри. Я розумію, що ми не зможемо просто від них розхараскатись, тому тема актуальна, мені так здається.

Модераторка: Дякую, РЗ. Р1, можеш продовжити.

Р1: Так, мене звати [ім'я], я зі слюрами стикалась, напевно, ще в школі точно було, а зараз це більше через медіа, через якісь публічні висловлювання. Типу я чую час від часу ще від родичів щось часом проскакує і я така мммг так-так добре. Ну я вважаю, що це актуальна тема і стовідсотково треба піднімати цю тему, бо мені ще здається, що зараз слюри використовують тільки на позначення саме ЛГБТК+ спільноти, а використовують просто поза контекстом, називають інших людей цими слюрами і вони навіть не розуміють, що це дискримінація ЛГБТК+ спільноти. Тому так.

Модераторка: Так, дуже дякую. Р2?

Р2: Я [ім'я]. Ми вже знайомі всі тут. З цією слюрами я почала зустрічатися в школі. У мене в класі були люди різних поглядів політичних. Але так само я

намагалася протягом років вже намагаюся викоринити певні слюри з словникового запасу моїх рідних або друзів, або знайомих. Це дуже непроста робота і тому мені здається, що загалом потрібно про це говорити. Бо такі слюри, вони зазвичай дуже міцно сидять у людей наче в словниковому запасі. І люди саме того не усвідомлюють, що вони їх дуже сильно захищають і захищають їх використання. Навіть коли ти у них запитуєш нащо воно тобі, тому особисто я з ними мала певну привілею не зустрічатися. Я не пригадую щоб мене так називали, але власне називали інших і я чула всі слюри як використовувались. Це могло бути і в медіа, і особисто, і від знайомих, іноді від друзів. дякую за ваші думки.

Модераторка: Дякую за ваші думки. Мені було цікаво, наскільки актуальна ця тематика не лише для мене, а загалом. Як не як про це пишеться диплом. Якщо ми коротко поговорили, що всі ми стикалися зі слюрами, мені цікаво, які слова чи вирази ви найчастіше чули, що до ЛГБТК+ людей. Ми можемо абсолютно відкрито тут говорити. Всі нецензурні слова, слюри в транскрипті все потім буде цензуритися, тому для розуміння цього ми можемо там. P3, будь ласка.

P3: Я вважаю, що в топ-5 це завжди п*дери в різних варіаціях. Потім у мене є цікаві слюри від моєї матері, це всілякі г*лубчики, г*лубці. Я, в принципі, це теж от бачу серед поколінь трошки постарше. Вона, на речі, не сприймається як слюра, але таке є. Часто чую всілякі штуки на кшталт лезби. Я не знаю, наскільки це може бути слюром, але, типу, воно теж так, пасує. П*тухи дуже часто, оп*щені дуже часто. Ой, всілякі г*вноміси, щось таке, теж, типу, не так часто насправді, але прям є, воно прям є, воно прям, х*єсоси, я теж чув це як напозначку ЛГБТ-спільноти, от не пам'ятаю, P2 може (сміється).

P2: Я дуже погоджуюся з усіма варіаціями слова п*дар і які від них походять, але мені здається, я точно його не можу зараз його згадати, але щось пов'язане з позначенням чоловіків геїв, як-то пов'язане з тим, що вони чи то і***** в сраку [практикують анальний секс]. От там якийсь був класний вираз, який я забула. От я просто...

P3: Гл*наєси може, ні?

P2: Може і воно. Ти розумієш, їх настільки багато, що я... Вони всі просто мають одну й ту саму лінгвістичну конструкцію. Отаке. А ну і ще г*лубой. Г*лубой, от саме цей колір. Я б сказала, що це, в принципі, оцей от прикол, коли ти не можеш навіть, ну умовно кажучи, от ви розподілилися на команди, не дай Боже, ти називаєш команду хлопчиків, там, ну, типу, голубими. Можна назвати команду дівчаток, типу, голуби, а хлопчиків, ну, ні.

Модераторка: Так, дякую, P2. P1 можеш, будь ласка, продовжити.

P1: Так-так. Так, що ще додати? Ще я чула г*мік, тр*нсуха і г*лубий. Перший раз P2 сказала, я думаю, ніби не чую такого в принципі, але згадала, що якраз старше покоління. Мама може сказати щось таке, ну це ж ці г*лубі.

Модераторка: Так, дякую. P3, бачу, ти маєш щось доповнити.

P3: Звісно, це ж нескінчений, б****, список. Паралельно з цим особисто я, це *но, в*но, більш українізований варіант. Ще є тр*нсвітїт. І я тип, ну це, my love. Тр*нссексуал, я вже чесно кажучи вважаю, що теж можна типу, воно дуже часто використовується так типу, я розумію, що багато людей вважають, що вони говорять толерантно, коли кажуть тр*нссексуал, але, тр*нсуха, це теж баба мужик, баба мужик любить казати, от ті по старше, така історія. Я не знаю, це напевно не слюр, але в мене, наприклад, мама дуже часто позначає транс людей, ну типу «*на-*но». Щось в такому стилі, коли намагається комбінація рандомних займанників на позначку гендера. Коротше, така х****. У мене насправді в голові р*жеві дівчатка це теж доволі стандартна історія, мені здається. Я знаю, що ще люблять, не знаю на скільки можна вважати слюром, але типу пан/бі-спільноту люблять всілякими не*пределившимися. О, до речі, це справді і до небінарів і до пан/бі-спільноти, там залежить від того, про що говориться, не*преділившиися, є всілякі позначки. Я насправді не пам'ятаю точніше слова, але це зазвичай щось про те, що типу ї****зі всіма, що типу от такі історії, не пам'ятаю конкретно назви.

Модераторка: Дякую P3. P2 теж маєш що додати?

P2: Я згадала ще парочку варіацій. Перше, я дуже наголошую на в*но коли говорять про небінарних людей от ну це просто... Для них шах і мат от вони тобі

це сказали і вони думають, що тебе вони переграли. Так само мені здається, що це трошечки на межі між ейблізмом і гомофобією. Це сп*дозніки. Мені здається, що ти залежно від того, про кого їх, ну, типу говориш, коротше, це може бути туди і туди. І стосовно транс-жінок, ну, зазвичай транс-жінок це типу чоловік в сукні, чоловік з макіяжем, от щось про те, що це чоловік, який прокидається, що він жінка. І от так от прям, ну, от прям, типу, чоловік в сукні, ну, бо не можна сказати, що жінка в штанях, бо, типу, буде, ну, не те.

Модераторка: Дуже дякую. Ви так змістовно відповіли на це питання. А в мене наступне питання, чи є якісь з цих слів, на ваші думки, які мають якісь більш негативне, чи якесь нейтральне забарвлення? Чи от все, це жах жахливий і не дай Бог, щоб хтось це говорив. Так, РЗ?

РЗ: Ну, я скажу, що напевно більшість цих слів мені ок, якщо використовую квір-спільноти відносно самих себе. Проте, якщо гей називає тр*нсухи, гей скаже тр*нсуха, скоріш за все це буде образа. Але якщо трансжінка така, о, мої тр*нсушки, якась там така історія, то, ну, more than okay. Типу, всі мої друзі п*дери, але якщо хтось з вулиці скаже це про моїх друзів, ми будемо дуже довго і дуже негативно розмовляти, власне, про те, що це якби не цей. І мені здається, що насправді, майже всі ці слова в межах ЛГБТ-спільноти, коли використовуються, можна посміятися, тому що це просто рефлексуємо на свої досвіди. Я знаю, що мені максимально не подобається слово п*дер, але я знаю, наскільки часто люди намагаються використовувати його в не значенні «гей». Я проти, мене воно щиро гидує, але я знаю, що дуже часто люди намагаються юзати це слово більш нейтрально, або «ну є гей, а є п*дер», ну це ж різні штуки. Я розумію, що я типу зможу з цим зміритися. От в моменті, коли люди це говорять, я типу, я такий, це повна х****, я це розумію, але я зараз тебе, чувак, не зможу запевнити, що це не так, і типу це, якщо ти саме говориш не про орієнтацію, я можу, типу ладно. Ще іноді тр*нсухи і якісь такі слова не спроба образити, а просто, не знаю, це старше покоління, яке не може сказати, не знаю, на вагіну вагіна і говорить якимось дивними словами. Іноді г*луби і г*лубець, оці всі інші розвороти, воно, звісно, теж маргіналізує, але часто воно не носить

в собі різку негативного, а просто невміння говорити слова, тому що вони табуйовані. Ну, типу таке.

Модераторка: Дякую, Р3. Р2, можеш продовжити

Р2: Я хотіла продовжити, зокрема, тему з г*лубі, р*зові. Мені здається, що воно дійсно має отаке наче інакше забарвлення. Я не можу сказати, що воно цілком нейтральне або що воно, ну прости його господи, позитивне. Ні, але я відчуваю, що можливо для людей, які не можуть секс назвати сексом, то можливо для них не можна сказати гомосексуал, ну гомосексуальна людина. Слово гей, лесбійка, це теж буде, напевно, дуже вульгарно, і тому сюди входять г*лубі, р*жеві. Стосовно того, коли сама спільнота реклеймить слюри, я не знаю, в мене стосовно цього дуже такий mixed враження, бо з одного боку хочеться, ну, це рефлексія над власним досвідом і хто я така, щоб казати, ну, що чи варто продовжувати використовувати це слово чи ні. Я не можу сказати, що для лесбійок є прям якийсь такий слюр, який я не люблю чути від інших лесбійок, але в мене є таке трохи негативне ставлення коли зокрема представники ЛГБТК+ спільноти використовують дуже часто використовують слюри. Зокрема, говорю про лесбійок, буду брати відповідні слюри, п*здазілка, л*сбуха. Мені здається, що в цьому є якась меншовартість. Я не можу це правильно пояснити і я не буду казати, що це в усіх випадках. Бо знову ж таки, хто я така, щоб казати, хто яка, щоб знати, який у них був досвід саме з цим словом. Але мені здається, що це така межа, яку потрібно витримувати. І слово «п*дер» — це взагалі окреме таке слово, зокрема в твоїй дипломній роботі, але це окреме слово в тому плані, що воно, мені здається, стало настільки часто вживаним, що його потрібно якось окремо. Ну треба з ним щось окремо робити, бо воно уже, типу, я не хочу його ставити в одну категорію зі словом сп*дозніки, бо там, ну типу, це дещо різні слова, і так само не хочеться його ставити в одну категорію зі словом г*лубі. Бо, ну, типу, коротше, це все дуже заплутано, і я скорішу до того, що треба дуже обережно підходити до того, чи використовувати слюри, чи ні. Деякі слюри, може, навіть не треба реклеймити. Вони, ну, вони просто того не варті.

Модераторка: Так, дякую, Р2. Р3, секундочку. Р1, ти теж мала підняту руку. Ти хотіла щось ще додати? Чи Р2 там сказала те, що ти думала?

Р1: Та-та-та, там майже, так, я хотіла погодитись з Р3, що мені, в принципі, коли мої друзі, які представники ЛГБТК+ спільноти, вживають якісь слюри, мені, ну я не знаю, деколи це просто як в жарт використовують, то тоді мені абсолютно нормально. А якщо це йде від якихось інших людей, яких я не знаю, не знаю їхню позицію, для чого вони це використовують тоді мені будь-які з цих слів неприємно чути. Так само про те, що г*лубий і р*жеві, то це мені трохи більш спокійно, бо це зазвичай старше покоління використовує, і я просто така, ну, я не знаю, мені більш спокійно, що на це реаую.

Модераторка: Так, дякую. Р3, ти ще щось хотів додавати?

Р3: Так, я скажу, що зі свого боку, я особисто дуже люблю всі слюри на тему транс. Ну, вони просто дуже смішні. Типу, я розумію, що це дуже проблематична історія, але в мене партнер працює в ЛГБТ-організації, і от, мов, вдвох сидим і такі тр*нсухі, тр*нсвітити, і там, типу, і по колу, тому що особливо, якщо хтось причепить, то це смішно. Я розумію, що реклеймить. Типу, я не знаю просто, наскільки це можливо викорінити повністю. Хоча щось викорінили. Я знаю, що раніше були всілякі слова, типу к*вирялка, ці всі класні штуки. You don't know it (сміється)? К*вирялка — це активна лесбійка, бо ковиряє пальчиками (усі сміються). Це теж мій фах. Там є велика кількість слюрів, дуже прикольних. Я можу потім скинути, якщо цікаво. Знаєте, історичні слюри — це така пісня. Але к*вирялка була дуже популярна. При тому, якщо поговорити з представниками ЛГБТ років 40+, вони з 90-х це пам'ятають, з початку нульових. Якщо на Заході була тоді вже буч, то в нас фрази буч не було популярним і була к*вирялка, і була ще якась там персонажка на позначення фемінної лесбійки, яка виконує більш пасивну роль. Типу, якщо ми граємо по гендерному стереотипу, то, так, прикольню.

Модераторка: Вау, дякую. Це було реальне відкриття для мене, бо я вперше чую про це. Та Р2, ти ще те щось маєш?

P2: Я згадала, мене слово к*вирилка надихнуло на те, чи можна вважати слюрами слова пасів і активів по відношенню до чоловіків геїв, коли їх використовують не чоловіки геї. Тобто, коли ми говоримо не... Я як хронічно онлайн людина, яка сиділа на сайтах, де читають мангу, зокрема, яой мангу, я просто пам'ятаю ці коментарі і я розумію, що там, ну, типу, мій гей-радар підказує, що чоловіків геїв в коментарях там не було. Ну, тобто, і використання цих пасів-активів на позначення трошки, ну, на позначення top і bottom, і ти не можеш поняти, якого х*** воно там, як воно вам співвідноситься. І мені здається, що це, типу, теж ще такий, це, типу, можна вважати теж слюром, мені здається.

Модераторка: Так, дякую, P2. P3.

P3: Моя ставка, що актив – це зазвичай не слюр, а пасив – це зазвичай слюр. Тому що навіть, якщо подивитись в чаті троещини, то можна побачити, що дуже часто чуваки одне одного підстьобують словами, типу, ти що там пасив. І оці всі штуки, вони саме так працюють. Ти що в ж*** даєш [про анальний секс], я перепрошую. Фу, фу, противний. Мені здається, що от саме, типу, актив, ні, актив, актив це класно, актив, актив, неважливо з ким саме, а у п*сив, так, це зазвичай слюр.

Модераторка: Так, так, дякую. Мені просто це ви сказали і згадалася, от це зразу sigma male, який каже, коли питається, щось типу якщо критично необхідно стати геєм і мати секс, ти будеш активом чи пасивом? Якщо більшість чоловіків відповідають активом, sigma male каже пасивом, тому що в мене навіть не встане на чоловіка. От в такому форматі це теж дуже схожа історія. Та P3, можеш казати.

P3: К*бла. К*вирилка. Друге слово — це к*бла. Це приймаюча жінка. Є к*вирилка і к*бла. Це такий освітній процес був. Воно було в росії, і в Україні теж. І якщо так поговорити зі старшими геями, то це підтверджують.

Модераторка: Так, дуже вам дякую за відповіді на це питання. Ми насправді трохи зразу переплилися з наступним питанням. Бо наступне питання було, чи відрізняється ваше розуміння слюрів залежно від контексту, в якому вони використовуються. І чи, наприклад, змінюється їхнє значення, коли це жарт, чи, наприклад, серйозна розмова? P2, так, давай.

P2: Я хочу сказати, що я завжди, наче намагаюся, коли говорю з іншою людиною, або коли сприймаю якусь інформацію на слух або читаючи, я завжди намагаюся усе це контекстуалізувати. Тому для мене це зрозуміло, що воно по-різному сприймається, коли ти чуєш п*дараска в якомусь твіттері, в пості людини, яка звертається до росіянки якоїсь, ну умовно, і коли ти це чуєш від людини, яку ти вважаєш подругою в діалозі тет-а-тет. Ну, типу, це, зрозуміло, зовсім інші значення. Я дуже намагаюся розділяти, що є ті моменти, коли ти розумієш, що навіть якщо воно жарт, то воно все одно має дуже багато правди в цьому. І якщо ти готовий використовувати слюр навіть в жарт, то це значить, що ти вже маєш до нього якесь нейтральне ставлення, або тебе він влаштовує. І одне діло, коли слюр, який має позначення транс-людини, влаштовує транс-людину, це одна справа. Ну, типу, я можу розуміти, не розуміти, але це одне, а коли це говорить, умовно кажучи, людина поза межами ком'юніті, і вона спокійно розслідується якимось гомофобним слюром, зокрема в контексті того, що у нас другий рік ведеться срач на цю тему або третій рік ведеться срач на цю тему, то це для мене такий як red flag. Я не люблю відокремлювати наче таку позначку, що це жарт. В жартах типу багато твоїх реальних почуттів і ти не можеш їх з віти забрати. Навіть коли це чорний гумор, воно виражає те, що є якась мета і треба розуміти, що є аудиторія жарту. Одне діло, коли це жарт в межах тет-а-тет, інше діло, коли це жарт, який вимовляється до аудиторії, яка може бути гомофобною. Це теж для мене дуже залежить, як аудиторія жарту.

Модераторка: Так, дякую, P2. P3?

P3: Я насправді повністю погоджуюсь. Я взагалі не дуже сприймаю слюри в жартах. Типа, я сприймаю їх тільки від ЛГБТ-людей. І то є моменти, коли... Ну, тобто, як не цис-людина, я часто стикався з тим, що, наприклад, цис-гей може бути супер нетолерантним до транс-спільноти. Абсолютно д*більний для мене феномен, але, типу, це правда. І вони можуть нормально до тебе ставитись, але коли в них звучать оці всі фрази про тр*нсухи, я буду почуватися супер некомфортно. При тому, я скажу, що від (нерозбірливо) у мене зазвичай немає такого відчуття, це через те, що переважно узбіки в моєму житті ніколи не були

трансфобними. Це, можливо, ще моє очікування, тобто в моїй голові, якщо людина потенційно трансфобна... Від стрейт людей я не розумію оці жарти про те, що... Я не розумію. І паралельно з цим мене так само дуже бентежить використання слюрів не відносно ЛГБТ-спільноти, але я її першопочатково. Просто відчуття, коли бачу новий допис, що хтось написав п*дараси... (первався інтернет у Р3) Я пам'ятаю, що колись знайшов б те, що вони погані, і люди по мене так... (первався інтернет у Р3) Це дуже непонятно, коли бачуться коміків, політики, що це завжди погано. Все ж я можу уявити двох чуваків, які в гуртожитку сидять і жартують, хто кому і що буде робити, бачу це достатньо стандартною історією. Але при тому, в мене була якась розумна думка зараз, дві хвилини. Я розумію, що це може бути, але мені не подобається, коли взагалі у таких жартів дуже велика аудиторія, яка типу це слухає, тобто коли це відбувається в приватній розмові... (первався інтернет у Р3) або поки збережешся в великому прояві якоїсь гомофобності. Ну і це як мінімум дивно, як максимум стрьомно. І в мене ще була якась думка, яку я намагаюсь згадати. Б****, реально, щось в мене в голові була якась дуже розумна думка, я її не пам'ятаю.

Модераторка: Все окей. Можливо, якщо десь згадаєш, можеш написати її в коментарях, чи якщо взагалі десь згадається, хоч потім голосовим в Телеграмі. That's ok. P1, можливо, ти маєш якусь теж думку щодо цього? Чи ти загалом погоджуєшся з тим, що сказали попередньо Р3 і Р2?

P1: Так, так, я погоджуюся. Як я і говорила, що мені теж навіть якщо не у всіх жартах, тобто дивлячись хто цей жарт жартує, я абсолютно нормально сприймаю, коли це мої друзі, які належать до ЛГБТК +спільноти і ми в маленькому колі щось типу жартуємо. Але якщо це якась людина і це публічно зроблено, то в мене питання для чого вона це взагалі вживає, то тоді мені не комфортно. В принципі, я не знаю, що ще додати.

Модераторка: Так, дякую. Але у мене ще є питання, чи змінювалося ваше сприйняття слюрів з часом? Чи могло щось вплинути на ці зміни? Чи це, не знаю,

з самого початку ти розумієш, що слюр це в жодному разі не окей? Так, Р3, будь ласка.

Р3: Я не одразу знав, що всі слова є слюрами. В мене було дуже тривалий час уявлення про те, що деякі слова, не знаю, тр*нсухи чи щось там ще, що це нормальні слова. Можливо, тому що я просто йшов, тобто я досліджував ЛГБТ-спільноту саме крізь спершу, дивлячись на ЛГБТ-спільноту крізь інтернет-мемчики, де ці всі слова юзаються стандартно, часто, популярно. І мені дуже довго здавалося, що частиною цих слів є термінами. Чи, наприклад, якийсь там тр*нссексуал, щось там ще. Ну, і паралельно з цим я став дещо радикальнішим, хоча і в деяких моментах я попустився. Тобто раніше я за кожне слово п*дер справя в коментарях з кожною людиною, яка це написала. Але мені було 15-16 років, зараз у мене немає стільки ресурсу. Я тільки іноді відкриваю якісь там дуже старі скріни чогось та там, там, 18-19 рік, де я сижу і в коментарях «Кого ти п*дором назвав? Я зараз тебе просто отако-отако». Зараз цьому просто немає сенсу. Я розумію, що я можу публічно прокритикувати людину, якщо я бачу у ній хоча б якусь там частку свідомості, а так, ні, в цьому немає якогось... Ніфіга це, корототше не змінює.

Модераторка: Так, дякую, Р3. Р2. Перепрошую, що я тебе переб'ю ще перед тим. Насправді в нас дуже добре йде обговорення, і в нас ще, насправді, дуже багато питань. І я бачу, що ми в годину не вкладаємось. Чи вам буде окей, якщо ми будемо довше говорити, чи просто будемо коротше відповідати?

Р3: Все окей, можемо говорити.

Модераторка: Окей, добре.

Р2: Я хотіла сказати, що я вже забула, як я переходила з того, що бачила, що існує одне слово, і потім, типу, така, ааа, я не знала, що це слюр? Бо я вже забула це. Мені здається, що це було настільки багато років тому, коли я, ну, типу, побачила, умовно кажучи, ну, потрапила в ту спільноту, там, де уже слюри були, ну, як би, ну, коротше, я не пам'ятаю того, щоб це було, що я, типу, використовую якесь слово, тобто ці слова я ніколи сама не використовувала. Тобто, так, я могла сама не знати, що слово є слюром, але я його сама ніколи не

використовувала, тому це для мене було, о, там якесь одне слово, яке я побачила три тижні тому в одному пості на сайті, воно слюром, звідки я могла знати про це? Мені здається я до 13 років не знало, що геї існують, в принципі, що гомосексуальні люди існують в принципі. Я точно пам'ятаю, як у мене змінювалося ставлення до слюрів, коли я потрапляла до спільноти людей. Ну, типу, умовно кажучи кажучи, коли ми говоримо про якийсь ЛГБТК+ слюр, який я чула від стрейт людей, або якщо ми говоримо про слюр по відношенню до транс-людей, який я чула лише від стрейт людей, то коли я нарешті потрапляла в спільноту, де вони використовували слюр, який використовувався по відношенню проти них. Ну, коротше, там, де вони намагалися, воно каже, що його реклеймити, це була така зміна ставлення, коли я розуміла, що, можливо, цього разу мені слово «п*др» не так ріже вухо, бо це був якийсь непоганий приклад. Так само я не можу сказати, що в мене прям змінилося ставлення, і я стала більш лояльна до слюрів, ну, до деяких слюрів, наприклад, до слова п*дар. Скоріше, я просто вже опустила руки, бо я не можу злитися кожного разу, коли я це бачу. Ну, правда, це якийсь слюр, типу, як шл*ха, щось таке. У мене нема сил, мене нема ментального ресурсу злитися кожного разу, як я його чую, бо воно, типу, зазвичай це нікуди не приводить. Якщо я бачу можливість діалогу з людиною, то я зазвичай виправляю. Якщо я не бачу можливість діалогу, то просто зазвичай псується враження про людину. Але для мене це такий прямо як red flag. І це може кардинально змінити ставлення про людину, якщо я бачу, як вони використовують той чи інший слів.

34:43 Модераторка: Дякую, P2. P1, також можеш, будь ласка, продовжити.

P1: Я насправді не дуже пам'ятаю, чи у мене якось змінювалося ставлення. Мені здається, я завжди негативно ставилася до слюрів і намагалася їх ніколи не використовувати. Можливо, так, якісь слова, що не можу навіть приклад привести. Можливо, щось я там не знала, що це слюр, може, я навіть використовувала, але потім я дізналась, що це слюр і так “а ой”, тому я не знаю, що навіть. Я дуже забуваю оце все. І так само раніше в школі, коли я була, то я теж займалась просвітницькою діяльністю. Намагалась однокласникам щось

пояснити, коли вони вживають, що так не можна. Пояснювала, чому не можна. Так само мамі теж я така, коли чула, то прояснювала все. Зараз я тільки бішусь, коли це хтось вживає, але теж рідко я... Ну я можу, типу, зробити зауваження, що можеш не вживати це слово, але я не буду пояснювати, бо теж немає ресурсу на це.

Модераторка: Так, дякую. P1, P3, ти ще щось маєш додати?

P3: Так, по-перше, ми забули сказати г*мосексуаліст. Я вважаю це таке класне слово. Ну, типу, чорт, ми... Ну типу, я прям, воно смачно звучить. Я насправді згадав, що я хотів сказати попередньо. В мене, наприклад, про переосмислення слюрів, це насправді підходить до цієї і до попередньої теми. В мене, наприклад, я часто юзав відносно себе всілякі фрази на кшталт шл*хи чи щось там ще, як саме слюрифікація. Тут і через те, що такі коментарі були, і через те, що я пансексуальний, дуже весело. Пансексуальний поліамор, о, б****. Таке собі, але люди люблять. І я, насправді, використовував ці фрази в жарт, в колі друзів. Знову ж таки, це якась така історія і не про когось, переважно. Але я навіть почав все пересмислювати, тому що в мене з'явилося в колі спілкування секс-працівниця. Я така, ну, біля неї я це точно казати не буду, тому що, от, так, і я про це хотів сказати, що насправді мене бентежить ще, ти можеш сидіти зі своїм корішем вдвох і жартувати про п*дорів, але коли ви виходите і бачите поруч з вами гея, і якщо ви там продовжуєте жартувати таким чином, то це вже абсолютно інший контекст. І так само насправді використовувати слюри у вузькому колі зазвичай окей для стрейтів, тільки якщо вони жартують між собою і там немає присутні людини, від умовно статусу якої походить слюр. Тому що знову ж таки, я не можу казати шл*ха, коли я сиджу поруч з чувіхою, яка працювала повією і працює на вебкамі. Я не можу, я розумію, що це неправильно і що вона з***** [дуже класна] людина і що це понижує її статус і говорить про те, що її статус це образа. Хоча я розумію, що в моїй голові це інші контексти. Але, знову ж таки, біля неї я не буду юзати такі слова. Це зрозуміло для мене.

Модераторка: Так, дуже дякую тобі. P2, ти теж щось маєш додати?

P2: Стосовно слюрів які ми забути це ЛГБТ і інструктори з НАТО. Я бачу по виразу обличчя Алексу, що може воно так собі, але мені здається, що заради соціологічного дослідження і занотовування усіх слюрів, які ми знаємо треба їх враховувати.

Модераторка: Так, P3

P3: Соросята. Я чув цю фразу типу коли про працівників... типу це так коли будь-що з Соросом. Уууу Сорос заплатив, ну типу, але зазвичай це якісь соросята, то це дуже якісь, люблять це казати всілякі правачки.

Модераторка: Так, дякую. Ми вже теж частково зачіпали питання слюрів в сімейному колі. Тому чи спостерігаєте ви використання чи якесь сприйняття слюрів у сім'ї. І, наприклад, чи спостерігається відмінність між поколіннями? Так, P2, будь ласка.

P2: Я хотіла б наголосити на декількох моментах. Перше, це те, що дійсно старші люди, а в моїй родині старші люди – це тільки бабусі. У мене родичі довго не живуть, багато їх теж немає, але вони дійсно не використовують жовну термінологію, коли ми говоримо про сексуальність чи про гендер. Тобто, все йде навіть не на г*лубі і р*жеві, а от просто чоловік з чоловіком, жінка з жінкою, живе, сплять. Ну тобто я від них слюри не чула, на щастя. Стосовно батьків, батьки знають про те, що я лесбійка, вони до цього ставляться толерантно, але, велике але, все ще я чую слюри по відношенню до транслюдей, транс-слюр. Ми за це сваримось, тому просто при мені не починають рухати цю теми. Слава Богу, це прогрес. Ми з ним періодично розмовляємо на ці теми, але панує оця думка про те, що чого ти мені вказує, що мені говорить, а що мені не вказувати. але все одно можуть використовуватися слюри на позначення геїв, трансперсон, таке.

Модераторка: Дякую, P2. P1, будь ласка, можеш продовжити.

P1: Так, ну загалом не те, щоб часто я чую такі обговорення, ну в сім'ї просто про ЛГБТК+ спільноту якщо я чую, то це в принципі вживають геї, ну, типу, ну, зазвичай просто більш-менш нормально термінологію вживають, але деколи буває, да, г*лубі. І також, оце, типу, п*дар на позначення росіян. Оце, типу, часто прослідковується, що просто, типу, вживають, да, слюри на позначення росіян,

але не щодо слюрів саме про як про ЛГБТК+ спільноту. Але загалом ЛГБТК+ спільнота, то там часто ці стереотипи, хто там в цій парі чоловік, якщо це там чоловік-чоловік, або жінка-жінка зустрічаються, це постійно такі, а хто там, так, це як актив-пасив, ну не вживають актив-пасив, але на позначення цього-іншого, це постійне обговорення і це, звісно, втомлює.

Модераторка: Так, дякую, Р1. Будь ласка, Р3, продовжуй.

Р3: Б****, в мене було все. В мене дуже велика родина. Моя родина — це близько 50 людей живих, яких я можу зараз порахувати. Дуже багато людей, дуже. Тому я чув особисто всі слюри. Паралельно з цим в мене є сегмент дуже православної родини. Я вчився в православній гімназії, як ви думаєте, що говорили? Вся моя родина цікава, що я з ними досі спілкуюсь. Вони не знають про те, що я транс, але мої батьки і частина родичів знають, що я пан. Думаю, це буде дуже цікавим шоу якщо вони дізнаються про це. Власне, я чув. Пам'ятаю, колись моя мама вирішила, що я цікавлюся ЛГБТ-темою, і вирішила, що треба натякнути батьку, що він погано мене виховує, принаймні за його слів, він просто потім за це вибачався через рік. Він вирішив, що треба мене якось отвадить, отвадить дитиночку від ЛГБТ, тому він написав якийсь супер огидний текст, який в мене досі є в скріншотах в телефоні, коли мені було 16, щось про г*вномесів, і що от є геї це мерзко. І, ну, п**** лизати [кунілінгус], от, ну, я такий, ну, чел, але я тебе, коротше, здивую в гетеростосунках це теж нормальна практика, ну, походу, на ваших, але то я вже в то не лізу. Від моїх баб з дідусями г*масек, п*дер, п*дерас, г*мосексуал. Якщо хтось з них колись сказав слово гей, я в захваті. Моя мама, я їх типу видрестировав, тобто мої батьки це такі вже, ну типу це один з найтолерантніших пластів моєї родини. Толерантніша тільки тітка яка бісексуалка, але про неї знаю тільки я. Ще цікаво, що моя мама вважала, що в її житті ніколи не було ЛГБТ-людей поруч, це така велика іронія. Так, і насправді, моя мама, наприклад, боїться використовувати слово гей. Я не знаю, в чому проблема, але в неї це як слово... Це дитина без сексу світи, вона боїться використовувати слово член, і так само для неї десь в цій категорії слово гей. Тому вона така. Вона почала дивитися якийсь гей-контент, я не знаю, де вона їх

знаходить, але десь в неї, коротше, було два геї, якихось яких вона дивиться, і вона описує їх словами на кшталт, ну, вони такі, мальчишки-красавчики, г*лубінкі. І оце все, типу, по категоріям. Батько намагається вчити, але гомосексуал чи г*мосексуаліст, це досі ми там, ми намагаємось його відвчити. Трансгендери, я сподіваюсь, колись я їх довчу. Ну, вони починають бути більш приймаючими, але тр*нссвітити, тр*нсухи в нас все ще проскакують. Ще можуть бути якісь баба-мужик або її-*но. Була моя улюблена фраза, бо мій батько десь прочитав про Гендер-Х, що в США тоді прийняли Гендер-Х, тр*нсформери оце база. Мій бать цей казав тоді США прийняли Гендер-Х і він пам'ятає, десь в цей момент народилось слово «*но» в нашій родині. І прикол в тому, що приблизно в той самий період часу я вперше камінг аутнувся як небінарний. Тож, чесно, я дресирую, я намагаюся з ними говорити, але це абсолютно, ну, щось змінюється. Але в мене... При тому, я намагаюся говорити зі своїми батьками, умовно, тітками, ну, і братами, сестрами, двоюрідними, рідними, дуже багато людей. І от з ними ще якось можна. У мене досі прабабці живі і я не знаю, що в тих головах. І я не хотів би знати, бо я почув кілька фраз, мені вистачило, ми не спілкуємося. Для всіх здивованих, так, в мене дуже живуща родина, дуже, типу, до фантастики. Я бачив всіх чотирьох прабабць.

Модераторка: Так, дуже дякую за такі відповіді, це дуже цікаво було ми вернемося ще трошки до питання реклеймінгу от чи є випадки коли слюр використовується для самовираження або самоідентифікації ЛГБТК+ людьми і як ви це сприймаєте? P2, будь ласка

P2: Я не знаю як це сталося але я відчуваю, що ті слова які використовувались зокрема як слюри в англomовному просторі, по-перше, вони відчуються більш рідними, ніж п*здализки, п*дараска. І тому в мене немає проблем використовувати d*ke по відношенню до себе. Навпаки, це звучить як максимальний рівень, але це звучить як да дякую за комплімент. Якщо говорити про українські слюри мені здається, що я не бачила, щоб їх от прям так переймали. З мого оточення, не просто пожартувати, не просто подумати над тим, як адаптувати, як українською звучало б слово «с*nt» або «d*ke», але от щоб

прямо брати слово, наприклад, як «р*зові». Мені подобається рожевий колір і я не те щоб прям проти асоціювати себе з... якимось реклеймити слюр, але я не побачила в нашому контексті слюрів, які я б бачила, що вони варті того, щоб їх можна було реклеймити. Ну поки тільки г*мосексуаліст звучить прикольно. Для мене це як людина в чорному, поважна людина в чорному костюмі, типу г*мосексуаліст. Це вам не проста людина. Тому це єдине слово, яке на мою думку заслуговує уваги і то так собі.

Модераторка: Так, дякую, P2. P3.

P3: Ну але уяви собі називати себе к*вирилкою. Ну це ж як... Але насправді я знаю одну лесбійку років 40, яка так себе називає. Це дуже цікавий експерієнс. Я щиро не засуджую, я підтримую, бо, по-перше, де ти щось таке почуєш? Це ж дуже прикольно. Я часто чув всілякі, коли лесбійки називають себе, що я л*зба або щось в такому дусі, оці всі скорочення використовуються на самопозначку. Я не знаю, я не дуже хочу бути тр*нсвіститом, хоча я особисто дуже сміюсь з цього, воно мені подобається. Я теж підтримую ідею, що англійські прикольно звучать. Навіть квір, я знаю, що для багатьох ще нещодавно, квір це було прям слюр-слюром, в 2000-х, наприклад. Для мене слово квір, яке звучить шикарно, і паралельно з цим, всілякі штуки на кшталт f*ggot, я пам'ятаю, що для мене це було слово... Воно звучало епічно, не погано, як ковбой чи чувак з пістолетом, а як бедбой. Просто бедбой. Прикольно, так?

Модераторка: Так, дякую. P2?

P2: Я хотіла сказати про те, що мені насправді, я ще бачу потенціал, окрім слова г*мосексуаліст і г*мосек, я ще бачу потенціал в слові тр*нсвістит, тільки тому, що вони в мене асоціюються з drag queen. От типу, коли я сама говорю це слово, і коли я його говорю сама собі в закритій кімнаті, або коли я говорю з якимись чоловічками в моєму комп'ютері, то я уявляю собі drag queen. Я думаю, вау, потужно, наша варіація слова drag queen. Я дуже люблю drag queen. Мені здається, це слово прикольно звучить, бо інший аспект це типу дійсно ти не можеш наші слюри, як п*здализка... Не можу продовжити мені здається явже всі позабувала і не хочу їх некоректно вимовляти, але п*дріла там. Вони не дуже

націоналістичні в тому плані, що ти не розумієш, вони наші чи вони російські. І тому ти не можеш зрозуміти, це перший момент. Тому ти не впевнений, чи треба за це взагалі триматися, чи це український взагалі слюр, чи хай воно з росіянами помре, а нам треба щось своє. Нам треба якийсь f*ggot, нам треба якийсь квір. І інша ідея — це те, що у нас дуже багато слів, пов'язані з, типу, я не знаю, п**** [вагіна], х** [пеніс]. Але проблема в тому, що воно, в деяких випадках, воно мало б використовуватися по відношенню до, взагалі-то, гетеросексуальних людей. Воно не так прикольно відчувається, бо ти насправді розумієш, що п*здалізкой не тільки я можу бути, на жаль. Цей лейбл він недостатньо ексклюзивний. І таке є враження, що це скоріше про якусь стигматизацію статевих органів. Це віддає такими вайбами школярика, який не може назвати речі своїми іменами і тому він використовує тільки матюки замість того, щоб сказати вагіна або член.

Модераторка: Дякую, Р2, Р3.

Р3: Моя асоціація на тр*нссвістїт — це транс свистить. Воно в мене просто розбивається на два слова, тому для мене це якийсь свистящий транс. Щось таке, типу. Я ще дуже часто, до речі, чув подружки-л*збушки. Притому в мене цим грішила і родина, але це навіть прикольно. Це дуже жахливо, але це перебирає цей історичний наратив. Знаєте, це є щось таке історичне. Ніби, як раніше сприймали жінок, що вони лише подружки, а тепер це як поєднання того, що вони все ж таки лесбійки, і поєднання ідеї того, що вони подружки. Подружки-л*збушки — класно, класно. Я ще чув тр*нсушки-л*збушки. Це вже більш апгрейд-левел. Я знаю голову однієї трансорганізації, яка в принципі так характеризує свої стосунки. всі ці штуки, дуже в риму, класно звучить.

Модераторка: Дякую, Р3. Р1, ти маєш якісь думки щодо реклеймінгу? Чи в тебе є якийсь досвід того, як, наприклад, бісексуальна спільнота мала якийсь приклад реклеймінгу чи чогось такого, або ти, не знаю, особисто любиш використовувати якесь слурове поняття для позначення себе, своєї сексуальності?

Р1: Ні, взагалі, мені здається, я навіть ніколи не чула, щоб хтось якось використовував слюр на позначення себе, я тільки особисто чула тільки там просто в загальному якось використання слюру, тому я навіть, і в мене і немає

якоїсь думки, я себе ніяк теж не називаю, типу бісексуальна та бісексуальна, нічого, ніяких більше слів не використовую і не чула, щоб хтось використовував, тому не знаю взагалі.

Модераторка: Дякую. Ми потрохи доходимо ближче до кінця. Лишилося останні два питання. Вони нас стосуються про слюру в контексті війни. Ми теж вже про це згадували. Чи Ви вважаєте, що використання слюру для опису росіян може змінювати загальне сприйняття ЛГБТК+ спільноти в Україні? І особисто реагуєте на слюру, що використовуються для опису росіян? Так, P2, будь ласка.

P2: Залежить від того, чи особисто я реагую, це дуже залежить від того, де. Якщо це якісь близькі люди, з якими я спілкуюся, і вони кажуть, що те-те-те, живе спілкування, я можу зробити зауваження, то зазвичай, якщо це прямо дуже близька людина, я скажу, що це за х****. Якщо ні, то я просто скажу, що? І я падаю дурочкою. Типу, а що? Ну, я розумію, яка тут взаємозалежність. Але мені здається, це складніше питання, бо ніде не було такого прикладу, бо, с***, це війна. У американців не було війни. Я не розумію, як відбувається реклеймінг слюру, коли у вас є такий зовнішній ворог. Тому для мене це складне запитання. Я не думаю, що використання п*др по відношенню до русні дуже допомагає ЛГБТК+ спільноті. Бо мені здається, що це роблять переважно ті люди, які використовували б слово п*др за відсутності війни на позначення людини, яка просто собачку вдарила на вулиці. Я не думаю, що це дуже допомагає нашій спільноті. І я не бачу в цьому ніякого... Мені здається, що від цього слова треба поступово відмовлятися, особливо, коли ми говоримо про якісь великі платформи і про медійних людей. Мені здається, що прийшов час це переосмислити, бо ми не можемо використовувати той слюр... Ми не можемо використовувати слово яким я не знаю якісь консервативні люди називають геїв на позначення росіян бо це щось дуже таке собі, тому ну такі негативні враження.

Модераторка: Дякую, P2. P3, будь ласка.

P3: Я згадав шикарну фразу яку видав батя мого партнера це з переказу мене ненавидять, тому я не підходжу до цієї хати. Власне, фраза звучить так: «Ліпше геї з Заходу, ніж п*дари зі Сходу». І потім я дізнався, що це якась популярна

історія. Так, і це дуже неочікувана х****. Але, ну, типу... Ну, тобто, я не думаю, що що-небудь робить ліпше ЛГБТ-спільноті під час війни давайте чесно коли у вас хреново типу маргіналізована група і ситуація де все х*****, група тільки маргіналізується сильніше типу нема такого, що зараз у нас тільки розташуємо росіян називаємо п*дірами, а завтра буде класно і слово п*дор буде тільки про росіян. Ну це абсурд. У всіх же є уявлення чому п*др це погано, бо він є***** в жопу [практикує анальний секс], і оця логічна цепочка. тобто всі росіяни ї***** в жопу [практикують анальний секс], я це теж чую. До речі, достатньо стандартна історія тіпа і при тому коли ну нібито здається да от ми перемикаємо, що п*дери це росіяни, але потім на підтвердження тієї ідеї якийсь рандомний праворадикальний мальчик випускає допис про те, що «о ми чули, ми бачили, що там по якомусь дрону, що якийсь чувак з російської армії с**** іншому чуваку з російської армії [практикують оральний секс]. А то може десь бачили два роки тому, навіть на початку з Київщини вижили росіян, і знайшли, що там був якийсь чувак, в якого були фотки з його мальчиком з росії. І от в нього там такі гейські фотки лежали в гаманці, і всі такі, ооо, по-моєму, вони п*дери. Ну, тобто всім байдуже. Це абсолютно нічого не змінює. Все одно для людей п*дери — це зокрема про щось пов'язане з гей-сексом. Притому не з романтичним спочуттям, а саме з гей-сексом. Чи фрази на кшталт «О, вони х** с***** [практикують оральний секс]». І ця вся логічна цепочка ніяк не очищає наше світле ім'я. Я думаю, що це допомагає, я думаю, що потрібна велика соцробота з людьми, щоб цей... Єдине, що це реально, що частина людей просто приймає, що ліпше гей із Заходу, ніж п*дор зі Сходу. Тіпа, дуже цікава фраза, тобто є люди, для яких, які просто приймають, що, типу, легше прийняти частину цінностей Європи, ніж прийняти, ну, типу, чи принаймні, толерувати цінності Європи, ніж прийняти росіян, тому що ти розумієш, що ти маєш якимось чином обрати тих, з ким ти будеш врешті-решт, бо сама Україна не вивезе. Тобто така думка є, але, варто кажучи, люди, які це говорять, вони все ще зазвичай гомофобні. Тобто, можливо, зростає рівень толерування, що хто завгодно аби не росіянин. Але це теж хренове орієнтування.

Модераторка: Дякую, Р3. Р1?

Р1: В принципі, я не знаю, чи це робить краще чи гірше, воно якось ні то, ні то. В принципі, коли позначають росіян словом п*дар, то це часто не має на увазі ЛГБТ-людини. Що це якби, воно якось відокремлюється, але це не віднімає того, що п*дером називають геїв. І тому, ну коротше, воно, не знаю, може навіть більше негативно робить. Тому що, так, це якось більше є вживання цього слова, і воно більш якось ніби звично стає. І тому це якби... І все одно я зв'язок у цей, що, типу, п*дер, це гей. І тому, якби, воно... Не думаю, що щось якось змінює, та. І щодо того, чи я реаую зазвичай, мені здається, я це ігнорую, коли хтось вживає, типу. Ну, якщо, в принципі, це... Просто від друзів, типу, я такого не чую ніколи. Тобто, це там рідко, коли якісь близькі люди щось вживають. Але якщо це, я не знаю, батьки, то я така... Я ігнорую це, в принципі.

Модераторка: Так, дякую. І в мене ще питання. Чи думаєте ви, що війна вплинула на ваше власне сприйняття ЛГБТК+ слюрів?

Р2: Змінилося скоріше ставлення до того, коли можна їх толерувати. Типу, на початку війни, коли ти чуєш використання слова «п*др», але ти розумієш, що воно було дійсно тоді, ну, можливо, ця проблема була дійсно не на часі. Але мені здається, що змінилося таке ставлення. Але ставлення до слюрів загалом – ні. Я все ж таки схожу до думки, що люди, які не гомофобні і які справді є LGBTQ+ allys , вони і не використовуватимуть слово п*дар в принципі навіть на позначення росіян. Знову ж таки, хіба що ми беремо якусь таку ситуацію ЛГБТ-військовий на фронті. Ну, давайте, типу, от це... Але якщо ми говоримо про публічний простір, навіть в контексті про війну, навіть в контексті про росіян, ставлення не змінилось. Використання слова «п*др» все одно погане, поки його продовжують використовувати по відношенню до людей, які... поки його продовжують використовувати до ЛГБТК+ спільноти. Бо це ж не припинилося, це ж не те, щоб ми пішли з російського простору, і у нас більше не залишили суддів, яких називають геями. Ні, ну, типу, такі люди лишилися, і тому, як би, ні, ставлення не змінилось, слово все ще погане.

Модераторка: Дякую, Р2. Р3?

РЗ: Згадав, що слово «п*дараста» — це теж таке, ну, це більше, я думаю, російського походження історія, але в нас її теж люблять. Навіть у піснях іноді впливають дивну транслітерацію. Я, відверто кажучи, погоджуюсь. Не стало для мене слово «п*дер» з позитивною конотацією. Воно абсолютно не виглядає для мене позитивним, не виглядає для мене тільки відносно певної категорії. Але, чесно кажучи, щодо толерування, так, я теж більше толерую, але в мене є думка, що, можливо, це навіть не війна, як така, а просто факт того, що це пропало, тобто, умовно, до повномасштабки, це в мене тільки закінчився підлітковий вік. І мені здається, що на гормонах я був значно агресивніший загалом. Тобто, в мене було більше ресурсу і більше бажання воювати з кожною людиною, яка каже в коментарях «п*дер». Я не думаю, що навіть якби зараз не було повномасштабки, я не думаю, що я ходив би і казав кожному, пояснював кожному про те, чому цей слюр поганий. Бо це просто втомлює і в цьому зникає сенс після переходу з найбойовіший періоду життя. Тобто найбойовіший період життя він був, коли мені було 16. І я розумію, що так, я також можу толерувати до якоїсь міри, але з іншого боку, у мене навпаки якимось збільшилось критичне ставлення щодо цих всіх заяв. Тому що, можливо, на початку повномасштабки мені ще видавалось, що п*дер відносно росіян — це окей. Я не знаю чому, але для мене це, можливо, тому що це звучало як мат, який дуже яскравий, і оці всі матерні слова вони дають вихід емоціям. Мені здавалося, що можливо, це дійсно хороше слово на позначку. А зрештою я зрозумів, що вони почали використовувати це слово в такому певному військовому буденні. І це вже просто виглядає як базова неповага. Тобто це війна не робить слюру ліпшими.

Модераторка: Дякую. І останнє питання, щоб вас вже довго не мучити. Враховуючи, що найчастіше все ще використовується слово «п*дарас» для позначення росіян. Чи вважаєте ви, що використання цього слюру для опису, а саме військовому контексті може мати довгострокові наслідки до ставлення до ЛГБТК+ спільноти в Україні? Тобто, що це навпаки буде ще більше маргіналізувати спільноту, чи навпаки стане без різниці, і просто всі змиряться, наприклад, що «п*дарас» – це виключно для позначення росіян, і, наприклад, геїв

перестануть називати цим словом чи це ще може мати якісь інші наслідки які будуть в перспективі для України? Так, P2, будь ласка

P2: Я б сказала, що відбудеться щось на межі. Я не бачу знову ж таки, я не дуже знайома з військовими і зокрема з тими військовими які використовуються слово, тому мені складно якось побачити їх профіль і передбачити, умовно кажучи, їхні дії, але мені здається, що це точно не сприятиме прийняттю ЛГБТК+ спільноти. Бо в якийсь момент, коли ти постійно називаєш росіян п*дорами іноді ж хочеться задуматись хто ж такі ці п*дори в принципі. Хто це? Ким ми його називаєм? Або потім ти почувеш як твій, наприклад, побратим називає якогось хлопчика гея. І в цей момент, ну, не вже воно, дійсно, буде сенс того, щоб продовжувати використовувати це слово проти росіян. З іншого боку я не виключаю, що є люди, які використовують слова не задумуючись над їх значенням. І для них слово «п*дер» – вони відрізані від решти життя, від свого кола спілкувань, і вони не знають, кого «п*дером» називають ще. І вони його називають так, бо у них це слово позначає «д*лбайоби», я не знаю, там, якогось дуже поганого людину. І мені знається, що від них не буде ні більшого прийняття, ні меншого прийняття. Для них це слово залишиться словом на позначення поганої людини, і все. Мені ще здається, що може бути той момент, коли слово перейде в той стан, коли слово «п*др» стане словом на позначення поганої людини, але воно все одно буде використовуватись по відношенню до, умовно кажучи, чоловіків-геїв, але буде прикол не в тому, що вони ї***** в сраку [практикують анальний секс], а прикол в тому, що вони погані люди. Це дуже абстрактне щось, але мені здається, що це слово не приведе до більшого прийняття ЛГБТК+ спільноти. А от його відсутність, викорінення із лексики військових може призвести до більшого прийняття ЛГБТК+ спільноти.

Модераторка: Дякую, P2. P3?

P3: Я насправді не вірю, що навіть викорінення може якимось чином це змінити, бо мені здається, що це більше про сам сенс. Тобто в мене в уявленні, ну, вперше ми назвали десь тисячу слюрів, ну, окей, на тисячу це трошки хіпар бу було, але ми назвали дуже багато фраз. І ну окей, ми викинули п*дер, у нас залишились

тр*нсуха, л*сбуха і ще тридцять і якийсь там п*дераст рандомний, чи гл*номіс, тобто хто хоче, той знайде. Мені здається, що звісно це слово... Є шанси на те, що це слово з часом матиме більше... використовуватися радше як опис якоїсь поганої людини, умовно. І зараз воно теж так моментом використовується. Проте мені здається, що дуже складно стерти цей аспект тому, що ж воно означало раніше. Це може бути, але через дуже багато років, можливо через століття, можливо через більше. Для нас це не буде мати якогось особливого впливу. Я не думаю, що центральним аспектом боротьби квір-спільноти за права є філологічний аспект. Тобто я розумію, що слюри мають сенс. Проблема в тому, що можна не використовувати слюри і бути дуже гомофобним. Моя мама, наприклад, вона використовує слюри. Вона не використовує слюри, які здаються як мат, тому що для неї це велике табу. Тому вона ніколи не буде використовувати слово «п*дарас». Мій батько, який використовував слово «п*дарас», зараз ми його відучили, я, більш-менш, знову ж таки, іноді прослизає, але він був більш толерантним. Ну, це теж аспект. Я не знаю, можливо, це звісно матиме якийсь вплив. Можливо, ми там прокинемось, через рік і зрозуміємо, що п*дарасами залишились тільки росіяни, а ми з вами всі аристократична ЛГБТ-спільнота. Але в реальності, якщо хтось використовував це, для гопніка на районі це залишиться тим самим. Для людей, що використовують це слово на позначку гея, це все ще буде гей. Тобто це буде росіянин і гей, то тепер нас двоє. Більш того, це може мати навіть негативні наслідки асоціювання самої ідеї, що гей – це росіянин, ну звучить не дуже добре, відверто кажучи. Тобто коли ми проводимо таку паралель. І я насправді теж це чув, але для мене це дуже дика історія, я тіпа, ребят, тебе буквально заборонила, тобто, ну про що, мало б бути навпаки. Але, ну, типу, для людей це теж моментом буває, що ми називаємо росіян п*дерами, п*дери, п*дери, п*дери, хто ще п*дер, наші геї, значить вони теж п*дери, вони з росіянами. Їдь на росію, бо ти п*дер, ти п*дер, або до інших п*дерів. Це теж чув в мій адрес. Я не вірю в зміни в такому ключі, що вони якось там супер на щось впливають.

Модераторка: Дякую. Це було останнє питання. І перед тим, як завершити, я хочу вас ще запитати, що є у когось якісь думки, якими ви б хотіли поділитися, можливо, щось залишилось поза увагою, або, не знаю, ви хочете доповнити щось раніше сказане, чи вже всі наситилися, втомилися і хочете відпочивати. Окей, тоді я завершу запис, секундочку.